အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

၏

သာမညဖလသုတ်တော်

မြန်မာပြန်

၁၃၄၇-ခုနှစ်၊ ပဌမ ဝါဆိုလ။

ဒုယျှုံးဘွားစားပိဋကပုံနှိပ်တိုက်
အမရပူရမြို့။

[၈]

သာမညဖလသုတ်
မြန်မာပြန်ကို ထုတ်ဝေရခြင်း၏
အကြောင်း

မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူအပ်သော သုတ္တန် ပိဋကတ်တော်များကို သံဂါယနာတင်ရာတွင် ဒီဃနိကာယ် ခေါ် ရှည်လျားသော သုတ်များကို စုပေါင်းဖွဲ့စည်းထားသော အပိုင်းကို ပဌမဦးစွာ ရွတ်ဆို မှတ်တမ်းတင်ကြ၍ ထို ဒီဃနိကာယ်များ အနက် သီလက္ခန်ခေါ် သီလ အစုများကို ပဌမဦးစွာ သံဂါယနာ တင်ပါသည်၊ ထို သီလက္ခန်တွင်လည်း ရှေးက ကျွန်တော်တို့ ထုတ်ဝေဖူးပြီးသော 'ဗြဟ္မဇာလသုတ်တော်' သည် ဦးစွာသော သုတ်တော်ဖြစ်၍ နက်နဲသော အယူဝါဒများကို ရှင်းလင်းပြထားရာ ဖြစ်ပါသည်။

သာမညဖလသုတ် အည်ကား သီလက္ခန်တွင် ဒုတိယသုတ်ဖြစ်၍ ဝါဒအပေါင်းတို့ ထွန်းကားရာ ထိုအခါချိန်တွင် အလွန် ထင်ရှားသော ဂိုဏ်းဆရာကြီးများ၏ အယူများ ပြန့်ပွားရာ မဂဓတိုင်း ရာဇဂြိုဟ်မည် မင်းနေပြည်ကြီး အတွင်း၌ပင် အခြားဝါဒ ဦးစီး ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ၏ အဖြေကို မကျေနပ်နိုင်သော အာဏာရှင်တစ်ဦးကို ဘုရားမြတ်စွာ၏ အဖြေများဖြင့် စိတ်ကျေနပ် နှစ်သိမ့်စေရုံသာမက ဥပါသကာအဖြစ်သို့ ရောက်စေနိုင်လောက်အောင် နှစ်သိမ့်ကြည်ညိုမှုကို ရစေလောက်သော ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ အခြေခံ အုတ်မြစ် တရားတော်ကြီးတစ်ပါးပင် ဖြစ်ပါသည်။

ပဉ္စမအကြိမ်

နိဒါန်း

ရဟန်းပြုတယ်ဆိုတာ ဘာလက်တွေ့အကျိုးရှိသလဲ၊ မမြင်ရတဲ့ နောင်ဘဝဆိုတာကို မျှော်မှန်း၍ စိတ်ကူးယဉ်ပြီး မှိုင်းမိနေခြင်းမျှသာ ဖြစ်သည်၊ လက်တွေ့အကျိုး ဘာမျှမရှိဘူး ဟု ခေတ်လူများ စိတ်ကူးဝင်ခဲ့ကြ၏၊ ဤ စိတ်ကူးသည် အသစ်အဆန်း မဟုတ်ပါ၊ အဇာတသတ်မင်းသည် ဤ စိတ်ကူး မျိုး ဝင်ခဲ့၍ အလားတူ အမေးများကို ဘုရားသခင်အား တိုက်ရိုက် မေးခဲ့ဖူးလေပြီ။

ထို့အပြင် ဘုရင်အဇာတသတ်မင်း၏ ခေတ်ကာလ တိုင်းပြည် အုပ်ချုပ်ကြသော မင်းနှင့် အမတ်ကြီးတို့သည် မိမိတို့နှစ်သက်ရာကို ကိုးကွယ်ကြ၍ ဘာသာရေးတွင်အယူဝါဒကွဲကြသော်လည်း တိုင်းပြည်ရေးတွင် သဘောတူ တစုတည်းဖြစ်၍ အုပ်ချုပ် နေကြပုံကိုလည်း ထင်ရှားပေါ်ပြူရာ ရောက်သော ညဥ်ညှိလာခဲ့၍ အဇာတသတ်မင်း နှင့် အမတ်ကြီးတို့ ဆွေးနွေးကြပုံမှာ နိုင်ငံရေး အမြင်မတူသူတို့ သင်ခန်းစာ ယူထိုက်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့သည် တိုင်းပြည်တွင် လောကီ လောကုတ္တရာ နှစ်ဖက်လုံးကို အကျိုးသက်ရောက်လိမ့်မည် ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဤ စာအုပ်ကိုလည်း ထုတ်ဝေလိုက်ပါသည်။

ဤ စာအုပ် ထုတ်ဝေရာ၌ အမရပူရမြို့ မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်း "အရှင် ဇနကာဘိဝံသ" ဆရာတော်သည် 'ဗြဟ္မဇာလသုတ်'ကို မြန်မာပြန်ဆိုပေးတော်မူပြီးနောက် ဒုတိယမြောက် ဤ 'သာမညဖလသုတ်တော်'ကို ဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ် ရှိစဉ်အခါက ဘုရားသခင်၏ အလိုတော်ကျ ကျင့်ဆောင်မူကြသော ရဟန်းတော်များ နည်းတူ ယခုခေတ်တွင်လည်း ရဟန်းတော်များသည် လူအများ၏

မဏ္ဍပကာကြည့်

ကြည်ညိုနှစ်သိမ့်မှု ဖြစ်စေအံ့သောငှါ လည်းကောင်း, ကျွန်တော်တို့၏ ပိဋကတ်တော် မြန်မာပြန်လုပ်ငန်းတွင် နမူနာရစိမ့်သောငှါ လည်းကောင်း, ရတနာ ၃ ပါးအား သဒ္ဓါပွားစိမ့်သောငှါ လည်းကောင်း မြန်မာပြန်ပြီးလျှင် ကျွန်တော်တို့အား ချီးမြှင့်တော်မူပါသည်။

၎င်းစာအုပ်ကို ဖတ်ရှုလေ့လာကြသူ ရှင်လူအများသည်လည်း ချီးမြှင့်တော်မူသော ဆရာတော်၏ စေတနာနှင့် ကျွန်တော်တို့ (ဝိုင်-အမ်-ဘီ-အေ) စာပေဖြန့်ချိရေးအဖွဲ့၏ ရည်ရွယ်ချက်များ အတိုင်း လူအများက ယုံကြည်လေးစားလောက်အောင် ကိုယ်ကျင့်တရား ရှိကြပြီးလျှင် ငြူစူခြင်း, ဝန်တိုခြင်း, မနာလိုခြင်း စသည် ဟူသော တရားဟူမှ ကင်းလွတ်အောင် ရှောင်ကြဉ်နိုင်ကြ၍ မြတ်စွာဘုရားသခင်၏ အလိုတော်ကျ သာမညဖလသုတ်ဒေသနာ တရားများကို နှလုံးသွင်း ကျင့်သုံးနိုင်ကြပါစေ ဟု အထူး မြော်လင့်ဆုတောင်းပါသည်။

ထိန်ဝင်း
အကျိုးဆောင်, အတွင်းရေးမှူး၊
မုဒ္ဒိတာသာ ကလျာဏယုဝအသင်း စာပေဖြန့်ချိရေးအဖွဲ့၊
၇၇-ရေကျော်လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

ခေါင်းစဉ်-မာတိကာ

အကြောင်းအရာ — စာမျက်နှာ

သာမညဖလသုတ် မြန်မာပြန်

ပူရဏကဿပ၏ အကြံဝါဒ	—	၂
မက္ခလိဂေါသာလ၏ အဟေတုကဝါဒ	—	၇
အဇိတဆရာကြီး၏ နတ္ထိကဝါဒ	—	၁၈
ပကုဓဆရာကြီး၏ အကာရဝါဒ	—	၂၄
နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တ၏ စာတုယာမသံဝရဝါဒ	—	၂၇
သိဉ္စည်းဆရာကြီး၏ အမရာဝိက္ခေပဝါဒ	—	၃၀
အဇာတသတ်မင်းနှင့် မှူးမတ်များ တိုင်ပင်ခန်း	....	၃၅
ဘုရားအထံတော်သို့ ထွက်လာခန်း	—	၄၀
ဘုရားရှင်အား သာမညဖလကို မေးလျှောက်ခန်း	—	၄၄
တိတ္ထိဆရာကြီးတို့ ဖြေပုံကို လျှောက်ခန်း	—	၄၉
သာမညဖလကို ဗုဒ္ဓရှင်တော် ဟောပြတော်မူခန်း	—	၅၂
ကျွန်ကို ဥပမာပြ၍ ရဟန်းပြုရခြင်း၏ အကျိုးကို ပြတော်မူပုံ	—	၅၃
လယ်သမားဥပမာဖြင့် ရဟန်းပြုရခြင်း အကျိုးကို ပြတော်မူပုံ	—	၅၇
သာ၍ အလွန်တန်းကျသော ရဟန်းပြုရခြင်း၏ အကျိုးကို ပြတော်မူပုံ	—	၅၉

ပဉ္စမအကြိမ် ၂

အကြောင်းအရာ		စာမျက်နှာ
နိဝရဏငါးပါး၏ ဥပမာငါးမျိုး	—	၈၂
ပဉ္စမဈာန်မှစ၍ စတုတ္ထဈာန်အထိ ရပုံ	—	၈၈
ဝိပဿနာဉာဏ်တက်ပုံ	—	၉၇
မနောမယိဒ္ဓိမှစ၍ အာသဝက္ခယအထိ အဘိညာဉ် ရပုံ	—	၁၀၃
အဇာတသတ်မင်း ဝမ်းမြောက်စွာ ကျေနပ်ပုံမှစ၍ ပြန်သွားပုံ	—	၁၂၉
ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ မိန့်တော်မူပုံ	—	၁၃၂
ဘာသာပြန် နိဂုံး	—	၁၃၄
အာဝေဏိကဂုဏ်တော် ၁၈-ပါး ဘုရားရှိခိုး	—	၁၄၅

သာမညဖလသုတ်တော် မြန်မာပြန်
ခေါင်းစဉ်မာတိကာ ပြီး၏။

သာမညဖလသုတ်
မြန်မာပြန် နိဒါန်း

၁။ သာမညဖလသုတ်ကို အဇာတသတ်မင်း မေးလျှောက်ခြင်းကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ရာဇဂြိုဟ်မြို့ သမားတော်ဇီဝကအား သရက်ဥယျာဉ် ကျောင်းတိုက်ဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူစဉ် ဟောတော်မူသည်၊ "သာမညဖလ" ဟူသည် ရဟန်း ပြုလုပ်ခြင်း၏ အကျိုး ကျေးဇူးတည်း [သာမည=သာမဏအဖြစ်၏ (ရဟန်း ပြုလုပ်ခြင်း၏)+ဖလ=အကျိုး။]

၂။ အဇာတသတ်မင်းသည် ဘုရားကျောင်း ဒကာ ခမည်းတော် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကို လုပ်ကြံ (သတ်ဖြတ်) စေသော အပြစ်ကြောင့် ဘုရားအထံတော်သို့ မချဉ်းကပ်ဝံ့ရကား ဤ သာမညဖလကို တိတ္ထိ ဆရာကြီးများထံ မေးမြန်းဖူးခဲ့လေပြီ၊ သို့သော် ကျေနပ်ဖွယ် အဖြေကို မရခဲ့သဖြင့် ထိုပြဿနာကို ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်အား မေးလျှောက်လိုသော ဆန္ဒ ပြင်းပြလျက် ရှိလေသည်။

၃။ ပူရဏကဿပ စသော တိတ္ထိဆရာကြီး ၆ ယောက်တို့၏ အဖြေမှာ (မေးလိုရင်း ဖြစ်သော သာမညဖလ ပြဿနာနှင့် မဆိုင်ဘဲ) သူတို့ ဟောနေကျ တရားသာ ဖြစ်၏၊ ထို တရားများသည် ဤ သာမညဖလသုတ် ပါဠိတော် အစဉ်မှာ ပါဝင်လျက် ရှိသော်လည်း ဖတ်ရှုသူတို့အား ထိုတရား၌ စိတ်ဝင်စားကြသူ အနည်းငယ်သာ ရှိမည်ဖြစ်၍ များစွာသော စာဖတ်သူတို့မှာ ထို တိတ္ထိတို့

တရားအတွက် တင်သုတ်လုံး အပေါ်၌ ငြီးငွေ့သွားမည် စိုးသော ကြောင့် တိတ္ထိတို့တရားကို ညှိနှိုင်းမှုပင် ထုတ်နှုတ် ဖော်ပြပါ မည်။

၄။ ပူရဏကဿပ၏ ၁. ကြိယဝါဒ

ကရောတော ကာရယတော = (ကောင်းကောင်း ဆိုးဆိုး အမျိုးမျိုး အလုပ်ကို) ကိုယ်တိုင် လုပ်သည်ဖြစ်စေ, သူတပါးကို အလုပ်ခိုင်းသည် ဖြစ်စေ ပြုလုပ်ရာ မရောက်၊ (ပြုလုပ်သည် မမည်, ပြုလုပ်သည်ဟု မဆိုနိုင်။)

ဆိန္ဒတော ဆေဒါပယတော = သူတစ်ပါးတို့၏ လက်, ခြေ စသော ကိုယ်အင်္ဂါတို့ကို ကိုယ်တိုင်ဖြတ်သည်ဖြစ်စေ, သူတစ်ပါးကို အဖြတ်ခိုင်းသည် ဖြစ်စေ ဖြတ်ရာ မရောက်၊ (ဖြတ်သည် မမည်, ဖြတ်သည်ဟု မဆိုနိုင်။)

ပစတော ပစာပယတော = ဥစ္စာဒဏ်, ကြိမ်ဒဏ် စသည်ဖြင့် သူတစ်ပါးကို ပူပန်အောင် ကိုယ်တိုင် အပူတိုက်လျက် နှိပ်စက်သည် ဖြစ်စေ, သူတစ်ပါးကို အပူတိုက်စေလျက် အနှိပ်စက်ခိုင်းသည် ဖြစ်စေ နှိပ်စက်ရာ မရောက်။

သောစယတော သောစာပယတော = သူတစ်ပါး၏ ဥစ္စာ ဘဏ္ဍာကို ဆောင်ယူခြင်း (ခိုးယူခြင်း) စသည်ဖြင့် သူတစ်ပါး ဝမ်းနည်းအောင် ကိုယ်တိုင် ပြုသည် ဖြစ်စေ, အပြုခိုင်းသည် ဖြစ်စေ, ဝမ်းနည်းအောင် ပြုရာမရောက်။

ပဉ္စမအကြိမ်

ကိလမယတော ကိလမာပယတော = အစာ မစားဘဲ နေခြင်း၊ ထောင်တွင်းသို့ ဝင်ခြင်း စသည်တို့ဖြင့် မိမိ ဘာသာ ပင်ပန်းခံသည် ဖြစ်စေ၊ မိမိ စကား နားထောင်သူတို့ကို ပင်ပန်း အခံခိုင်းသည် ဖြစ်စေ ပင်ပန်းခံရာ၊ ခံစေရာ မရောက်။

ဖန္ဒတော ဖန္ဒာပယတော = မိမိက နှိပ်စက်ထားသဖြင့် သူတစ်ပါးတို့ တုန်လှုပ်ချောက်ချားနေလျှင် မိမိကိုယ်တိုင်လည်း တုန်လှုပ်ချောက်ချားသည် ဖြစ်စေ၊ သူတစ်ပါးကိုလည်း တုန်လှုပ်ချောက်ချားအောင် နှိပ်စက်သည် ဖြစ်စေ၊ တုန်လှုပ်ချောက်ချားရာ မရောက်၊ တုန်လှုပ် ချောက်ချားအောင်လည်း နှိပ်စက်ရာမရောက်။ [သူတစ်ပါးကို တုန်လှုပ် ချောက်ချားအောင် နှိပ်စက်မှုဟူသော (ဖန္ဒာပယ) အလုပ်က အရင်ကျ၍၊ သူတစ်ပါးကို တုန်လှုပ်ချောက်ချား နေတာကို မြင်ရသဖြင့် မိမိ၌ တုန်လှုပ်ချောက်ချားမှု ဟူသော (ဖန္ဒ) အမှုက နောက်ကျသော်လည်း ပါဠိ အစဉ်လှအောင် "ဖန္ဒတော"ကို အရင်၊ "ဖန္ဒာပယတော"ကို နောက် ထားသည်။]

ပါဏမတိပါတယတော = သတ္တဝါကို ကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေ၊ ခိုင်း၍ ဖြစ်စေ သတ်သော်လည်း သတ်ရာမရောက်။

အဒိန္နံ အာဒိယတော = သူ့ဥစ္စာကို (ကျေနပ်စွာမပေးဘဲ) ကိုယ်တိုင် ယူသည် ဖြစ်စေ၊ သူတစ်ပါးကို အယူခိုင်းသည် ဖြစ်စေ ယူရာမရောက်။

သန္ဓိံ ဆိန္ဒတော = အိမ်၏ နံရံအဆက်အစပ်ကို ဖေါက်ဖြတ်၍ ကိုယ်တိုင် ခိုးသည်ဖြစ်စေ၊ သူတစ်ပါးကို အခိုးခိုင်းသည် ဖြစ်စေ ခိုးရာမရောက်။

နိလ္လောပံ ဟရတော=ရှိသမျှ ပါသမျှ မကျန်အောင်လု၍ ကိုယ်တိုင် ဆောင်ယူသည်ဖြစ်စေ၊ သူတစ်ပါးကို ဆောင်ယူခိုင်းသည် ဖြစ်စေ ဆောင်ယူရာ မရောက်။

ဧကာဂါရိကံ ကရောတော=တစ်အိမ်ထည်းကိုသာ ဝိုင်း၍ လုယက်မှုကို ကိုယ်တိုင်ပြုသည် ဖြစ်စေ၊ သူတစ်ပါးကို အပြုခိုင်းသည် ဖြစ်စေ ပြုရာမရောက်။

ပရိပန္ထေ တိဋ္ဌတော = လာလာသမျှ လူအပေါင်းကို လုယူဖို့ရာ လမ်းခရီး၌ စောင့်ဆိုင်း၍ ကိုယ်တိုင် တည်နေသည်ဖြစ်စေ၊ သူတစ်ပါးကို ခိုင်းသည်ဖြစ်စေ၍ တည်နေရာ မရောက်။

ပရဒါရံ ဂစ္ဆတော=သူ့မယားကို သွားလာ လွန်ကျူးသော်လည်း၊ လွန်ကျူးရာ မရောက်။

မုသာ ဘဏတော = မုသား ပြောဆိုသော်လည်း ပြောဆိုရာ မရောက်။

ကရောတော န ကရီယတိ ပါပံ= ပြုခဲ့သော မကောင်းမှု ဟူသမျှကို ကိုယ်တိုင် ပြုပြု၊ သူတစ်ပါးကို ခိုင်းခိုင်း ပြုရာမရောက်၊ ပြုသည်မမည်၊ ပြုသည်ဟု မဆိုနိုင်။

ခုရပရိယန္တေန စေပိ စက္ကေန ဣမိဿာ မဟာပထဝိယာ ပါဏေ ဧကံ မံသခလံ ဧကံ မံသပုဉ္ဇံ ကရေယျ၊ နတ္ထိ

ပဌမအကြိမ်

တတော နိဒါနံ ပါပံ, နတ္ထိ ပါပဿ အာဂမော = (လက်နက်ဘစ်ခုကို စက်ဘီ = လှည်းဘီး ပုံသဏ္ဍာန်လုပ်၍ သင်မှုန်းသွားလို အနားကွပ်တပ်ထားပြီးလျှင်) ထိုစက်လက်နက်ဖြင့် တစ်မြေပြင်လုံး ရှိသမျှ သတ္တဝါတို့ကို တစ်ခုတည်းသော အသားစု အသားပုံဖြစ်အောင် ကြိတ်ချေသတ်ဖြတ် ပစ်စေကာမူ ထိုသို့ပြုသည့်အတွက် မကောင်းမှု မရှိ၊ မကောင်းမှု မလာနိုင်။

ဒက္ခိဏံ စေပိ ဂင်္ဂါယ တီရံ ဂစ္ဆေယျ ဟနန္တော ဃာတေန္တော ဆိန္ဒန္တော ဆေဒါပေန္တော ပစန္တော ပစာပေန္တော၊ နတ္ထိ တတော နိဒါနံ ပါပံ, နတ္ထိ ပါပဿ အာဂမော=ကိုယ်တိုင်လည်း သတ်, သူတစ်ပါးကိုလည်း အသတ်ခိုင်း, ကိုယ်တိုင်လည်း ဖြတ်, သူတစ်ပါးကိုလည်း အဖြတ်ခိုင်း, ကိုယ်တိုင်လည်း ဆူပူအောင်လုပ်, သူတစ်ပါးကိုလည်း ဆူပူအောင် အလုပ်ခိုင်းလျက် ဂင်္ဂါမြစ် တောင်ဖက်ကမ်းသို့ သွားစေကာမူ ထိုသတ်ဖြတ်မှု ဆူပူအောင်လုပ်မှုအတွက် မကောင်းမှု မရှိ၊ မကောင်းမှု မလာနိုင်။ [ဂင်္ဂါမြစ်တောင်ဖက်ကမ်း၌ နေသူတို့က ကြမ်းတမ်းလှသဖြင့် မကောင်းမှုကိစ္စအတွက် ဂင်္ဂါမြစ်တောင်ဖက် ဒေသကို ပြသည်။]

ဥတ္တရံ စေပိ ဂင်္ဂါယ တီရံ ဂစ္ဆေယျ ဒဒန္တော ဒါပေန္တော, ယဇန္တော ယဇာပေန္တော၊ နတ္ထိ တတော နိဒါနံ ပုညံ, နတ္ထိ ပုညဿ အာဂမော=ကိုယ်တိုင် စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်း, သူတစ်ပါးကိုလည်း အလှူခိုင်း, ကိုယ်တိုင် ယဇ်ပူဇော်, သူ

ပဥ္စမအကြိမ်

တစ်ပါးကိုလည်း ယဇ်မှုဇော်ခိုင်းကာ ဂင်္ဂါမြစ်မြောက်ဖက် ကမ်းသို့ သွားစေကာမူ ထိုလူ ဒါန် ပူဇော်မှုအတွက် ကောင်းမှု မရှိ၊ ကောင်းမှုမလာနိုင်။ [ဂင်္ဂါမြစ်မြောက်ဖက် ကမ်း၌ နေသော လူများသည် သဒ္ဓါတရားရှိ၍ ရတနာ ၃-ပါးကို ကြည်ညိုကြသောကြောင့် ကောင်းမှုအတွက် ဂင်္ဂါမြစ်မြောက်ဖက်ဒေသကို ညွှန်ပြသည်။]

ဒါနေန ဒမေန သံယမေန သစ္စဝဇ္ဇေန နတ္ထိ ပုညံ, နတ္ထိ ပုညဿ အာဂမော = ပေးကမ်းခြင်းဟူသော ဒါန, စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့ကို (အကုသိုလ်မဖြစ်အောင်) ဆုံးမခြင်း, ဥပုသ် စောင့်ခြင်းဟူသော ဒမ, ကိုယ် နှုတ်တို့ကို စောင့်စည်းသော ၅-ပါးသီလ, ဒုစရိုက် ၁၀-ပါးကို စောင့်စည်းခြင်းစသော သံယမ, သစ္စာစကား ဤ ၄-ပါးကြောင့် ကောင်းမှုမလာ နိုင်၊ ဤကား ပူရဏကဿပ(တိတ္ထိဆရာကြီး)၏ အကြိယ ဝါဒ တရားတည်း။

မှတ်ချက်။ ။အကြိယ=ကောင်းမှုလုပ်လုပ်, မကောင်းမှုလုပ်လုပ် ပြုလုပ်သူမရောက်, ပြုလုပ်သည် မမည်ဟု+ဝါဒ=ပြောဆို ကြောင်း အယူ၊ ဤ ဆရာကြီးကား သတ်မှု စသော မကောင်းမှု, ပေးမှုစသော ကောင်းမှုတို့သည် ခန္ဓာကိုယ် ပေါ်မှာသာ ရောက်နိုင်, ထိနိုင်၏၊ အတွင်းက အတ္တကို မထိရောက်နိုင်၊ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကား ထင်းတုံးကြီးကဲ့သို့ အလကား အကောင်အထည်ကြီးတည်း၊ ထို့ကြောင့် အတွင်းအတ္တ၌ မထိရောက်နိုင်သော အပြုအလုပ်ဟူသမျှ

သည် ဘာဘဲလုပ်လုပ် ပြုလုပ်ရာမရောက် ပြုတုန်းမှာ ပြုလုပ်တယ်ဟု ဆိုရသော်လည်း ပြုပြီးလျှင် ပြီးရော၊ ကောင်းမှု မကောင်းမှု မကျန်ရစ်-ဟု ယူဆလေသည်။ [ကိုယ်တွင်း၌ အတ္တ မရှိကြောင်းကိုကား၊ ပြဟ္မဇာလသုတ် မြန်မာပြန် နိဒါန်းမှာ ပြန်၍ ကြည့်ပါကုန်။]

၅။ မာက္ခလိဂေါသာလ၏ အဟေတုကဝါဒ

နတ္ထိ ဟေတု နတ္ထိ ပစ္စယော သတ္တာနံ သံကိလေသာယ, အဟေတူ အပ္ပစ္စယာ သတ္တာ သံကိလိဿန္တိ=သတ္တဝါတို့ ညစ်ပေဖို့ရာ အကြောင်း မရှိ, အထောက်အခံ မရှိ၊ သတ္တဝါတို့သည် အကြောင်း အထောက်အခံ မရှိကုန်ဘဲ ညစ်ပေကြရသည်။ [ဗုဒ္ဓ၏ အယူဝါဒ၌ သတ္တဝါတို့ ညစ်ပေဖို့ရာ ဒုစရိုက် ၁၀ ပါး အကုသိုလ်တရားများ ရှိ၏၊ မာက္ခလိဆရာကြီးကား— "သတ္တဝါတို့ ညစ်ပေရ (လူဆိုး လူမိုက် လူယုတ်မာ ဖြစ်ရ) သည်မှာ ဒုစရိုက်များကြောင့် မဟုတ်၊ သူ့ဘာသာသူ ညစ်ပေရမည့်သူမို့သာ ညစ်ပေရ, မိုက်ရ, ယုတ်မာရသည်" ဟု အယူရှိသည်။]

နတ္ထိ ဟေတု နတ္ထိ ပစ္စယော သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ, အဟေတူ အပ္ပစ္စယာ သတ္တာ ဝိသုဇ္ဈန္တိ = သတ္တဝါတို့ စင်ကြယ်ဖို့ရာ အကြောင်း မရှိ, အထောက်အခံ မရှိ၊ သတ္တဝါတို့သည် အကြောင်း

အထောက်အခံမရှိကုန်ဘဲ စင်ကြယ်ကြရသည်။ [ဗုဒ္ဓ၏အယူ ဝါဒ၌ သတ္တဝါတို့ စင်ကြယ်သန့်ရှင်း အပြစ်ကင်းဖို့ရာ သုစရိုက် ၁၀-ပါး၊ ပုညကြိယဝတ္ထု ၁၀-ပါးစသော အကြောင်း အထောက်အခံ တရားများ ရှိ၏၊ မာက္ခလိ ဆရာကြီးကား "သတ္တဝါတို့ စင်ကြယ်သန့်ရှင်း အပြစ် ကင်းကွာ လူလိမ္မာ လူကောင်းဖြစ်ရခြင်းမှာ ထို သုစရိုက် ပုညကြိယ ဝတ္ထုများကြောင့် မဟုတ်၊ သူ့ဘာသာ စင်ကြယ်ရ၊ လူကောင်းဖြစ်ရသည်"ဟု အယူရှိလေသည်။]

နတ္ထိ အတ္တကာရေ=မိမိကိုယ်တိုင် ပြုနိုင်သော ကံ (အလုပ်) မရှိ။ [လူဖြစ်ကြောင်း၊ နတ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဗြဟ္မာဖြစ်ကြောင်း စသော ကံကို မိမိလုပ်လို့ မဖြစ်၊ သူဖြစ်ချင်သလို ဖြစ်မှာဘဲ ဟု ဆိုလိုသည်။]

နတ္ထိ ပရကာရေ=(မိမိအတွက်) သူတစ်ပါး ပြုပေးနိုင်သော ကံ (အလုပ်)လည်း မရှိ။ [သူတစ်ပါး၏ ဆုံးမသြဝါဒကို မှီ၍ လူ နတ် ဗြဟ္မာစသည် ဖြစ်ရသည် မဟုတ်၊ သူဖြစ်ချင်သလို ဖြစ်ဘဲ ဟု ဆိုလိုသည်။]

နတ္ထိ ပုရိသကာရေ=ယောကျ်ားတို့ ပြုစွမ်းနိုင်သော ကံ(အလုပ်) မရှိ [ယောကျ်ားအစွမ်းဖြင့် ဘယ်လိုပင် ပြုသော်လည်း သူ ဖြစ်ချင်သလို ဖြစ်မှာဘဲ-ဟုလို။]

မဥ္စမအကြိမ်

နတ္ထိ ဖလံ, နတ္ထိ ဝိရိယံ, နတ္ထိ ပုရိသတ္ထာမော, နတ္ထိ ပုရိသ ပရက္ကမော= (သတ္တဝါတို့ကောင်းကျိုး အမျိုးမျိုးရဖို့ရာ) အားစွမ်း မရှိ, ရဲစွမ်းသတ္တိ လုံ့လဝီရိယ မရှိ, ယောကျ်ား စွမ်း မရှိ, ယောကျ်ားလုံ့လ မရှိ [အားစွမ်း သတ္တိစွမ်း ယောကျ်ားတို့၏ လုံ့လစွမ်းကြောင့် ကောင်းကျိုး ခံစား ရသည် ဟု ပြောဆို ထင်မှတ်နေကြသော်လည်း ထို ထင်တိုင်း မဟုတ်၊ သူ့ဘာသာသူ ကောင်းကျိုး ရစရာ ရှိလို့ ရကြတာ ဖြစ်တယ်ဟု ဆိုလိုသည်။]

သဗ္ဗေ သတ္တာ သဗ္ဗေ ပါဏာ သဗ္ဗေ ဘူတာ သဗ္ဗေ ဇီဝါ အဝသာ အဗလာ အဝီရိယာ = ကုလားအုန်း, နွား, မြည်း စသော သတ္တဝါဟူသမျှ, ကြွေး တစ်ပါး နှစ်ပါးစသည် ရှိသော ပါဏဟူသမျှ, ဥခွံတွင်း အားအိမ်ဘွင်း၌ ဖြစ်ကြရသော ငှက်-လူ စသော ဘူတဟူသမျှ, သလေးစပါး, မုယော စပါး စသော ဇီဝဟူသမျှတို့သည် အစွမ်းလည်း မရှိကြ, အားလည်း မရှိကြ, လုံ့လ ဝီရိယလည်း မရှိကြကုန် [တဖြေးဖြေး ကြီးပွားနိုင်သော သစ်ပင် သစ်သီးများကို လည်း အသက်ရှိသော "ဇီဝ" ဟု ယူ၍, ထိုအားလုံးတို့ ညစ်နွမ်းဖို့ရန် ဖြစ်စေ, စင်ကြယ်ဖို့ရန် ဖြစ်စေ အစွမ်းသတ္တိ လုံ့လဝီရိယ မရှိကြကုန်ဟု ဆိုလိုသည်။]

နိယတိ သံဂတိ ဘာဝပရိဏတာ = မြဲခြင်း, ပေါင်းဆုံခြင်း, မူရင်းသဘော အတိုင်းအားဖြင့် ထူးခြား ကွဲလွဲခြင်းသို့ ရောက်ကြရကုန်၏။ [အမြဲဖြစ်ရသော (နိယာမ)ဓမ္မတာကို

(၂) သဘာဝဉာဏဖလသုံ

နိယတိ (မြဲခြင်း) ဟု ဆို၏၊ ထိုထိုဘ၀၌ ပေါင်းဆုံမိကြ ခြင်းကို သံဂတိ(ပေါင်းဆုံခြင်း)ဟု ဆို၏၊ ပင်ကိုယ် မူရင်း သဘောကို " ဘာ၀ " ဟု ခေါ်၏၊ တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မတူကွဲလွဲခြင်းကို "ပရိဏတ" ဟု ဆို၏]

ထို့ကြောင့် လူနှင့်တိရစ္ဆာန်စသည်တို့ ကွဲလွဲနေရာ၌လည်းကောင်း၊ လူအချင်းချင်း၊ တိရစ္ဆာန်အချင်းချင်း စသည် ကွဲလွဲနေရာ၌လည်းကောင်း၊ အကြောင်း တစ်စုံတရာကို ရှာနေဖွယ် မလို၊ (ကံချင်းမတူ၍ ကွဲလွဲသည်ဟု ဆိုဖွယ် မလို၊) နိယတိ ပရိဏတ = အမြဲဖြစ်ရမည့် နိယာမ တရားအတိုင်း အားဖြင့် ကွဲလွဲကြခြင်း ဖြစ်သည်၊ ဤအချိန် ဤအခါမှာ ဤကဲ့သို့ လူဖြစ်ကြရမည် ဟု အမြဲ သတ်မှတ်ပြီးသား ဖြစ်သော ကြောင့် ဤကဲ့သို့ လူ ဖြစ်ရသည်-ဟူလို၊ ထိုသို့ လူဖြစ်ရာ မှာလည်း သံဂတိပရိဏတ = အောက်တန်းစား လူမျိုး၌ ပေါင်းစုံမိလျှင် အောက်တန်းစားလူပင် ဖြစ်ရမည်၊ ထိုသို့ ပေါင်းစုံရာ၌လည်း ဘာ၀ပရိဏတ = ပင်ကိုယ် မူရင်း သဘောက ဒီလို ဖြစ်ရမည် ဟု ပါလာလျှင် ထိုအတိုင်းပင် ဖြစ်ရ၏၊ ဘာတစ်ခုမျှ ပြုပြင်နိုင်သော သတ္တိ မရှိကြ-ဟု ဆိုလိုသည်။

ဆသွေ၀ ါဘိဇာတီသု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ = ထိုသို့ အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ ကွဲလွဲခြင်းသို့ ရောက်ကြရကုန်သည် ဖြစ်၍ ၆-ပါး သော အမျိုးဇာတ်တို့၌ တည်လျက် ချမ်းသာ ဆင်းရဲကို

ပဋိမအကြိမ်

ခံစားရလေသည်၊ [အမျိုးဇာတ် ၆-ပါးကား နောက်၌ လာလတံ့။]

စုဒ္ဒသ ခေါ ပနိမာနိ ယောနိ ပမုခသဘာသဟဿာနိ, သဋ္ဌိစ သဘာနိ, ဆသတာနိ–(ဤလောက၌) ပဓာနဖြစ်သော သတ္တဝါမျိုး (ယောနိ) တို့သည် တစ်ဆယ့်လေးသိန်း ခြောက်ထောင် ခြောက်ရာ ရှိကုန်၏။ [လူတို့တွင် မင်းမျိုး ဗြာဟ္မဏမျိုးတို့ကိုလည်းကောင်း, တိရစ္ဆာန်တို့တွင် ခြင်္သေ့ ကျား စသည်တို့ကို လည်းကောင်း ပဓာန သတ္တဝါ ဟု ဆိုလိုသည်။]

ပဉ္စ ကမ္မုနော သဘာနိ, ပဉ္စ ကမ္မာနိ, တီဏိစ ကမ္မာနိ–(လောက၌) သာမန်ကံ အမျိုးအစား ငါးရာ ရှိ၏၊ စက္ခုန္ဒြေ စသော ဣန္ဒြေ ၅ ပါး ကံတရားနှင့် ကာယဝစီ မနော ၃ ပါးသော ကံများလည်း ရှိ၏။

ကမ္မေစ အဍ္ဎကမ္မေစ=ကံအပြည့်အစုံလည်းရှိ၏၊ ကံတစ်ဝက်လည်း ရှိ၏။ [စိတ်စေ့ကိုယ်ပါ ပြုရသော ကာယကံ, စိတ်စေ့ နှုတ်ပါ ပြုရသော ဝစီကံများကို "ကမ္မ(ပြည့်စုံသောကံ)" ဟု လည်းကောင်း, စိတ်ချည်းသက်သက် ဖြစ်ရသော မနောကံကို "အဍ္ဎကမ္မ(ကံတစ်ဝက်)" ဟု လည်းကောင်း ဆိုလိုသည်။]

ဒွဋ္ဌိပဋိပဒါ, ဒွဋ္ဌန္တရကပ္ပါ = (ကောင်းကျိုး မကောင်းကျိုး ရဖို့ရာ) အကျင့်ပေါင်း ခြောက်ဆယ့်နှစ်ပါး ရှိ၏၊ အန္တရကပ်ပေါင်း ခြောက်ဆယ့်နှစ်ကပ် ရှိ၏။ [ကမ္ဘာကြီးတစ်ခု

ယှဉ်မအကျွမ်

လျှင် ပျက်သောကပ်, ပျက်ပြီးအတိုင်း တည်နေသောကပ်, ဖြစ်သော ကပ်, ဖြစ်ပြီးအတိုင်း တည်နေသော ကပ် ဟူ၍ မဟာကပ် ၄ ပါး ရှိ၏၊ ဖြစ်ပြီး၍ တည်သော ကပ်၌ အသင်္ချေယျ အသက်တမ်းမှ ဆုတ်၍ ၁၀ နှစ်တန်းရောက်, ၁၀ နှစ်သက်တမ်းမှ တက်၍ အသင်္ချေယျ အသက်တမ်း ရောက်, ဤ ဆုတ်ကပ်, တက်ကပ် တစ်စုံတို့ "အန္တရကပ်= မဟာကပ်၏ အကြား၌ ဖြစ်သော ကပ်ကလေး" ဟူ၍ ခေါ်၏၊ ထိုအန္တရကပ်ပေါင်း ၆၂ ကပ် ရှိသည်ဟု ဆိုလို သည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ ကျမ်းစာများ၌ကား အန္တရကပ် ၆၄ ကပ် ရှိ၏ဟု ဆိုသည်၊ ဤနေရာ၌ အချိန်ကာလကို ကပ္ပ= (ကပ် ဟု ခေါ်သည်။]

ဆဠာဘိဇာတိယော = အမျိုးဇာတ် ၆ ပါး ရှိ၏။ [ကဏှ, နီလ, လောဟိတ, ဟလိဒ္ဒ, သုက္က, ပရမသုက္កတည်း၊ တံငါ, မုဆိုး, သူခိုး စသော ကြမ်းတမ်းသော အလုပ် ရှိသူ လူမျိုးကို "ကဏှာဘိဇာတိ= မဲနက်သော အမျိုးဇာတ်" ဟုလည်းကောင်း, ဗုဒ္ဓ၏ တပည့် ရဟန်းမျိုးကို "နီလာဘိဇာတိ=ညိုသော အမျိုးဇာတ်" ဟု လည်းကောင်း, အဝတ် တစ်ထည်ကိုသာ ဝတ်၍ ကိုယ်၏ ရှေ့ပိုင်းကို ဖုံးထားသော နိဂဏ္ဌမျိုးကို "လောဟိတာဘိဇာတိ = နီသော အမျိုး ဇာတ်" ဟု လည်းကောင်း, ဖြူစင်သော အဝတ်ကို ဝတ် သော (အာဇီဝကတို့၏) ဒါယကာ-ဒါယိကာမမျိုးကို "ဟလိဒ္ဒါဘိ ဇာတိ = ဝါသော အမျိုးဇာတ်" ဟု လည်းကောင်း, အာဇီဝက ဆရာ၏ တပည့် အာဇီဝက ယောကျ်ား-မိန်းမ

မျိုးကို "သက္ကာဘိဇာတိ=ဖြစ်စင်သော အမျိုးဇာတ်" ဟုလည်းကောင်း, အဝတ်မဝတ်ဘဲ အာဇီဝက (တက္ကနွန်) အကျင့်ကို အပြည့်အစုံကျင့်နိုင်သော မိမိတို့လို အာဇီဝက ဆရာမျိုးကို "ပရမသုက္ကာဘိဇာတိ = အလွန်ဖြူစင်သော အမျိုးဇာတ်" ဟုလည်းကောင်း အယူရှိ၍ ဤသို့အားဖြင့် လူသတ္တဝါတို့ကို အမျိုးဇာတိ ၆ မျိုးဖြင့် ခွဲခြားထားလေသည်။]

အဋ္ဌပုရိသဘူမိယော=ယောကျ်ားမိန်းမ)တို့၏ ဖြစ်ရာဘုံ (အခိုက်အတန့် ကာလ)တို့သည် ရှစ်ပါးရှိကုန်၏။ [၁-မန္ဒဘုံ, ၂-ခိဍ္ဍာဘုံ, ၃-ပဒဝီမံသာဘုံ, ၄-ဥဇုဂတဘုံ, ၅-သေက္ခဘုံ, ၆-သမဏဘုံ, ၇-ဇိနဘုံ, ၈-ပန္နဘုံ။]

[ဖွားမြင်ပြီး၍ ၇ ရက်အတွင်း၌ ကလေးတို့သည် ဘာကိုမျှ ကောင်းကောင်း မမြင် မကြား မနိုတတ်ကြသေး, အလွန်နုံ့သည့် ကုန်သေး၏၊ ထိုအခါန်ကို "မန္ဒဘုံ(နုံ့သော ညံ့သော အခိုက်အတန့်)" ဟု ဆို၏၊ ထို့နောက် ပြုံးရယ်တတ်, လက်ခြေ လှုပ်ရှား ကစားတတ်သော အရွယ်ကို "ခိဍ္ဍာဘုံ(ကစားရာ အခိုက်အတန့်)" ဟု ဆို၏၊ ထို့နောက် မိဘစသူတို့၏ လက်စသည်ကို ဆွဲ၍ မြေ၌ ခြေချစမ်းရာအခါကို "ပဒဝီမံသာဘုံ (ခြေကို စုံစမ်းရာ အခိုက်အတန့်)" ဟု ဆို၏၊ သူ့ဘာသာ ဖြောင့်ဖြောင့်မတ်မတ် သွားနိုင်ရာ အခါကို "ဥဇုဂတဘုံ" ဟု ဆို၏၊ အတတ်ပညာသင်ယူရာ ကျောင်းသားအရွယ်ကို "သေက္ခဘုံ" ဟု ဆို၏၊ အိမ်မှထွက်၍ ရသေ့ရဟန်း ပြုချိန်ကို "သမဏဘုံ" ဟု ဆို၏၊ ဆရာသမားထံချဉ်းကပ်၍ အတတ်

ပညာ ဇာတ်ဖြောက်ရာ အခါကို "ဇိနဘုံ"ဟု သိ၍၊ ဆုမ်း စသည် ကိုမျှတအောင် မရသဖြင့် အိပ်ရာထည်း၌ လဲလျောင်း နေရာ အခါကို "ပန္နဘုံ(ပတိတဘုံ)"ဟု ဆိုသည်။)

ကျူနပညာသ အာဇီဝသတေ = အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း အလုပ် အကိုင်ရာပေါင်း ၄၉(လေးထောင့်ကိုးရာ ကိုးဆယ့်ကိုးခု) ရှိကုန်၏။

ကျူနပညာသ ပရိဗ္ဗာဇကသတေ=ရသေ့ပရိဗိုဇ်၏ အမျိုးရာပေါင်း ၄၉(လေးထောင့်ကိုးရာ ကိုးဆယ့်ကိုးခု)ရှိကုန်၏။

ဧကူနပညာသ နာဂါဝါသတေ=နဂါးတို့၏ နေရာဘုံရာပေါင်း ၄၉ (လေးထောင့်ကိုးရာ ကိုးဆယ့်ကိုးခု) ရှိကုန်၏။

ဝီသေ ဣန္ဒြိယသတေ = ဣန္ဒြေရာပေါင်း နှစ်ဆယ် (နှစ်ထောင်) ရှိကုန်၏။

တိံသေ နိရယသတေ = ငရဲရာပေါင်း သုံးဆယ် (သုံးထောင်) ရှိကုန်၏။

ဆတ္တိံသ ရဇောဓာတုယော = မြူမှုန် လိမ်းကျံ ကပ်ငြိရာ ဓာတ် (အရပ်)ပေါင်း ခြေဖမိုး , လက်ဖမိုး စသည်အားဖြင့် သုံးဆယ့်ခြောက်ဌာန ရှိကုန်၏။

သတ္တ သညီဂဗ္ဘာ=သညာရှိသော ကိုယ်ဝန် ရှိသည် (ကုလားအုတ်, နွား, မြင်း, ဆိတ်, သိုး, သမင်အမျိုးမျိုး, ကျွဲ အားဖြင့်) ၇-မျိုး ရှိကုန်၏။

မဥ္ဇမအကြွမ်

သတ္တာ အသညီဂဗ္ဘာ=သညာမရှိသော ကိုယ်ဝင်တို့သည် (သားလား, မှုယောစသော စပ္ပါး ၇-မျိုး ရှိကုန်၏။

သတ္တာ ဂဏ္ဍိဂဗ္ဘာ = (ကြံ, ဝါး, ကျူစသောအာ.ဖြင့်) အဆစ် ကိုယ်ဝန်တို့သည် ၇-မျိုး အားဖြင့် ၇ မျိုး ရှိ ကုန်၏။

သတ္တာ ဒေဝါ, သတ္တာ မနုဿာ, သတ္တာ ပိသာစာ, သတ္တာ သရာ=နတ် ခုနစ်မျိုး, လူခုနစ်မျိုး, ပြိတ္တာအကြီးစား ခုနစ်မျိုး, ရေအိုင်ကြီး ခုနစ်မျိုး ရှိကုန်၏။

သတ္တာ သပုဋ္ဌာ, သတ္တာ သပုဋ္ဌသတာနိ = အဆစ် အပဲ့ရှိသော အရာဝတ္ထု အကြီးစား ခုနစ်မျိုး,အငယ်စား ခုနစ်ရာရှိ ကုန်၏။

သတ္တာ ပပါတာ, သတ္တာ ပပါတသတာနိ = ချောက်ကမ်းပါးကြီး ခုနစ်မျိုး, ချောက်ကမ်းပါးငယ် ခုနစ်ရာရှိကုန်၏။

သတ္တာ သုပိနာ, သတ္တာ သုပိနသတာနိ = အိပ်မက်ကြီး ခုနစ်မျိုး, အိပ်မက်ငယ် ခုနစ်ရာ ရှိ ကုန်၏။

စုလ္လာသီတိ မဟာကပ္ပိနော သတသဟဿာနိ=မဟာကပ်(ကမ္ဘာ) သိန်းပေါင်း ရှစ်ဆယ့် လေးသိန်း ရှိကုန်၏။ [ရှစ်သန်းလေးသိန်း ရှိကုန်၏။]

ယာနိ ဗာလေစ ပဏ္ဍိတေစ သန္ဓာဝိတွာ သံသရိတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿန္တိ=ယင်း မဟာကပ် သိန်းပေါင်းရှစ်ဆယ့်လေးသိန်းတို့ ပတ်လုံး လူမိုက်တို့သည်လည်းကောင်း, လူလိမ္မာ ပညာရှိတို့သည် လည်းကောင်း ပြေးသွား ကျင်လည်ပြီးမှသာ ဒုက္ခ

ပဌမအကြိမ်

အခါးကို ပြုနိုင်ကြလိမ့်မည် [လူမိုက် ဆိုသူများလည်း ထို အချိန်ထက်ပို၍ သံသရာမှာ မကျင်လည်ရ၊ လူလိမ္မာပညာရှိ ဆိုသူများလည်း ထိုအချိန်မစေ့ခင် သံသရာမှ မလွတ်နိုင်ကြ-ဟု ဆိုလိုသည်။]

တတ္ထ နတ္ထိ ဣမိနာဟံ သီလေန ဝါ ဝတေန ဝါ တပေန ဝါ ဗြဟ္မစရိယေန ဝါ အပရိပက္ကံ ဝါ ကမ္မံ ပရိပါစေဿာမိ၊ ပရိပက္ကံ ဝါ ကမ္မံ ဖုဿ ဖုဿ ဗျန္တိံ ကရိဿာမိ တိ ဟေဝံ နတ္ထိ-ထိုသို့ သံသရာကျင်လည်ရာမှ(တစ်စုံတစ် ယောက်က)ငါသည် ဤ သီလဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဤအကျင့်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဤ အပူအပြင်း အားထုတ်မှုဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဤမြတ်သော အကျင့်ဖြင့်လည်းကောင်း (သံသရာမှ မြန်စွာ လွတ်ရအောင်)မရင့်သေးသော ကံကို ရင့်အောင်လုပ်အံ့၊ ဤသို့ လုပ်နိုင်သောအခြေအနေလည်းမရှိ (သံသရာ၌ကြာရှည်စွာ နေရအောင်) ရင့်ပြီးသော ကံကို ရောက်၍ရောက်၍ ကင်းရှင်းအောင်(မရင့်သေ အောင်) လုပ်အံ့၊ ဤသို့ လုပ်နိုင်သော အခြေအနေလည်း မရှိ။

ဒေါဏမိတေ သုခဒုက္ခေ, ပရိယန္တကတေ သံသာရေ, နတ္ထိ ဟာယနဝဍ္ဎနေ, နတ္ထိ ဥက္ကံသာဝကံသေ = ချမ်းသာနှင့် ဆင်းရဲသည် စိတ်တောင်းဖြင့် ချင့်ထားသကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ [" ဤသူသည် ချမ်းသာ ဆင်းရဲပေါင်း မည်မျှလောက် ခံစားပြီးမှ သံသရာက လွတ်ရမည်" ဟု ချင့်ထားသကဲ့သို့ ဖြစ်သည်- ဟုလို။] သံသရာသည် အပိုင်း အခြား

(ထားပြီး) ဖြစ်၏။ [မည်သူမဆို မဟာကပ် သိန်းပေါင်း ရှစ်ဆယ့် လေးသိန်း ကြာအောင် သံသရာ၌ နေရမည်ဟု ပိုင်းခြား ကန့်သတ်ပြီး ဖြစ်သည် — ဟူလို။] မည်သူ့ အတွက်မှ သံသရာ အဆုတ်အတိုး မရှိ၊ မည်သူ့အတွက်မျှ ပိုလွန်ခြင်း လျော့ခြင်းလည်း မရှိ။ [သံသရာသည် လူလိမ္မာ အတွက်လည်း ပို၍ မတို၊ လူမိုက်အတွက်လည်း ပို၍ မရှည် — ဟူလို။]

သေယျထာပိ နာမ သုတ္တဂုဠေ ခိတ္တေ နိဗ္ဗေဌိယမာနမေဝ ပလေတိ၊ ဧဝမေဝ ဗာလေ စ ပဏ္ဍိတေ စ သန္ဓာဝိတွာ သံသရိတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿန္တိ — ဥပမာပြရလျှင် အပ်ချည်လုံးတစ်လုံး ကို ဖြေ၍ တောင်ပေါ်မှ ချလိုက်သည်ရှိသော် အပ်ချည် ရှိသမျှသာ ကျသွား၏၊ အပ်ချည်ကုန်လျှင် တန့်ရပ်ရ၏၊ ထို့အတူ လူမိုက်တို့သည် လည်းကောင်း၊ လူလိမ္မာတို့သည် လည်းကောင်း နဂိုရ်သတ်မှတ်ပြီး အတိုင်းအရှည် အပိုင်း အခြား ရှိသလောက်သာ (ကမ္ဘာ သိန်းပေါင်း ရှစ်ဆယ့် လေးသိန်းအထိ လောက်သာ) ကျင်လည် ပြေးသွားရ၍ သံသရာ၏ အဆုံးကို ပြုကြလိမ့်မည်၊ ဤကား မက္ခလိ ဆရာကြီး၏ အယူဝါဒတည်း။

ဤဝါဒ အလိုအားဖြင့် သတ္တဝါတို့၏ သုခ ဒုက္ခ ရောက်ကြဖို့ရာ သံသရာမှ လွတ်မြောက်ဖို့ရာ အကြောင်း အထောက် အပံ့မျှ မရှိ၊ သူ့ထုံးစံ ဓမ္မတာအတိုင်း ပိုင်းခြား ကန့်သတ် ထားသလောက်သာ သုခ ဒုက္ခကို ခံစား စံစား၍ လွတ်

(၃) သာမညဖလသုတ်

ချိန် စေ့လျှင် သံသရာက လွတ်ကြရသည်၊ လောကဥ္ဂ ဘာ ဖြစ်အောင် ညာ ဖြစ်အောင် ကြိုးစားသော်လည်း အလကားပင်ဟု ဆိုလိုသည်။

၆။ အဇိတဆရာကြီး၏ နတ္ထိကဝါဒ

နတ္ထိ ဒိန္နံ, နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ, နတ္ထိ ဟုတံ = ပေးလှူခြင်း၏ အကျိုးမရှိ၊ ယဇ်ကြီး ပူဇော်ခြင်း၏ အကျိုးမရှိ၊ ယဇ်ငယ်ပူဇော်ခြင်း၏ အကျိုး မရှိ။ [သတ္တဝါအများ စားသောက် သုံးစွဲဖို့ရာ စွန့်ကြဲ ပေးကမ်းခြင်းကို ယဇ်ကြီးဟု လည်းကောင်း, ဧည့်ဝတ်ပြုခြင်းမျိုးကို ယဇ်ငယ်ဟု လည်းကောင်း ဆိုလို၏၊ ထိုမှ ကြွင်းသော ရဟန်း ပုဏ္ဏားတို့အား လှူခြင်းကို "ဒိန္နံ" ဟု ဆိုလိုဟန် တူသည်။]

နတ္ထိ သုကတဒုက္ကဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော = ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံတို့၏ အကျိုးဝိပါက်မရှိ။ [အလှူဒါနကြောင့် ရ,ထူး တိုးတက်ခြင်း ဥစ္စာငွေစည်း တိုးတက်ခြင်းမျိုးကို "အာနိသင် အကျိုး=ဖလ" ဟု ခေါ်၏၊ ထိုကဲ့သို့ တိုးတက်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ ဘေးရန်အန္တရာယ်မှ ကယ်ဆယ်ခြင်းမျိုးကို နိဿန္ဒဖလ(အကျိုးဆက်)ဟု ခေါ်၏၊ ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို "ဝိပါက်" ဟု ခေါ်သည်၊ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ ဟူသမျှ၌ ထိုဖလ-ဝိပါက်-မရှိ-ဟူလို့။]

နတ္ထိ အယံလောကော, နတ္ထိ ပရော လောကော = (မည်သူ့ဆို တစ်ဘဝသာဖြစ်ရသောကြောင့်) ဤလောက (ဤဘဝ) ဟု ဆိုစရာလည်း မရှိ, အခြားလောက ဟု ဆိုစရာလည်း မရှိ။ [လောက (ဘဝ) အမျိုးမျိုး ရှိမှသာ "ဤဘဝ, တခြားဘဝ" ဟု ခွဲခြားဖွယ်ရှိ၏၊ ဘဝက တစ်ခုတည်းနှင့် ပြီးသောကြောင့် ထိုသို့ ခွဲခြားဖွယ် မလို-ဟု ဆိုလိုသည်။]

နတ္ထိ မာတာ, နတ္ထိ ပိတာ = အမိမရှိ, အဖမရှိ။ [ရိုးရာ မိဖမရှိ-ဟု မဆိုလို၊ ထိုမိဘတို့၌ ပြုစုခြင်းကြောင့် ကောင်းကျိုး မရှိ၊ ပြစ်မှား စော်ကားခြင်းကြောင့် မကောင်းကျိုးလည်း မရှိ ဟု ဆိုလိုသည်။]

နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ = ဖြစ်ဆဲဘဝမှ စုတေပြီးနောက် အခြား တစ်ဘဝ ဖြစ်နိုင်သော သတ္တဝါတို့ မရှိကြ။ [ဖြစ်ဆဲဘဝ ကုန်ဆုံးလျှင် ပြီး ပြတ်တော့သည်-ဟုလို။]

နတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ, ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တိ = အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည် ဤ ဘဝကို လည်း ကောင်း, အခြားဘဝကို လည်းကောင်း, ကိုယ်တိုင် ထူးသော ဉာဏ်ကြောင့် မျက်မှောက် ပြု၍ သူ တစ်ပါးတို့အား တစ်ဆင့်သိစေနိုင် ဟောပြနိုင်ကုန်၏၊ (ထို ကဲ့သို့ ဟောပြနိုင်လောက်အောင်) ညီညွတ်စွာ ဖြစ်ကုန်, ကောင်းစွာ ကျင့်ကြကုန်သော ထို သမဏ ဗြာဟ္မဏ

(ရဟန်း ပုဏ္ဏား) ဆိုသူများ လောကမှာ မရှိကုန်၊ [ဤ စကားသည် ဗုဒ္ဓ–ပစ္စေကဗုဒ္ဓ, ရဟန္တာများ မရှိနိုင်–ဟု ဗုဒ္ဓ စသည့် စော်ကားသော စကားတည်း။]

စတုမဟာဘူတိကော အယံ ပုရိသော, ယဒါ ကာလံ ကရောတိ၊ ပထဝီ ပထဝိကာယံ အနုပေတိ အနုပဂစ္ဆတိ၊ အာပေါ… တေဇော… ဝါယော ဝါယောကာယံ အနုပေတိ အနုပဂစ္ဆတိ= ဤယောကျ်ား ဤကိုယ်သည် (ပထဝီ, အာပေါ, တေဇော, ဝါယောဟူသော) မဟာဘုတ် ၄ ပါး အစုအဝေးသာ ဖြစ်၏၊ အကြင် အခါ သေ၏၊ ထိုအခါ၌ ကိုယ်တွင်း ပထဝီတွေသည် ပြင်ပ ပထဝီ အပေါင်းသို့ ကပ်ရောက် စုပေါင်းသွား၏၊ ကိုယ်တွင်းက အာပေါတွေသည် ပြင်ပ အာပေါအပေါင်းသို့, ကိုယ်တွင်းက တေဇောတွေသည် ပြင်ပ တေဇောအပေါင်းသို့, ကိုယ်တွင်းက ဝါယောတွေသည် ပြင်ပ ဝါယော အပေါင်းသို့ ကပ်ရောက် စုပေါင်းသွားလေသည်။

အာကာသံ ဣန္ဒြိယာနိ သင်္ကမန္တိ=မျက်စိ, နား, နှာခေါင်း, လျှာ, ကိုယ်တို့၌ရှိသော (အသိ) ငါးပါးနှင့် မန (စိတ်) အားဖြင့် ၆ ပါးသော ဣန္ဒြေတို့သည် ကောင်းကင်သို့ ရွှေ့ပြောင်း သွားကြကုန်၏။

["သတ္တဝ၊" ဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော ဤကိုယ်ကောင်သည် နဂိုရ် မူလကပင် အပြင်ပ၌အမြဲရှိနေသော ဓာတ်ကြီးလေးပါးနှင့်

ဤခြင်္သေ့ ၆-ပါး၊ ဘို့ စုဝေပေါင်းနေသော အထည်ကိုယ်တစ်မျိုး ဖြစ်၏၊ သေသောအခါ ထိုခေတ်ကြီး ၄-ပါးသည် နဂိုမူလက ခွဲထွက်လာရာ ဓာတ်အစုအဝေးသို့ ပြန်၍ ပေါင်းကြ၏၊ ဤခြင်္သေ့ ၆-ပါးလည်း နဂိုဘည်ရာ ကောင်းကင်သို့ ရွှေ့ပြောင်းကြလေသည်၊ ထိုကဲ့သို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားကြသောအခါ "ဤ ကိုယ်ကောင်ကြီး သေပြီ" ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြရသည်-ဟု အဇိတဆရာကြီးက ဆိုလိုသည်၊ ယခုခေတ်၌ ဘတ္တဝ ၏ အစကို ရှာနေကြသူတို့တွင်လည်း အဇိတဆရာကြီး၏ မိစ္ဆာဝါဒနှင့် ထပ်တူ ယူဆသူများ ပေါ်ထွက်နေလေပြီ။]

အာသန္ဒိ ပဉ္စမာ ပုရိသာ မဉ္စံ အာဒါယ ဂစ္ဆန္တိ, ယာဝါ ဠာဟနာ ပဒါနိ ပညာယန္တိ, ကာပေါတကာနိ အဋ္ဌီနိ ဘဝန္တိ-(ထိုသို့ ပထဝီ စသည်တို့ ရွှေ့ပြောင်း သွားကြသော အခါ) အလောင်းကို တင်ထားရာခုတင်ငယ်နှင့် ထမ်း သူ ၄ ယောက် (ဤ ၅-ယောက်) တို့သည် အလောင်းကို ယူ၍ သွားကြကုန်၏၊ (ဤသူသည် သူတော်ကောင်း, ဤသူကား လူယုတ်မာ စသော) အပြစ်နှင့် ဂုဏ်ပုဒ်တို့သည် သုသာန်အထိသာ ထင်ပေါ်ကုန်၏၊ (သုသာန်ထဲ ရောက်ရော အပြစ်တွေ ဂုဏ်တွေလဲ ပျောက်ရော- ဟူလို၊) ခိုရောင် အဆင်းရှိသော အရိုးတို့သာလျှင် (မီးသင်္ဂြိုဟ်ရာမှ) ကျန်ရစ်ကုန်၏။

ဘဿန္တာ အာဟုတိယော, ဒတ္တုပညတ္တံ ယဒိဒံ ဒါနံ – ညှော်စတ်ပြုခြင်းစသော အလှူဒါနတို့သည် မီးသင်္ဂြိုဟ်ရာ ပြာမှုန်

အာလျင် အဆုံးရှိကုန်၏၊ (ထိုထက် ပိုလွန်၍ အကျိုးမပေးနိုင်– ဟူလို၊) အဉ္စတ္တနဆိုသော အလုပ်ကို မိုက်မဲ တွေဝေသူတို့က စ၍ ပညတ်ထားအပ်၏။ [လှူ(အ)တွေက လှူ၊ လှူ၂ါး လှူနတ်တွေက အလှူခံကြသည်-ဟု ဆိုလိုသည်]

တေသံ တုစ္ဆံ မုသာ ဝိလာပေါ၊ ယေကေစိ အတ္ထိကဝါဒံ ဝဒန္တိ၊ ဗာလေစ ပဏ္ဍိတေစ ကာယဿ ဘေဒါ ဥစ္ဆိဇ္ဇန္တိ ဝိနဿန္တိ၊ န ဟောန္တိ ပရံ မရဏာ= "နောက်ဘဝ ရှိ၏" ဟု ပြောဆိုကြသူတို့၏ စကားသည် အလကာ စကား၊ မုသား (အလွဲအမှား)စကား၊ ကယောင်ကတမ်း ပြောအပ်သော စကားသာ ဖြစ်၏၊ လူမိုက်ဆိုသူတို့သည်လည်းကောင်း၊ လူလိမ္မာဆိုသူတို့သည်လည်းကောင်း ခန္ဓာကိုယ် ပျက်စီးလျှင် (သေလျှင်) နောက်ထပ် အဆက်မရှိကြတော့ဘဲ ပြတ်စဲ ပျက်စီးကြရတော့၏၊ သေပြီးနောက်၌ ဘာမျှ မဖြစ်ကြတော့၊ ... ဤကား အဇိတဆရာကြီး၏ နတ္ထိကဝါဒ (ကောင်းမှု မကောင်းမှု၏ အကျိုးမရှိဟူသော အယူ)တည်း။

မှတ်ချက်။ ။ "ကောင်းမှု မကောင်းမှုကို ပြုရာမရောက်၊ ပြုသည်ဟု မဆိုရ" ဟု ယူဆသော ပူရဏဆရာကြီးသည် ကံကို ပယ်၏၊ အကြောင်းကံကိုပင် ပယ်ရှားပြီး ဖြစ်သောကြောင့် အကျိုးကို အထူး ပယ်ဖွယ်မလို၊ ထို့ကြောင့် ပူရဏဆရာကြီးသည် ကံ+အကျိုး ၂-မျိုးလုံးကိုပင် ရှိသည်ဟု မယူဆချေ။

မဉ္စမအကြိမ်

အဇိတဆရာကြီးကား အကျိုးမရှိ–ဟု အကျိုးကို ပယ်၏၊ အကျိုးကို ပယ်လျှင် အကြောင်းကံတွေလည်း အကျိုးပေးနိုင်သော သတ္တိမရှိ·ဟု ပယ်ရာ ရောက်သောကြောင့် ကံ + အကျိုး ၂–မျိုးလုံးကိုပင် ပယ်ပြီး ဖြစ်တော့၏။

မက္ခလိဆရာကြီးကား သံသရာ၌ ကမ္ဘာသိန်းပေါင်း ရှစ်ဆယ့်လေးသိန်း အတိကျ လူတိုင်း ကျင်လည်ကြရမည်– ဟု ဆိုထားသဖြင့် ကံလည်း အစွမ်းမရှိ၊ အကျိုးလည်း မရှိဟု တိုက်ရိုက် ပယ်ပြီး ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ထို ဆရာကြီး သုံးယောက်လုံးပင် ကံနှင့် အကျိုး ၂–မျိုးလုံးကို ပယ်ခြင်း အားဖြင့် တူမျှကြလေသည်။

ထိုဆရာကြီးများ၏ အယူ၌ မည်သူမျှ ချော့ချွတ်၍မရလောက်အောင် သဘောကျ စွဲမြဲနေသူများကို "နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အယူရှိသူ" ဟု ဆိုရသည်၊ ထိုသူတို့မှာ သေလျှင် ဧကန်မုချ အပါယ်ကျ ကုန်တော့လတံ့၊ ထိုမျှလောက် မစွဲမြဲဘဲ အယူမှန်ကို ပြောင်းလဲနိုင်သူတို့ကား သေလျှင် သုဂတိဘဝကောင်းသို့ ပြောင်းနိုင်ပါသေးသည်။

၇။ ပကုဓ ကစ္စာယန ဆရာကြီး၏ အကဋ္ဌ ဝါဒ

သတ္တိမေ ကာယာ အကဋ္ဌာ, အကဋ္ဌဝိဓာ, အနိမ္မိတာ, အနိမ္မာ ပိတာ=ခုနစ်မျိုးသော ဤကာယတို့ကို (မည်သူမျှ) ကိုယ် နှုတ်တို့ဖြင့် မပြုအပ်, မပြုနိုင်ကုန်၊ (ဤသို့ ပြုလော) ဟု မည်သူမျှလည်း မစီမံအပ်,မစီမံနိုင်ကုန်၊မည်သည့်တန်ခိုးရှင် မျှလည်း မဖန်ဆင်းအပ်,မဖန်ဆင်းနိုင်ကုန်၊သူတစ်ပါးတို့ကို လည်း မဖန်ဆင်းစေအပ်, မဖန်ဆင်းစေနိုင်ကုန်၊ (သူတို့က သူတစ်ပါးကို ဖန်ဆင်းပေးဖို့ရာ မည်သူမျှလည်း မစေခိုင်း နိုင်ကုန်– ဟူလို။)

[ကာယ ၇–ပါးဟူသည် (နောက်၌ လာမည့်) ပထဝီကာယ(ပထဝီ ဓာတ်အပေါင်း), အပေါကာယ, တေဇောကာယ, ဝါယောကာယ, သုခ, ဒုက္ခ, ဇီဝ(အသက်)တည်း၊ ဤ ၇ ပါးသည် သူ့သဘောအတိုင်း အမြဲတည်ရှိသောကြောင့် ဘယ်သူမှ ပြုပြင်ဖန်းဆင်းနေဖို့မလို, သူတို့ကလည်း အခြား သော အရာကို ဖြစ်အောင် မပြုပြင်နိုင်, မဖန်ဆင်းနိုင်– ဟူလို။]

ဝဈ္ဈာ, ကူဋဋ္ဌာ, ဧသိကဋ္ဌာယိ ဋ္ဌိတာ=(ဤကာယ ၇–ပါးသည် ဘာကိုမျှ မဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် အမြုံမ, သစ်ပင် အဖိုများ ကဲ့သို့) အမြုံ ဖြစ်ကုန်၏၊ တောင်အထွတ် ကဲ့သို့

တည်ကုန်၏၊ (တောင်ထိပ်၌ ရှိသော အထွဋ်သည် မည်သူ ပြုလုပ်လို့မျှ ဖြစ်ရသည်မဟုတ်ဘဲ သူ့အလိုလို ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤ ကာယ ၇ ပါးလည်း မည်သည့်တရား, မည်သည့် ဖန်ဆင်းမှုကြောင့် ဖြစ်ရသည် မဟုတ်ဘဲ သူ့အလိုလို ဖြစ်တည်ကြရသည်-ဟူလို။) မြစွာ စိုက်ထားအပ်သော တံခါးတိုင်ကဲ့သို့ သူ့သဘာဝအတိုင်း ခိုင်မြဲစွာ တည်ကုန်၏။

တေ န ဣဉ္ဇန္တိ, န ဝိပရိဏာမေန္တိ, န အညမညံ ဗျာဗာဓေန္တိ = ထို ကာယ ၇ ပါးတို့သည် (သူ့သဘာဝအတိုင်း ခိုင်မြဲစွာ တည်သောကြောင့် နဂိုရ်သဘောမှ ရွေ့လျော) လှုပ်ရှားခြင်း မရှိကုန်၊ ဖောက်ပြန် ပြောင်းလဲခြင်း မရှိကုန်၊ အချင်းချင်းလည်း ဖောက်ပြန် ပြောင်းလဲအောင် မညှဉ်းဆဲနိုင်ကုန်။

နာလံ အညမညဿ သုခါယ ဝါ ဒုက္ခာယ ဝါ သုခဒုက္ခာယ ဝါ= အချင်းချင်း ချမ်းသာအောင်လည်း မတတ်နိုင်ကုန်, ဆင်းရဲအောင်လည်း မတတ်နိုင်ကုန်၊ ချမ်းသာ ဆင်းရဲ ၂မျိုးစုံ ဖြစ်အောင်လည်း မတတ်နိုင်ကုန်။

ကတမေ သတ္တ၊ ပထဝိကာယော အာပေါ—တေဇော—ဝါယော ကာယော, သုခေ ဒုက္ခေ ဇီဝေ သတ္တမေ=ကာယ ၇ ပါးတို့ ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ပထဝီဓာတ် အပေါင်း, အာပေါ, တေဇော, ဝါယောဓာတ် အပေါင်း, သုခ, ဒုက္ခ, ခုနစ်ခုမြောက် ဇီဝ (အသက်)တည်း။

(၄) သာမညဖလသုတ်

ဣမေ သတ္တ ကာယာ အကဋာ အကတဝိဓာ ၊ပေ၊ နာလံ အညမညဿ သုခါယ ဝါ ဒုက္ခာယ ဝါ သုခဒုက္ခာယ ဝါ၊ တတ္ထ နတ္ထိ ဟန္တာ ဝါ ဃာတေတာ ဝါ သောတာ ဝါ သာဝေတာ ဝါ ဝိညာတာ ဝါ ဝိညာပေတာ ဝါ = ထို ၇ ပါးသော ကာယတို့၌ သတ်နိုင်သူလည်း မရှိ၊ အသတ်ခိုင်းနိုင်သူလည်း မရှိ၊ ကြားနိုင်သူလည်းမရှိ၊ ကြားအောင် ပြောနိုင်သူလည်း မရှိ၊ သိနိုင်သူလည်း မရှိ၊ သိအောင် ပြောဆို ပြုလုပ်တတ်သူလည်း မရှိ။

ယောပိ တိဏှေန သတ္ထေန သီသံ ဆိန္ဒတိ၊ န ကောစိ ကဉ္စိ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတိ၊ သတ္တန္နံတွေဝ ကာယာန မန္တရေန သတ္ထံ ဝိဝရ မနုပတတိ = အကြင်သူသည် ထက်လှစွာသော သန်လျက်ဖြင့် တစ်စုံတစ်ယောက်၏ ဦးခေါင်းကို ဖြတ်အံ့၊ ထိုတစ်စုံတစ်ယောက်သည် မည်သူ့ကိုမျှ မသတ်နိုင်၊ ကာယ ၇ ပါးတို့၏ အကြားဖြင့် သန်လျက် ဓါးသည် ၇ ပါးသော အပေါင်းထည်းသို့ ကျသွားခြင်းသာ ဖြစ်၏၊ (ထိုသို့ ကျသွားသည့်အခါ "သတ်တယ်" လို့ အများက ထင်မှတ်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်၊ ဝင်စစ်အားဖြင့် ပထဝီကာယ စသည် မည်သူမျှ ပျက်စီးအောင် မဖျက်ဆီး မသတ်ဖြတ်နိုင် — ဟူလို၊) ဤကား ပကုဓ ဆရာကြီး၏ (မည်သူမျှ မပြုလုပ်နိုင် မဖန်ဆင်း မဖျက်ဆီးနိုင်ဟု ယူဆသော) အကဋဝါဒ တည်း။

၈။ နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တဆရာကြီး၏ စာတုယာမသံဝရဝါဒ

ဣဓ နိဂဏ္ဌော စာတုယာမ သံဝရ သံဝုတော ဟောတိ=ဤလောက၌ နိဂဏ္ဌသည် စောင့်စည်းကြောင်း အကျင့် ၄မျိုး လေးစုဖြင့် စောင့်စည်းအပ်သော ကိုယ်နှုတ်စိတ်ရှိ၏၊ (ကိုယ် နှုတ် စိတ်တို့ကို လေးမျိုး လေးစုသော အကျင့်ဖြင့် စောင့်စည်းသည်-ဟူလို။)

ကထဉ္စ နိဂဏ္ဌော စာတုယာမ သံဝရ သံဝုတော ဟောတိ=အဘယ် နည်းဖြင့် နိဂဏ္ဌသည် စောင့်စည်းကြောင်း အကျင့် လေးစု ဖြင့် စောင့်စည်း အပ်သော ကိုယ် နှုတ် စိတ် ရှိသနည်း၊ (အကျယ် ဖြေလို၍ သူ့ဘာသာသူ မေးခွန်းထုတ်သည်။) ["နိဂဏ္ဌ"ဟူသည် "ငါတို့မှာ သံယောဇဉ်အထုံးအဖွဲ့မရှိ" ဟု ပြောလေ့ရှိသော တိတ္ထိ တစ်မျိုးဘည်း၊ ဂဏ္ဌ= အထုံး အဖွဲ့+နိ=မရှိ]

ဣဓ နိဂဏ္ဌော သဗ္ဗဝါရိဝါရိတော စ ဟောတိ=ဤလောက၌ နိဂဏ္ဌသည် အလုံးစုံ တားမြစ်အပ်သော ရေအေးသုံးစွဲခြင်းရှိ၏။ [နာဋပုတ္တဆရာကြီးသည် ရေအေး၌ အသက်ရှိ၏-ဟု အယူရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် သူ၏အယူကိုလိုက်နာသော နိဂဏ္ဌဟူသမျှ ရေအေးကို မသုံး စွဲကြရ, ရေအေးကိုသုံး စွဲခြင်းမှ ပယ်ရှား တားမြစ်ထားကြသည်၊ သူတို့သုံးစွဲ ပိုလျှင် ရေကျက်ကိုသာ သုံးစွဲကြရသည်-ဟူလို။]

သဗ္ဗဝါရိယုတ္တော စ=အလုံးစုံ အကုန်အစင်အားဖြင့် မကောင်းမှုကို တားမြစ်ခြင်းနှင့် ယှဉ်၏၊ မကောင်းမှု ဟူသမျှ (ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံ) အားလုံးကိုပင် တားမြစ်သည်-ဟူလို။

သဗ္ဗဝါရိဓုတော စ = (ရဟန်းတော်များ ကိလေသာ ခေါင်းပါးအောင် ဓုတင် ကျင့်သကဲ့သို့) မကောင်းမှု အားလုံးကို တားမြစ်သော အားဖြင့် ခါချအပ်သော မကောင်းမှု ရှိ၏၊ (မကောင်းမှု အားလုံးကို ခါချနိုင်လောက်အောင် ကျင့်သည်-ဟူလို။)

သဗ္ဗဝါရိဖုဋ္ဌော စ=အလုံးစုံ မကောင်းမှုကို တားမြစ်သည်ခြင်းထိ ရောက်အပ်ပြီးသည် ဖြစ်၍။ [မကောင်းမှုကို တားမြစ်မှု၌ ထိထိ ရောက်ရောက် ရှိ၏၊ အပြည့်အစုံ တားမြစ်နိုင်ပြီ၊ (ဗုဒ္ဓဝါဒ၌ ရဟန္တာဖြစ်သကဲ့သို့) နိဂဏ္ဌကိစ္စ ပြီးဆုံးပြီ-ဟူလို။]

ဧဝံ ခေါ နိဂဏ္ဌော ဝေ စာတုယာမသံဝရသံဝုတော ဟောတိ= ဤနည်းအားဖြင့် နိဂဏ္ဌသည် စောင့်စည်းကြောင်းအကျင့် လေးစုဖြင့် စောင့်စည်းအပ်သော ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ် ရှိသူ ဖြစ်ရလေသည်။

ယတော ခေါ နိဂဏ္ဌော ဝေ စာတုယာမသံဝရသံဝုတော ဟောတိ၊ အယံ ဝုစ္စတိ နိဂဏ္ဌော (နာဋပုတ္တော) ဂတတ္တော စ ယတတ္တော စ ဌိတတ္တော စာတိ = အကြင် အခါ၌ နိဂဏ္ဌသည် ဤနည်း အားဖြင့် စောင့်စည်း ကြောင်း

ပဉ္စမအကြိမ်

တရားလေးစုဖြင့် စောင့်စည်းအပ်သော ကိုယ်နှုတ်စိတ်ရှိ၏၊ (ထိုအခါ၌)နိဂဏ္ဌကို အထွတ်အထိပ် အပြီးအဆုံးသို့ ရောက်သောစိတ် ရှိသူဟု လည်းကောင်း, စောင့်စည်းအပ်ပြီးသော စိတ် (နောက်ထပ် စောင့်စည်းစရာ မလို, စောင့်စည်းဖွယ်ကိစ္စ ပြီးဆုံးသော စိတ်) ရှိသူ ဟု လည်းကောင်း, (ရဟန္တာစိတ်ကဲ့သို့)တည်တံ့သော မတုန်လှုပ်သော စိတ်ရှိသူဟု လည်းကောင်း ဆိုနိုင်လေတော့၏၊— ဤကား နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တ ဆရာကြီး၏ စာတုယာမသံဝရဝါဒတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဤဝါဒ၌ ရေအေးကို မသုံးကောင်း-ဟု အယူရှိခြင်းသာ ဗုဒ္ဓတရားတော်နှင့် တိုက်ရိုက် ဆန့်ကျင်သည်၊ မကောင်းမှုတို့ကို ပယ်ရှားတားမြစ်ခြင်းကား ဗုဒ္ဓတရားတော်နှင့် သဘောတူပင် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်လည်း နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တဆရာကြီး၏ ဝါဒကို ပညာရှိအခေါ်ခံသူ လူကြီးလူကောင်း တချို့ပင် လက်ခံကြလေသည်၊ ထိုဆရာကြီးကို ပါဠိလို "ဇိန", ဟိန္ဒူသံဖြင့် "ဂျိန-ဂျိန်း" ဟု ခေါ်ကြောင်ကာ ယခုတိုင်အောင် ဂျိန်းအယူဝါဒနှင့် ဂျိန်း၏ ရုပ်တု (ဆင်းတု)များ ထင်ရှားလျက် ရှိလေသည်။

၉။ ဗေလဋ္ဌ၏သား သဉ္စယ(သဉ္ဇည်း)ဆရာကြီး၏ အမရာဝိက္ခေပဝါဒ

[ဤ အမရာဝိက္ခေပဝါဒကို မြဟ္မဇာလသုတ် မြန်မာပြန်စာအုပ် နံပါတ် ၆၇-မှ ၇၃ အထိ ပြခဲ့ပြီ။]

ဆရာကြီးများ၏ ပူရဏကဿပ, မက္ခလိဂေါသာလ, အဇိတ ေါဒ လွ းမိုးနေပုံ ကေ ပကမ္ဗလ, ပကုဓကစ္စာယန, နိဂဏ္ဌနာဋ္ဌ ပုတ္တ, သဉ္စယ ဗေလဋ္ဌပုတ္တ ဟု အသီးအသီး ထင်ရှားသော ဆရာကြီး ၆ ယောက်ကို “တိတ္ထိယ = အယူဝါဒကို စသွင်၍ ပြုတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်”ဟု ခေါ်၏၊ (ယကိုဖြုတ်၍ “တိတ္ထိ” ဟု ခေါ်ကြသည်၊) ထိုတိတ္ထိဆရာကြီးတို့သည် ဘုရားမပွင့်မီကပင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်နယ် တစ်ဝှမ်းလုံးကို မိမိဆိုင်ရာ အယူဝါဒတို့ဖြင့် လွှမ်းဖုံးမိပြီး ဖြစ်ကြ၏၊ သူတို့၏ နောက်လိုက် ဒကာ-ဒကာမတွေ အတော်များပြား၏၊ သူတို့၏ တပည့်သံဃာများလည်း မနည်းလှပေ၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာ, အရှင်မောဂ္ဂလာန်တို့ အလောင်းအလျာ များပင် သဉ္စယဆရာကြီးထံမှာ နေကြရရှာပါသေးသည်။

ဤ အကြောင်းများကို စဉ်းစားမိသောအခါ “ဘုရားရှင်သာ ပွင့်တော် မမူလာလျှင် (ပွင့်တော်မူလာသော်လည်း ယခုလို တရားတော်များသာ ကျန်ရစ်တော် မမူပါလျှင်) ဘုန်းကြီးတို့တစ်တွေ ယခုလို အချိန်အခါ၌ ဘယ်လိုဝါဒ ရေယဉ်ကြော၌ မျောနေကြမည် မသိရ” ဟု တွေးတော ပဉ္စမအကြိမ်

မိကာ ဗုဒ္ဓတရားတော်များကို သင်ယူ သိရှိရခြင်းအားဖြင့် လွန်စွာ နှစ်သက် ကျေနပ်ပါတော့သည်။

ဘုန်းကြီးယော်စဉ် ဘုန်းကြီးကား ယော်ရှယ်စဉ် အခါတစ်ပါး၀ယ် လူကြီးတစ်ယောက်သေဆုံးသည့် ကိစ္စနှင့်စပ်၍ စဉ်းစားမိခဲ့ပါသည်၊ စဉ်းစားပုံမှာ ''လူတိုင်း လူတိုင်း၌ တစ်ဘ၀ အတွက် စကားအခွန်းပေါင်း မည်မျှ ပြောရမည်, ခရီးပေါင်း မည်မျှ သွားရမည်, အလုပ်ပေါင်း မည်မျှ လုပ်ရမည်''စသည်ဖြင့် ကိန်းသေ သတ်မှတ်ပြီး ရှိ၏၊ ထို လူကြီးသည် ထိုသတ်မှတ်ချက် အားလုံး စေ့သောကြောင့် စုတေ သေဆုံးရသည်၊ ဤသို့ စဉ်းစား မိခဲ့ပါသည်၊ ဘုန်းကြီး စဉ်းစားချက်သည် မာကွလိဆရာကြီး၀ါဒ နှင့် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း တူပါသည်၊ ထို အယူ၀ါဒသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ စာပေကို ထုံးစံအတိုင်း သင်နေရာ၀ယ် မေ့ပျောက်ခဲ့ပြီးမှ ဤ သာမညဖလသုတ်ကို သင်ယူသောအခါ ''ငါ့မှာ ဒီလို အယူချိုး ယော်စဉ်က ရှိခဲ့ပါတကား''ဟု ပြန်၍ သတိရပါသည်။

ကိုယ်ချင်းစာ ဤသို့ ဘုန်းကြီး ယူဆကိုပုံ ပြန်၍ သတိရသော အခါ ''ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ လေးနက်သော တရား တော်များကို ကြောင်း-ကျိုး စုံလင်စွာ မသိကြရသော လူအများ တို့တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာ၀င် မဟုတ်သူဘို့ ထင်ရာမြင်ရာ တွေးကြရှာ မည်ကို မဆိုထားဘိ, ဗုဒ္ဓဘာသာ၀င်အများပင် ယောင်၀ါး၀ါး ဖြစ်ကြရှာမည်မှာ ထူးဆန်းသော အရာမဟုတ်ပေ-ဟု ကိုယ်ချင်းစာ မိပါသည်၊ ယခု-ခေတ်မှာ လောကခေတ်ပညာကို အလွန် လိုက်စား သော ခေတ်ဖြစ်၍ ထိုပညာမှ တစ်စွန်းတစ်စကို ယူပြီးလျှင် ဗုဒ္ဓ

ဖဥ္စမအကြိမ်

ဝါဒကို ကျနစွာ မပိုက်စားရသူကိုအဘွက် ဘာသာရေးကိစ္စတွင် အသင်အမြင် အမျိုးမျိုးဖြစ်နေကြခြင်းမှာ ဖြစ်သင့်၍ ဖြစ်နေသော အချက်သာ ဖြစ်ပါသည်။

မီးလောင်ရာ လေပင့် ဤနေရာဝယ် " မြွေပူရာ ကင်းမှောင့် " ဆိုသော စကားကဲ့သို့ ဘာသာရေးအမြင် မသန့်မရှင်း ဖြစ်နေကြခိုက်မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာကို လက်ကိုင်ဦးစီး လုပ်နေကြသော ရှင်လူတချို့က ကိုယ့်ထက်သာ မနာလိုသော ဣဿာ, ကိုယ့်လိုကြီးပွားမည်ကို ဝန်တိုသော မစ္ဆရိယနှင့် ဂုဏ်ပကာသန မာန်မာနတို့ကို နည်းသည်ထက် နည်းပါးစေ၍ မေတ္တာ, ကရုဏာ, မုဒိတာတို့ကို လက်တွေ့ပြကာ အရာရာ သိပ်သိပ် သည်း သည်း ရှိရမည် ဖြစ်ပါလျက် ဖြစ်သင့်တာတွေကို မတွေ့ရဘဲ, မဖြစ်သင့်သော ဂုဏ်ပကာသနနှင့် ဣဿာ, မစ္ဆရိယ, မာန်မာန အစွန်း တွေကို အများအပြား တွေ့နေရသည့်အပြင် လုပ်သမျှ ဘာသာရေး ကိစ္စတိုင်း၌ ဗုဒ္ဓအလိုကျ နည်းပါးလှသောကြောင့် ဘာသာရေး အခြေမကျရှာသေးသူ ခေတ်သူတို့အတွက် မီးလောင်ရာ လေပင့် သကဲ့သို့ အဆင့်ဆင့် ထင်မှားဖွယ်တွေ အသွယ်သွယ် များလာလေ တော့သည်။

ဘာသာရေး သန့်ရှင်း သုတ် ဤ သာမညဖလသုတ်တော်ကား " သာမည= ရဟန်း ပြုလုပ်ရခြင်း၏ + ဖလ = အကျိုးကို " ညွှန်ပြသော သုတ်တော်ဖြစ်ပေ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤသုတ်တော်ကို ကြည့်ရှုလိုက်ရလျှင်ပင် "ဘုရား အလိုတော်ကျ ရဟန်းတော်များ ဆိုတာ ဤလို သီတင်းသုံးရမှာပါတကား၊ ဘုရား'

လက်ယက်တော်က ဤလို သီးတင်းသုံးတော် မူကြသော ရဟန်း သံဃာတော်တွေ များလှပေလိမ့်တကား၊ သာသနာပြု ဒါယကာ ဒါယိကာမများဆိုတာ ဤလို သံဃာတော်များကို အားပေး ပြုစု ရမှာပါတကား၊ ဤသို့ ပြုပြင် ထားသော သာသနာတော်ကို အယ်သူမဆို ကြည်ညိုလေးစား အားထား ကိုးကွယ်နိုင်မှာပါ တကား”ဟု သာသနာရေး ဘာသာရေး စိတ်ဓာတ်တွေ အလိုလို မြင့်မြတ်သန့်ရှင်း လာပေလိမ့်မည်ဟု ထင်မြင်ပါသည်၊ ထိုသို့ ထင်မြင်သည့်အတိုင်းပင် ခေတ်အားလျော်စွာ “ဤသုတ်တော်ကို ရှင်လူအားလုံး အမြန်ဆုံး သိရှိထိုက်သည်”ဟု ယူဆ၍ သာသနာ တော်ကို မြင့်စေလိုသော စိတ်ထားဖြင့် တရားတော်ကို ရှိခိုးစွာ မြန်မာပြန်လိုက်ပါသည်။

ရှေးဦးသိဖွယ် ဤသုတ်တော်ကို အဇာတသတ်မင်း လျှောက်ထား၍ ဘုရားရှင် ဟောပြတော် မူရသည်၊ ထို့ကြောင့် အဇာတသတ်မင်း၏အကြောင်းကို ရှေးဦး စွာ အချုပ် မျှ သိနှင့်ဖို့လိုပါသည်၊ “အဇာတသတ်မင်း” ဆိုသူကား ရာဇဂြိုဟ် ပြည် ဘုရားကျောင်းဒကာ ဗိမ္ဗိသာရမင်း၏ သားတော်တည်း၊ မယ် တော်မှာ သာဝတ္ထိပြည် မဟာကောသလမင်း၏ သမီးတော် (ဒုတိယ ကောသလမင်း၏ အမတော် သို့မဟုတ် နှမတော်)တည်း၊ သို့ဖြစ်၍ ထိုအချိန်အခါဝယ် ဇမ္ဗူဒီပဒေသ၌ အကြီးကျယ်ဆုံး မင်းမိဖုရား၏ သားတော် မင်းတစ်ပါးဟု ဆိုလိုသည်၊ ထိုမင်းသည် ရှင်ဒေဝဒတ်ကို ယုံကြည်ကိုးစား (အပေါင်းများ) သောကြောင့် ထီးနန်းရဖို့ရန် ပဋိမဆုံး ခမည်းတော်မင်းတရား ကြီးကို သတ်ဖို့ ကြံစည်ခဲ့၏၊ အကြံ ကို သိသော ခမည်းတော်ကြီးက ထီးနန်းကို ကျေကျေနပ်နပ် လွှဲ

(၁) သာမညဖလသုတ်

အပ်ထားပါလျက် ထိုမင်းတရားကြီးကိုပင် ဧသောင်သွင်း အကျဉ်း ချ၍ အစာတော်ထားပြီးနောက် ခြေဖဝါးကို ဓားဖြင့်ခွင်းကာ နတ်ရွှာ စံသည့်တိုင်အောင် ညှဉ်းဆဲစေခဲ့ပါသည်။

ဤသို့ ဧကန်မုချ အပါယ်ကျမည့် ပိတုဃာတက (အဖသတ်) ကံကြီးကို ကျူးလွန်မိရုံမက ရှင်ဒေဝဒတ်၏ ဘုရားကို လုပ်ကြံရာ၌ လည်း သူ၏ အားပေးမှုပယောဂတွေ ကင်းခဲ့ပုံမရချေ။ ထို့ကြောင့် ဤသာမညဖလ အကြောင်းကို မေးလျှောက်ရန် ဘုရားထံ လာမည့် အချိန်မှာ ထိုပိတုဃာတက ကံနှင့် တကွ ပြစ်မှုများစွာကို ကျူး လွန်မိပြီး ဖြစ်သောကြောင့် စက်တော်ခေါ်၍ ကောင်းစွာ မပျော် နိုင်ဘဲ ဘုရားထံသို့လည်း သွားချင်ပါလျက် (သူ၏ ပြစ်မှုများ ကြောင့်) မသွားဝံ့ဘဲဖြစ်ကာ အလွန် စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်နေရရှာ လေသည်၊ ဤသို့ အဇာတသတ်မင်း၏ နဂို အဆင့်အတန်း မြင့်ပုံ၊ အပေါင်းမှားပုံ၊ အမှုတွေ လွန်နေပုံတို့ကို စုံစုံလင်လင် ရှေးဦးစွာ ထင်မြင်စေလိုပါသည်။

၁၃၁၃-ခု
တော်သလင်းလ

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

သာမညဖလသုတ်တော်

မြန်မာဘာသာပြန်

အဇာတသတ်မင်းနှင့် မှူးမှတ်များ စည်းဝေး တိုင်ပင်ခန်း

နေရာနှင့် အချိန်အခါ

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ရာဇဂြိုဟ်မြို့တော်တွင် သမားတော် ဇီဝက၏ သရက်ဥယျာဉ် တိုက်တော်၌ တစ်ထောင့်နှစ်ရာ ငါးဆယ်သော ရဟန်းတော်များနှင့်အတူ သီတင်းသုံးတော် မူလေသည်၊ ထိုအခါ ဝေဒေဟီ မိဖုရား၏ သားတော်ဖြစ်သော မဂဓတိုင်းကြီး၏ အရှင် ဘုရင် အဇာတသတ်မင်းသည် ရာဇဂြိုဟ်မြို့တော်၏ နန်းတော် အထက်ထပ်ဝယ် မင်းမျိုးစဉ်လာ မှူးမတ်ပေါင်း စုံညီစွာဖြင့် စည်းဝေးလျက်ရှိ၏၊ အချိန်မှာ ကုမုဒြာ ကြာဖြူပန်းတို့ ပွင့်လန်းတုန်း ဖြစ်ကြသော မိုးလေးလအဆုံး တန်ဆောင်မုန်းလပြည့် (သူတော်ကောင်းတို့ ဥပုသ်စောင့်သုံးရာ ဥပုသ်နေ့) ညဉ့်အခါ ဖြစ်၏၊ သော်တာလစန်းလည်း အစွမ်းကုန် အရောင် လွှင့်လျက် ညဉ့်၏ ကြက်သရေကိုဆောင်နေရကား ဥတုရာသီအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အချိန်အခါအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ (နန်းတော် အထက်ထပ်) နေရာ အရပ်အားဖြင့် လည်းကောင်း စိတ်ဓာတ်ကို လှုံ့ဆော်ဆွပေးနိုင်သော အချိန်အခါ ဖြစ်ပေသည်။

ပထမအကြိမ်

ဥဒါန်းကျူးပုံ ထိုကဲ့သို့သော အချိန်အခါဝယ် အဇာတသတ် မင်းသည် (မိ-စိတ်အတွင်း၌ဖြစ်သော အကြံကို မျိုသိပ်၍ မထားနိုင်ဘဲ ဥဒါန်းအဖြစ်) ကျူးရင့် မြွက်ဆိုပုံမှာ = " တိမ်တိုက် ဆီးနှင်း မြူခိုး စသော အပြစ်ကင်း၍ သန့်ရှင်း ကြည်လင်သော ညဥ့်သည် ပျော်မွေ့ဖွယ် ကောင်းပါပေစွ၊ စန်း ဆောင် တဝင်းဝင်းနှင့် လွန်မင် စွာ လှပါပေစွ၊ ရှုချင်စဖွယ် တင့် တယ်ပါပေစွ၊ ရာသီဥတု သာယာမှု အစွမ်းကြောင့် စိတ်ဝမ်းကို ရွှင်လန်းကြည်နူးနိုင်ပါပေစွ (မမေ့နိုင်လောက်အောင် အသရေကို ဆောင်သဖြင့်) မှတ်သားလောက်စွာ သာယာပါပေစွ၊ ငါ၏ မကြည်လင် မရွှင်ပျသော စိတ်ကို ရွှင်ပျ ကြည်လင်အောင် စီစဥ် ဖော်ပြနိုင်မည့် သမဏဗြာဟ္မဏ အမည်ခံသော ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ် အထံ ချဥ်းကပ်သင့်ပါမည်နည်း၊ (ချဥ်းကပ်စမ်းချင်ပါဘိနော်) " ဟု ထုတ်ဖော် ကျူးရင့်လေသည်။

တိတ္ထိအမတ်များ သံတော်ဦး တင်ကြပုံ ထိုသို့ အဇာတသတ်မင်း မိန့်တော်မူသောအခါ (ပူရဏကဿပ ဆရာကြီး၏ ဒကာဖြစ်သော) အမတ်တစ်ယောက် သံတော်ဦး တင်သည်မှာ — အရှင်မင်းမြတ် — ဤ ပူရဏကဿပ ဆရာကြီး သည် နောက်လိုက် သံဃာလည်း များစွာ ရှိပါ၏၊ ထို တစ်ဂိုဏ်းအားလုံး၏ ဆရာကြီးလည်း ဖြစ်ပါ၏၊ ထင်ရှားသော ဆရာကြီးလည်း ဖြစ်ပါ၏၊ ကျော်စောသတင်း ပြန့်နှံ့ခြင်းလည်း ရှိပါ၏၊ အယူဝါဒကိုလည်း (ပဌမ စတည်၍) ပြုနိုင်ပါ၏၊ လူအများ၏ သူတော်ကောင်း ဟု အမှတ်ခြင်းကိုလည်း ခံရပါ၏၊ ရဟန်း

ဘဝသို့ ရောက်ပြီးသည်မှစ၍ ကြာမြင့်သော နေ့ညဉ့်တို့ကိုလည်း မှတ်မိ သိရှိပါ၏၊ (သတိ အလွန်ကောင်းပါသည်-ဟူလို၊) (၁) ရဟန်း ပြုခဲ့သည်မှာလည်း ကြာမြင့်လှပါပြီ၊ (၂) ရှည်ကြာသော အဓွန့်(ကာလ)သို့ ရောက်ခဲ့ပါပြီ၊ (ရဟန်းပြုပြီး နောက်မှ မင်း ၂-ဆက်, ၃-ဆက်ပင် ပြောင်းခဲ့ပါပြီ-ဟူလို၊) (၃) ယခုအခါ နောက်ဆုံးအရွယ်သို့လည်း ရောက်နေပါပြီ။

အရှင်မင်းမြတ်သည် (နောက်လိုက် နောက်ပါ ဂိုဏ်းသံဃာနှင့် ပြည့်စုံ၍ လူအများက သူတော်ကောင်းဟု အသိအမှတ် ပြုထားသော ဆရာကြီး ထံ ချဉ်းကပ်ရလျှင် မှားနိုး ဖွယ် မရှိပါ၊) ထိုဆရာကြီးထံ ချဉ်းကပ်တော်မူပါ၊ ထိုဆရာကြီးထံ ချဉ်းကပ်တော်မူပါလျှင် အရှင်မင်းမြတ်၏ စိတ်ဓာတ်တော် ကြည်လင်လာစရာ ရှိပါသည်၊ ဤသို့ သံတော်ဦးတင်လေရာ (ရှေးအခါကပင် ချဉ်းကပ်၍ ပြဿနာ မေးမြန်းသောကြောင့် ပူရဏ၏ အကြောင်းကို သိပြီးဖြစ်ရကား ထိုအမတ်၏ ညွှန်ကြားချက်ကိုမနှစ်သက်သော) အဇာတသတ်မင်းသည် ဦးခေါင်း မငြိမ့် နှုတ်သံပိတ်၍ တိတ်ဆိတ်စွာ နေတော်မူလေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ရဟန်းပြု၍ မကြာသေးလျှင် တရားဗဟုသုတ ရှိဦးမည် မဟုတ် ဟု ထင်မည် စိုးသောကြောင့် လည်းကောင်း, ငယ်နေသေးလျှင်လည်း ယုံကြည်ဖွယ် မရှိ ဟု ထင်မည်စိုးသောကြောင့် လည်းကောင်း ၁-၂-၃ စကားတို့ကို ဆိုသည်။

ကမ္မာ ။ ။ ဤနည်းအားဖြင့် မာဂဓလိင်္ဂ ါသာလ စသော ဆရာကြီး ၅-ဦး ၏ တပည့် ဒ ယကာ အမတ်တို့သည်း အာ ဘီး သီး မိမိ ကိုးရာကြီးထံ ချဉ်းကပ်ရန် သံတော်ဦး တင်ကြလေသည်၊ အဇာ တသတ်မင်းကား ထိုဆရာကြီး များထံ သွားလိုသောကြောင့် " သမဏ ဗြာဟ္မဏ အနည်ခံ အဘယ် ပုဂ္ဂိုလ်ထံ ချဉ်းကပ်ရပါမလဲ " ဟု မိန့်သည် မဟုတ်၊ ဘုရားအထံ သွားဖို့ရန် သမားတော် ဇီဝက၏ သံတော်ဦးတင်သံကို နာခံလိုသောကြောင့်သာ မိန့်ကော်မူခြင်း ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုအမတ်များကို စကား အတုံ့မပြန်ဘဲ ဆိတ်ဆိတ်သာ နေတော်မူလေ သည်၊ သမားတော်ဇီဝကလည်း (ဤနေရာဝယ် ဈေး ကိုင် ည့်အလား အခြ း အမတ်ချ းကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓအထံ သွားဖို့ရန် မညွှန်ကြားဘဲ) ရှင်ဘုရင်က မေးမှသာ ညွှန်ကြားမည် ဟု စိတ်ကူးကာ တိတ်ဆိတ်စွာပင် နေ လေသည်။

ထိုအခါ အဇာတသတ်မင်းသည် (တိုက်ရိုက် မမေးလျှော် သံတော်ဦးတင်ပုံ မရသော) သမားတော် ဇီဝကကို မိမိက စ၍ ပြောရလေတော့သည်၊ " အဆွေတော် ဇီဝက...... ဘာ့ကြောင့် တိတ်ဆိတ်စွာ နေပါသလဲ၊ (သူတို့ဆရာ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတွေကို ပြောကြားသော အမတ်များရဲ့ စကားတွေဟာ ခံတွင်း မဆန့် လောက်အောင် ပြည့်သွားတာဘဲ။ [သင့်မှာ ကျွန်ုပ် ခမည်းတော် ကြီးက ရာထူး စည်းစိမ် မပေးခဲ့လို့ မွဲနေသည့် အတွက်ကြောင့် ပဥ္စမအကြိမ်]

ကိုးကွယ်ထားသော ဆရာ မရှိဘူးလား၊ သို့မဟုတ် သဒ္ဓါတရား မရှိလို့လား-ဟု မေးလိုရင်း ဖြစ်သည်။]

ထိုအခါ အမားတော်ဇီဝကသည် ("မိမိကို တိုက်ရိုက် မေးနေလျှင် တိတ်တိတ်နေဖို့ အချိန်အခါ မဟုတ်တော့" ဟု သဘောရ၍ အခြား အမတ်များကဲ့သို့ ရှင်ဘုရင်ကို လက်အုပ်ချီရင်း သံတော်ဦး မတင်ဘဲ ထိုင်ရာမှ ထပြီးလျှင် ဘုရားရှိရာဖက်သို့ လက်အုပ်ချီကာ) သံတော်ဦး တင်သည်မှာ—

အရှင်မင်းမြတ်—....ကိလေသာ အနောက်အကျ ကင်း၍ အန့်ရှင်းသော စိတ်တော်အစဉ်ဝယ် သိမြင်ဖွယ်အားလုံးကို ကုန်ဆုံးအောင် သိတော်မူသော ဉာဏ်တော်ကြောင့် "အရဟံသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ" ဟု ထင်ရှား ကျော်စော်တော် မူသော အကျွန်ုပ်၏ဆရာသခင် ဘုရားရှင်သည် အကျွန်ုပ်၏ ဥယျာဉ်ကျောင်းတိုက်တော်မှာပင် တစ်ထောင့်နှစ်ရာကျော် သံဃာတော် အပေါင်းနှင့်အတူ သီတင်းသုံးနေတော်မူပါသည်။
ဂေါတမနွယ်ဖွား သာကီဝင် မြတ်ဘုရား၏ ကောင်းသော ကျော်စောသံများလည်း အရဟံအစ ဘဂဝါအဆုံး ဂုဏ်တော် ၉-ပါးလုံးဖြင့် ဘဝဂ်မဆန့် ပျံ့နှံ့တော်မူပါသည်၊ ထိုဘုရားရှင်ထံ ချဉ်းကပ်တော်မူပါလျှင် အရှင်မင်းမြတ်၏ စိတ်ဓာတ် အစဉ်သည် ကြည်လင် ရွှင်ပျ၍ အေးမြတော်မူရာ ရှိပါသည်၊ ဤသို့ သံတော်ဦးတင်သောအခါ...
ဘုရင်။ ။ဗုဒ္ဓ အထံတော်သို့ ချဉ်းကပ်ဖို့ သင့်တော်လျှင် ဆင်ယာဉ်များကို က-ကြိုးတန်ဆာ ဆင်မါစေ။

မဥ္စမအာကြိမ်

ဇီဝက။ ။ကောင်းပါပြီ မင်းမြတ်... ကျွန်ုပ်သည် ဝန်ခံ၍ ဆင်ယာဉ် ငါးရာကို အ-ကြီးတန်ဆာ ဆင်စေပြီးလျှင် ဘုရင် စီးတော်မူရန် ဆင်တော်ကိုလည်း အဆင်သင့် ပြင်စေပြီးနောက် အားလုံး အသင့် ပြင်ပြီးပါပြီ, ထွက်တော်မူချိန်ကိုသာ သိတော်မူပါ” ဟု သံတော်ဦးတင်လေသည်။

ဘုရားအထံတော်သို့ ထွက်လာခန်း

ထိုအခါ အဇာတသတ်မင်းသည် ဆင်မ ယာဉ်သာ ငါးရာတို့၌ အသီးအသီး မောင်းမ (နန်းတော်သူ)များကို စီးစေ၍ * ကိုယ်တိုင်လည်း စီးတော်ဆင်သို့ တက်တော်မူပြီးလျှင် မီးရှူး မီးတိုင်တို့ကို တစ်ပြိုင်နက် ထွန်းလင်းစေကာ ကြီးကျယ်စွာသော

မှတ်ချက်။ ။ * မြင်းယာဉ်, ရထားယာဉ်တို့ကက် ဆင်ယာဉ်သည် သာ၍ငြိမ်သက်၏၊ ထို့ကြောင့် အရွယ်ကောင်းသော ဆင်မ ငါးရာကို ပြင်ဆင်ထားသည်၊ ညဉ့်အခါဖြစ်၍ ယောကျ်ား စစ်သားတို့ကို စိတ်မချသောကြောင့် နန်းတော်သူ မိန်းမများကို စစ်သားယောင် ဆောင်စေ၍ စစ်လက်နက်များကို ကိုင်စေလျက် စီးစေသည်၊ ဤအခမ်းအနား အားလုံးကို (ရှင်ဘုရင် မခိုင်းဘဲ) သမားတော်ဇီဝကအလိုအတိုင်း ရှင်ဘုရင်မှာ ဘေးကင်းအောင် စီစဉ်ခြင်း ဖြစ်သည်၊ ထိုသို့ စီစဉ်ပြီးလျှင် မတော်တဆ ဘေးရန် ပေါ်လာလျှင် သူ အသက်ကို စွန့်၍ ကယ်တင်မည်-ဟု ကြံစည်လျက် ဘုရင့်အနီးမှ သမားတော်ကိုယ်တိုင် စောင့်ကြပ်လိုက်ပါသွားလေသည်။

မဥမအဋ္ဌ၂

မင်း အခန်းအနားဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်မြို့တော်မှ အမှားတော်ဇီဝက၏ သရက် ဥယျာဉ်သို့ ထွက်တော်မူလေသည်၊ ထိုသို့ ထွက်တော်မူလာသော မင်းသည် သရက် ဥယျာဉ် အနီးသို့ ရောက်လျှင်ပင် ကြောက်ရွံ့ တုန်လှုပ်ကာ ကြက်သီးထလာသဖြင့် ဇီဝကကို ပြောဆိုသည်မှာ*——

ဘုရင် ။ ။ အယ်နှင်လဲ အဆွေဇီဝက—— ငါ့ကို မလှည့်စားတာမှ ဟုတ်ရဲ့လား၊ ငါ့ကို သွေးဆောင် ဖြားယောင်းပြီး မခေါ်ခဲ့တာမှ ဟုတ်ရဲ့လား၊ ငါ့ကို ရန်သူများလက်သို့ မအပ်တာမှ ဟုတ်ရဲ့လား၊ ဘယ့်နှယ်...... ထောင့်နှစ်ရာကျော်လောက် ရှိတယ်ဆိုတဲ့ ရဟန်း သံဃာတော်များရဲ့ ချီဆတ်သံ ကလေးမျှ မကြားရပါကလား၊ စကား စုပြောတဲ့ အသံကလေးမျှ မကြားရပါကလား။

---

* မြို့တော်မှ ထွက်၍ သရက်ဥယျာဉ် အနီးသို့ ရောက်သော အခါ လိုက်ပါလာကြသော ပရိသတ်များလည်း အလွန် တိတ်ဆိတ်စွာ ပါလာကြ၏၊ ဆင်များ၏ ခြေသံကိုမျှလည်း မကြားရ၊ ဥယျာဉ်တော်၌ တစ်ထောင်နှစ်ရာကျော် သံဃာတော် ရှိသည်ဟု ဆိုပါလျက် ဘာသံမျှ မကြားရ၊ မင်း၏ အနီးအပါး၌လည်း ဇီဝကမှတပါး ယောကျ်ားတစ်ယောက်မျှ အစောင့်အရှောက်မရှိ၊ တိုသို့ ဆိတ်ငြိမ်လွန်းလှ၍ ကြက်သီးတလထနှင့် ကြောက်ရွံ့လှသည့်ပြင် ဇီဝကကိုပင် (ခမည်းတော် သတ်ခဲ့သော မိမိနှင့် နှိုင်းကာ မိမိကို သတ်ဖို့ ကြံရော့သလား) ဟု မယုံသင်္ကာ ဖြစ်နေရှာလေသည်။

၆၈က ။ ။ မဟာရာဇာ... ကြောက်ရွံ့တော် မမူပါနှင့်၊ မဟာရာဇာ... ကြောက်ရွံ့တော် မမူပါနှင့်၊ (အားပေးသောစကား ဖြစ်၍ ၂ ကြိမ် ထပ်ပြောလေသည်၊) အရှင်မင်းမြတ်ကို ကျွန်ုပ် မလှည့်ပတ်ပါ၊ ဖြားယောင်း ခေါ်ဆောင်ခဲ့ခြင်း မဟုတ်ပါ၊ ရန်သူတို့ လက်သို့ အပ်နှင်းခြင်း မဟုတ်ပါ၊ ရှေ့သို့ တိုး၍ ကြွတော်မူပါ၊ ရှေ့သို့ တိုး၍ ကြွတော်မူပါ၊ ဟို...တန်ဆောင်းဝိုင်းမှာ မီးတွေလင်းနေပါသည်။ (ထိုနေရာ၌ ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာတော်များရှိပါလိမ့်မည်၊ ရန်သူတို့နေရာဆိုတာ မီးမလင်းနိုင်ပါ၊ ရဲရဲကြီး ကြွတော်မူပါဟု သံတော်ဦး သင်လိုသည်။)

ထိုသို့ အားပေးသော အခါကျမှ (ကြောက်ရွံ့မှု ကင်း၍ ရဲဟင်းကာ) ဆင်တော်ဖြင့် သွားနိုင်လောက်ရာ အရပ်တိုင်အောင် (ကျောင်းတိုက်တံခါးမုခ်နားအထိ) ဆင်တော်ဖြင့် သွားပြီးလျှင် ဆင်တော်မှ သက်ဆင်းလေသည်။ [ထိုသို့သက်ဆင်းမိလျှင်ပင် ဘုရားရှင်၏ တန်ခိုးတော်တေဇာ်သည် မင်းသို့ အရှိန်ဟပ်မိလေရာ "ပြစ်မှုတွေ များစွာ ပြုထားမိသော ဗုဒ္ဓဇာထံသို့ ချဉ်းကပ် ရတော့မှာပါတကား " ဟု တွေးလျက် ဇောချွေးတွေ ကျကာလေသည်၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓရှိရာသို့ တိုက်ရိုက် မသွားရဲသေးဘဲ လူနွေ့မပျက်အောင် ဇီဝကကို လက်ဆွဲ၍ ကျောင်းတိုက်ထဲသို့ ခြေလျင်လျှောက်ကာ ကျောင်းဝဉ် လှည့်၍ ကြည့်ညှိပမာ တောင်တောင် ကြံကြံစကား ဖေါ်ပြီးမှ (" အဆွေတော် ဇီဝက ... ဆောင်ပြုထားတဲ့ ကျောင်းတိုက်ဟာ သာယာပါပေရဲ့ " ဟသည်ဖြင့် ချီ မွမ်းပြီးမှ)]

တန်ဆောင်းဝိုင်း၏ တံခါးအနီးသို့ ချဉ်းကပ်ပြီးကာ "အဆွေဘော်ဇီဝက ... ဘယ်မှာလဲ ဘုရားသခင်" ဟု မေးလေသည်။

(ဤမေးခြင်းကား — သိလျက်နှင့် မင်းစိုးရာဇာတို့၏ ဟန်ကြီးပန်ကြီး လုပ်ရိုး ထုံးစံအတိုင်း မေးခြင်းဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် သမားတော်ကလည်း အနည်းငယ် မခံကျနပ်ဟန်ဖြင့် ဘုရားဖက်သို့ လက်အုပ်ချီကာ)

"မဟာရာဇာ — အလယ်တိုင်ကို ကျောပေး၍တော်မူ၍ အရှေ့ဖက်သို့ မျက်နှာတော်မူကာ ဝန်းရံနေသော သံဃာတော်များ၏ ရှေ့တော်ဖျား၌ သီတင်းသုံးတော်မူသော ဤ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်သည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာပင် ဖြစ်ပါသည်" ဟု သံတော်ဦး တင်လေသည်။

ထိုအခါ အဇာတသတ်မင်းသည် (တန်ဆောင်းဝိုင်း အတွင်းသို့ ဝင်ကာ) ဗုဒ္ဓအနီးသို့ ချဉ်းကပ်၍ ရပ်ပြီးလျှင် (ဗုဒ္ဓနှင့် စကားစ၍ မပြောဝံ့သောကြောင့်) အလွန်တိတ်ဆိတ် ငြိမ်သက်စွာ ထိုင်နေတော်မူသော သံဃာတော်များ ဘက်သို့ မျက်နှာလှည့်၍ ကြည့်လိုက်ရာ အလွန်ကြည်လင်သောရေအိုင်ကို ကြည့်ရသကဲ့သို့ စိတ်ထဲ၌ အေးမြကြည်နူးရကား "အားတော် ဥဒယဘဒ္ဒမင်းသားသည် ဤ အရှင်မြတ်များ ငြိမ်သက်တော်မူသကဲ့သို့ ငြိမ်ငြိမ်သက်သက်ဖြစ်စမ်းစေချင်ပါဘိတကား" ဟု ရုပ်တရက် နှုတ်က ထွက်သွားလေသည်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ။ ။မဟာရာဇာ....သင်သည် ချစ်ခင်သော သားတော်ဆီသို့ (စိတ်အားဖြင့်) ရောက်သွားသကိုး၊ [ဤကားနှင်ဘုရင်ကို ရဲဝံ့လာအောင် စကား စတော်မူလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။]

ဗုဒ္ဓမဆကြီမ်

ဆာရင်။ ။ (ထိုအခါကျမှ ဘုရားအပေါ် စိတ်အားဖြင့် ရင်းနှီးရဲဝံ့လာ၍) သားတော်ကို ချစ်ခင်လှပါသည်၊ ဤသံဃာတော်များ ငြိမ်သက်တော်မူသကဲ့သို့ သားတော်လည်း ငြိမ်ငြိမ်သက်သက် ရှိစေချင်ပါသည်၊ .. ဤသို့ လျှောက်ပြီးလျှင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို ရှိခိုးသစွာ ဝပ်ချ၍ သံဃာတော်များဘက်သို့ လက်အုပ်ကို ညွှတ်စေကာ သင့်တင့် လျှောက်ပတ်စွာ ထိုင်နေလေသည်။

ဘုရားရှင်အား သာမညဖလသုတ်ကို မေးလျှောက်ခန်း

အာရှင်။ ။(သင့်တော်သော အရပ်၌ နေထိုင်ပြီးနောက် ဘုရားရှင်အား လျှောက်ထားသည်မှာ) ဘုရားသခင်သည် ပြဿနာဖြေဖို့ရာ အခွင့်ပြုတော် မူနိုင်ပါလျှင် (ပြဿနာ ဖြေဖို့ အချိန်ရပါလျှင်) ဒကာတော်သည် ဘုရားသခင်အား ပြဿနာ နည်းနည်းပါးပါး မေးလျှောက်ပါရစေဘုရား။

ဗုံခံ။ ။အလိုရှိတာကို မေးနိုင်ပါတယ် မဟာရာဇာ။

ကုရင်။ ။လောက၌ အသက်မွေး ဝမ်းကြောင်း အတတ်တွေများစွာ ရှိပါသည် ဘုရား၊ ထိုအတတ်များကို တတ်သိကျွမ်းကျင်သူတွေမှာ—

ဟူမအကြီး

ဟတ္ထာရောဟာ = (ဆင် ကို စီးတတ်, စီးစေတတ်သော) ဆင်စီး သူရဲကောင်း, ဆင်ဆရာ, ဆင်ဆေးဆရာ, ဆင်ထိန်း, ဆင်စာ ကျွေးသူများ။

အဿာရောဟာ = (မြင်းကိုစီးတတ်, စီးစေတတ်သော) မြင်းစီး သူရဲကောင်း, မြင်းဆရာ, မြင်းဆေးဆရာ, မြင်းထိန်း, မြင်းစာ ကျွေးသူများ။

ရထိကာ=(ရထားဖြင့် ယှဉ်သော)ရထားစီး သူရဲကောင်း, ရထားစီး အတတ်ကို သင်ပြသော ဆရာ, ရထားထိန်း, ရထား ပြင်သူများ။

ဓနုဂ္ဂဟာ=(လေးကိုင်ကိုင်သူ, စွဲကိုင်စေသူ)လေးအတတ်ကို သင်ပြ သော ဆရာ, လေးသမားများ။

စေလကာ=(စေလ+အကန္တိ-အဝတ် အောင်လံဖြင့် စစ်ဘိုက်ရာ သို့ သွားကြသူ) အောင်လံကိုင် သူရဲများ။

စလကာ=("ဤနေရာက မင်းနေရာ, ဤနေရာက မည်သည့်အမတ် ကြီး၏ နေရာ" စသည်ဖြင့် စစ်တိုက်ရာ၌ မနေရာ ရွေ့ပေး တတ်, နေရာ ချပေးတတ်)စစ်ဆင်တတ်သူများ။

ပိဏ္ဍဒါယကာ=(ပိဏ္ဍ-တစ်ဖက်စစ်သားအပေါင်း၏ ဦးခေါင်းကို၊ ဆေတွာ-အသားတစ်ကွဲသို့, ဝါ-ထန်းသီးခိုင်ကွဲသို့ ဖြတ်၍၊ ဒယန္တိ-ခုန်ထွက်လာနိုင် ဘူနံ၏၊)တစ်ဖက်စစ်သားအပေါင်း

၏ ဦးခေါင်းကို တန်းသီးသားတစ် အလားဖြစ်အောင် ဖြတ်တောက် ခုန်သွက်လားနိုင်သော သူရဲကောင်းများ။ [တစ်နည်း- ပိစ္ဆေ ဒယန္တိ = ကြပ်တီး ကုဉ်းမြောင်းသော စစ်သားအခေါင်း၌ (ထမင်းပေးဖို့မှာ) ခုန်ဝင်၍ သွားနိုင်သော ရိက္ခာထောက် စစ်သားများ။]

ဥဂ္ဂါ ရာဇပုတ္တာ = စစ်မြေပြင်၌ ထင်ပေါ် ကျော်ကြားသော မင်းသားများ။

ပက္ခန္ဒိနော = (မည်သူ၏ ဦးခေါင်း, သို့မဟုတ် လက်နက်ကို အရယူမည်-ဟု အထက်ပိုလ်ကြီးက ညွှန်ပြလိုက်လျှင် စစ်မြေပြင်သို့) ပြေးဝင် ဆောင်ယူနိုင်သော သူရဲကောင်းများ။

မဟာနာဂါ=ဆင်ပြောင်ကြီးအလား ကြီးမားသော အားခွန်ဗလ လုံ့လဝီရိယနှင့် ပြည့်စုံသော သူရဲကောင်းကြီးများ။

သူရာ=တစ်ယောက်တည်း အရဲစွန့်ဝံ့သော သူရဲကောင်းများ။

စမ္မယောဓိနော=သားရေဝတ်လုံကို ဝတ်၍ (သားရေ မြားကာကို ကိုင်၍)စစ်တိုက်သော သူရဲကောင်းများ။

ဒါသိကပုတ္တာ=အိမ်ကျွန်မ၏ သားများ။ [အိမ်တွင် ပေါက်ဖွားသဖြင့် သခင်အပေါ် အချစ်အားကြီး၍ သခင့်အတွက် အသက်ကို စွန့်ရဲသော သူရဲကောင်းများ။] ဤမျှသော စကားအစဉ်ဖြင့် စစ်မှုထမ်း၍ အသက်မွေးကြရ ော သူရဲကောင်းများကို ပြသည်။]

ပဥ္စမအကြိမ်

အာဠာရိကာ=စဖိုအိမ်၌ ယှဉ်သူ) မုန့်လုပ်၍ ရောင်းသူများ။

ကပ္ပကာ=ဆတ္တာသည်များ။ [ဆံပင်၊ လက်သည်း၊ ခြေသည်းတို့ကို
ပြုပြင်၍ တန်ဆာဆင်ပေးတတ်သူများ။]

နှာပကာ = ဆပ်ပြာမှုန့်ဖြင့် ရေချိုးပြီးလျှင် လိမ်းဖို့ရာ နံ့သာမျိုးစုံ
ယူ၍) ရေအငှါ ချိုးပေးတတ်သူများ။

သူဒါ=စဖိုသည်များ။ (ထမင်းချက်သမားများ)။

မာလာကာရာ=ပန်းသည်များ။

ရဇကာ=ကစ ါသည်၊ ပင်းမင်းဆိုးသူများ။

ပေသကာရာ=ရက်ကန်းအလုပ်သမားများ။

နဠကာရာ=ကျူထရံသည်များ။ (ထရံယက်၊ ကပ်ယက်၊ ဖျာယက်
သူများ။

ကုမ္ဘကာရာ-အိုး ထိန်းသည်များ။ (ပန်းကန် အိုးခွက်လုပ်သူများ။)

ဂဏကာ=ဂဏန်းကျွမ်း တတ်သူများ။

မုဒ္ဒိကာ=လက်ချိုး၍ ရေတွက်တတ်သူများ။

ထိုအတတ်မျိုးမှတပါး အသက်မွေးမှုနှင့်ဆိုင်သော ပန်းဘဲ၊ ပန်းချီ၊
ဆင်စွယ်ပွတ်အတတ် စသည်များ။

ထိုသူတို့သည် ဒိဋ္ဌဓမ္မ (ယခုဘဝ) ၌ပင် အတတ်ပညာ၏ အကျိုးကို မှီ၍ အသက်မွေးနိုင်ကြပါသည်၊ သူတို့သည် ထိုအတတ်ဖြင့် မိမိကိုယ်ကိုလည်းကောင်း၊ မိဘတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သားမယားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းတို့ကိုလည်းကောင်း (စားရေး သောက်ရေး နေထိုင်ရေး ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံရေးမှစ၍ အဆင်ပြေအောင်) ချမ်းသာစေနိုင်ပါသည်၊ အားခွန်ဗလ တိုး၍ ဝဖြိုးစေနိုင်ပါသည်၊ (သမဏ ဗြာဟ္မဏ အမည်ခံ၍ ကျင့်ကြံနေကြသော သူတော်ကောင်းတို့၌ အထက် နတ်ပြည်ရောက်ကြောင်း ကောင်းကျိုးရမည့် ကုသိုလ်ဟူသမျှကိုလည်း တည်စေနိုင် လှူဒါန်းနိုင်ကြ) ပါသည်။

ထိုအတတ်ရှင်များ ဒိဋ္ဌအကျိုး ခံစားကြရသကဲ့သို့ ထို့အတူ ရသေ့ရဟန်းပြုခြင်းအတွက် ယခုဘဝမှာပင် လက်တွေ့အကျိုးပြနိုင်စရာ ရှိပါရဲ့လားဘုရား [သေပြီးနောက်မှ ရမည်ဆိုသော အကျိုးထက် ရသေ့ရဟန်းပြုမှုကြောင့် ယခုလက်တွေ့ရနိုင်သော အကျိုးကို လျှောက်ထားလိုရင်း ဖြစ်သည်။][၉]

မှတ်ချက်။ [၉] ဤပြဿနာကို ဖြေဆိုရာ၌ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်များ မြင်နေသလို (ရိုသေခံရခြင်း၊ အဝတ်အစား နေရာထိုင်ခင်းများကို အဆင်သင့် ရရှိခြင်းစသော) ယခုဘဝ အကျိုးများကို ဖြေဆိုရုံမျှဖြင့် ကျေနပ်မည် မဟုတ်ချေ၊ တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်၍ မင်းလုပ်နေသော အဇာတသတ်မင်းသည် ဘောဂဗေဒ အတွေးမျိုးဖြင့် တွေးကာ ရသေ့ရဟန်းများအပေါ်၌ တိုင်းသူပြည်သားတို့ လေးစားချင့်ပေးလှူချင်စရာ အချက်များကို လွန်စွာ သိလိုရှာပေလိမ့်မည်။

ပဉ္စမအကြိမ်

တိတ္ထိ ဆရာကြီးများ၏ အဖြေမှုကို လျှောက်ခန်း

ဗုဒ္ဓ။ မဟာရာဇာ — ဤပြဿနာကို အခြားသော ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့အား မေးဖူး သေးသလား၊ မေးဖူးတဲ့ အကြောင်းကိုလဲ မှတ်မိရဲ့လား။

ဘုရင်။ ဤပြဿနာကို အခြား ရဟန်း ပုဏ္ဏားတို့အား မေးဖူးပါသည်၊ မေးဖူးတဲ့ အကြောင်းကိုလဲ မှတ်မိပါသည် ဘုရား။

ဗုဒ္ဓ။ သူတို့က အယူလိုဖြေသလဲ၊ ပြောဖို့ရန် ဝန်မလေးလျှင် သူတို့အဖြေကို ပြောပြစမ်းပါ။

ဘုရင်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဖြစ်စေ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာတို့လို (သဘောထား ကြီးသော) ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်စေ ရှိနေသော နေရာမျိုး၌ ပြောဖို့ရာ ဝန်မလေးပါဘုရား။*

ဗုဒ္ဓ။ မဟာရာဇာ — သို့ဖြစ်လျှင် (ဝန်မလေးလျှင်) သူတို့အဖြေကို ပြောပြစမ်းပါ။

ဘုရင်။ ရှင်တော်ဘုရား — တပည့်တော်သည် အခါတစ်ပါး၌ ပူရဏကဿပ ဆရာကြီးထံ ချဉ်းကပ်ခဲ့ဖူးပါသည်၊ ချဉ်း

---

* သဘောထား မကြီးသူဟူသည် သူတစ်ပါး ပြောသော စကား၌ စကားလုံးတိုင်း အပြစ်ရှာတတ်ကြ၏၊ သဘောထားကြီးသူတို့ကား မှန်လျှင် ချီးမွမ်း၍ မှားလျှင် ပြုပြင်ပေးကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤစကားကို လျှောက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ကပ်ပြီး၍ ဝမ်းမြောက်ဖွယ် မမေ့နိုင်ဖွယ် စကားများကို ပြောခဲ့ပါသည်၊ ထိုသို့ ပြောဆိုပြီးနောက် သင့်တင့်စွာ ထိုင်နေပြီး၍ ဤပြဿနာကို မေးခဲ့ပါသည် (ဗုဒ္ဓအထံ မေးသော ပြဿနာများကိုပင် မေးသည်။)

ဒကာတော်က ရသေ့ရဟန်း ပြုလုပ်ရခြင်း၏ ယခုဘဝ ဒိဋ္ဌဓမ္မ အကျိုးကို မေးသောအခါ "ကရောတော ခေါ မဟာရာဇကာရယတော=မဟာရာဇာ—– (အာအလုပ်မဆို) ကိုယ်တိုင် ပြုလုပ်သည်ဖြစ်စေ၊ သူတစ်ပါးကို ပြုလုပ်ဖို့ရန် စေခိုင်းသည် ဖြစ်စေ ပြုရာမရောက် ပြုလုပ်သည် မမည်၊ (ဤသို့ စသည်ဖြင့် နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တ ပြခဲ့ပြီးသော ပူရဏ၏ အယူဝါဒကို ပြန်၍ လျှောက်သည်။)

အဲသည်အတိုင်းပါ ဘုရား၊ ဒကာတော်က ရသေ့ ရဟန်းပြုခြင်း၏ ဒိဋ္ဌအကျိုးမေးပါလျက် အကြိယ (အာလုပ်လုပ်၊ လုပ်ရာမရောက်) ဟု ပြောပါသည်၊ ဥပမာ လျှောက်ရလျှင် သရက်သီးအကြောင်းကို မေးပါလျက် *လဗုဇ (တောင်ပိန္နဲသီး) အကြောင်းကို ဖြေသလိုဖြစ်နေပါ၏။

မှတ်ချက်။ ။ * "လဗုဇ" ပါဠိကို "တောင်ပိန္နဲပင်" ဟု နိဿယ ပြန်ကြ၏၊ ထိုအပင်သည် ရိုးရိုးပိန္နဲပင်နှင့် ဆင်တူရိုးမှား ဖြစ်၏၊ တချို့အရပ်၌ "တောင်ဇိန်း" ဟု ခေါ်၍၊ တချို့အရပ်၌ "ပေါင်ပင်" ဟု ခေါ်ကြသတတ်။

ဤသို့ မသိမသိုင် ဖြေသောအခါ (တိုင်းပြည်မှ နှင်ထုတ်ချင် လာအောင် စိတ်ဖြစ်ပါသော်လည်း ထိုစိတ်ကို ချုပ်တည်း၍) "တိုင်းပြည်၌ နေထိုင်သူ အားလုံး အပေါ်မှာ သာတူညီမျှ အုပ်ချုပ်နေသော ငါ့လိုမင်းတစ်ယောက်က နိုင်ငံတော်မှာနေတဲ့ ရသေ့ ရဟန်း(ပုဏ္ဏား)တစ်ယောက်ကို ခြိမ်းခြောက် နှင်ထုတ်ထိုက်တယ်လို့ စိတ်ထည်းမှာတောင် အမှတ်မထားပါဘူးလေ" ဟု စဉ်းစားမိခဲ့ပါသည်၊

ထိုသို့ စဉ်းစားကာ ပူရဏကဿပ၏ စကားကို နှစ်သက် အားရကျေနပ်သော အမူအရာသည်း မပြခဲ့ပါ၊ မနှစ်သက်သော်လည်း မကန့်ကွက်ခဲ့ပါ၊ ဒီလိုနဲ့ဘဲ စိတ်ထည်းမှာ မကျေနပ်ပါဘဲလျက် မကျေနပ်သောစကားကို တစ်ခွန်းမျှ မပြောဘဲ သူ့စကားကို အနှစ်သာရ ဟုလဲ မစွဲယူ မမှတ်ထားဘဲ (ဂုဏ်ဒြေ မပျက်) နေရာမှ ထ၍ ပြန်လာခဲ့ပါသည်။ *

ထို့နောက် မက္ခလိဂေါသာလ ဆရာကြီးထံ ချဉ်းကပ်၍ သာမညဖလကို မေးလျှောက်သောအခါ အဟေတုက ဝါဒ ဟော ပြောလိုက်ပုံကို လည်းကောင်း၊ အဇိတဆရာကြီးထံ ချဉ်းကပ်၍ မေးလျှောက်သောအခါ နတ္ထိကဝါဒ(တစ်နည်း,သတ္တဝါသေလျှင် ပြတ်တော့၏ ဟူသော ဥစ္ဆေဒဝါဒ) ဟောပြလိုက်ပုံကို လည်း

မှတ်ချက်။ ။* ဤအချက်ကို တိုင်းပြည် အုပ်ချုပ်သော ရာထူးရှင်တိုင်း အထူယူဖွယ် ကောင်းလှပေသည်၊
ဓမ္မအကြိုက်

ကောင်း၊ ပကုဓဆရာကြီး ထံ ချဉ်းကပ်၍ မေးလျှောက်သောအခါ၌ ဘယ်သူမှ မပြုလုပ်နိုင် မစီမံနိုင်သော အကာရကဝါဒ ဟောပြလိုက်ပုံကို လည်းကောင်း၊ နိဂဏ္ဌဆရာကြီးထံ ချဉ်းကပ်၍ မေးလျှောက်သော အခါ စာတုယာမသံဝရကို ဟောပြလိုက်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ သဉ္စယ ဆရာကြီးထံ ချဉ်းကပ်၍ မေးလျှောက်သော အခါ အမရာဝိက္ခေပ ဝါဒကို ဟောပြလိုက်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ ထိုဝါဒတွေကို ကြားရ၍ မကျေမနပ် ဖြစ်ခဲ့ပုံကိုလည်းကောင်း လျှောက်လေသည်။ [စာဖတ် သူတို့သည် ထိုဝါဒတွေကို ဤခန်းလာဝယ် အကျယ် ဖတ်ရှုနေရလျှင် ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ အဖြေ မရောက်မီ ပျင်းရိငြီးငွေ့သွားမည် စိုးသော ကြောင့် ထိုဝါဒများကို နိဒါန်းအစ၌ သွင်းပြခဲ့ရပေသည်။]

သာမညဖလကို ဗုဒ္ဓရှင်တော် ဟောပြတော်မူခန်း။

အကျဉ်းချုပ် ၁။ ထိုသို့ တိတ္ထိဆရာကြီး ၆-ယောက်အထံ၌ သာမညဖလ (ရဟန်း ပြုလုပ်ရခြင်း၏ အကျိုးရပုံ) ကို မေးလျှောက်သော်လည်း ကျေနပ်လောက်သော အဖြေကို မကြားခဲ့ရသော ဒကာတော်သည် ရှင်တော်မြတ်ဘုရား ကိုလည်း ဤပြဿနာကို မေးလျှောက်ပါ၏၊ ဆင်စီး သူရဲကောင်း စသူတို့သည် မိမိတို့ အတတ်ပညာဖြင့် မိမိ ကိုယ်ကိုလည်းကောင်း၊ မိဘတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သား မယားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ မိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်းတို့ကို လည်းကောင်း (စားခဲဘက် နေ့ထိုင် ဆက်ဆံရေးမှ စ၍

ပဉ္စမကြိမ်

အာရုဏ်ရှာ၍ အဆင့် ပြုလျက်) ချမ်းသာစေနိုင်ကြ၊ အားအင် တိုး၍ ပွားဖြိုးစေနိုင်ကြ ၊ သမဏဗြာဟ္မဏ အမည်ခံသော သူတော်ကောင်းတို့၌ နတ်ပြည်ရောက်ကြောင်း ကောင်းမှု (ဒါနစသည်)ကို တည်တံ့စေနိုင်ကြသဖြင့် အတတ်ပညာ၏ အကျိုးကို ဤဘဝ၌ပင် လက်တွေ့ ခံစားကြရသကဲ့သို့ ထို့အတူ ဤဘဝ၌ ရှင်သေ့ရဟန်းပြုလုပ်ခြင်း၏ လက်တွေ့ အကျိုးကို ပြနိုင်ဖို့ ရှိပါရဲ့လားဘုရား။

ဘုရား။ ။ရှင်သေ့ရဟန်းပြုလုပ်ခြင်း၏ လက်တွေ့အကျိုးကို ပြနိုင်ပါတယ် မဟာရာဇာ၊ လက်တွေ့အကျိုးကို သိရအောင် ဒကာတော်၏ ပြဿနာ၌ ဒကာတော်ကိုပင် ပြန်၍မေးမည်၊ နှစ်သက်သလို(စိတ်ထဲမှာ ထင်သည့်အတိုင်း)ဖြေတော့ပေါ့၊ ယခု ပြန်၍မေးမည့် အကြောင်းအရာကို ဘယ်လိုသဘောရှိသလဲ မဟာရာဇာ=။

ကျွန်ကို ဥပမာပြု၍ ရဟန်းပြုရခြင်းအကျိုးကို ပြတော်မူပုံ

ဝတ်ကျွေးသော ဒကာတော်မှာ လုပ်ငန်းဆောင်တာကို မပျင်းမရိ ပြုလုပ်ပေးသော ကျွန်တစ်ယောက် ရှိတယ်ဆိုပါတော့၊ (သူဟာ လူကောင်းတစ်ယောက် ဖြစ်လေတော့ ကျွန်၏တာဝန် စောင့်ရှောက်ရ) သူခင်လာတာကို မြင်လျှင် ထိုင်ရာမှ မတ်မတ်ထပေးလေ့ရှိတယ်၊ သူခင်ထွက်ပြီးမှ နေရာ၌ ပြန်၍ မဥ္ဇမှာအညှမ်

ကျွန်

ထိုင်လေ့ရှိတယ်၊ "ဘာများ လုပ်စရာရှိပါသလဲ" ဟု မကြာခဏ မေးလေ့ရှိတယ်၊ သခင်၏ နှစ်သက်ဖွယ်ကိုသာ ပြုကျင့်လေ့ရှိတယ်၊ သခင် နှစ်သက်စရာ စကားကိုသာ ပြောလေ့ရှိတယ်၊ သခင့်မျက်နှာကိုသာ ကြည့်လေ့ရှိတယ်၊ ဤမျှလောက် သခင်ဘာကောင်း ဝတ်ကျေသော ကျွန်တစ်ယောက် ရှိတယ်ဆိုပါတော့—။

ကျွန်၏ ထိုကျွန်ဖြစ်သူမှာ ဤသို့ စဉ်းစားမိရာ၏၊ (အဘယ်သို့ စဉ်းစားပုံ စဉ်းစားမိရာသနည်း၊) ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ အကျိုး ပေးပုံသည် အံ့ဩဖွယ် ကောင်းပါပေစွ၊ ဝေဒေဟီ မိဖုရား၏ သား ဖြစ်သော မဂဓတိုင်းကြီး၏ အရှင် ဘုရင် အဇာတသတ်မင်းလည်း လူပင် ဖြစ်၏၊ ငါလည်း လူပါတဲ့၊ (ထိုသို့ လူချင်း တူပါသော်လည်း) အဇာတသတ်မင်းမှာ ငါးပြားအာရုံ ကာမဂုဏ် စည်းစိမ်တွေကို နတ်မင်းတမျှ ခံစား စံစားနေရပေ၏၊ ငါမှာတော့ သူ၏ တာဝန်ကို ကျေပွန်စွာ ဆောင်ရွက်ရသော ကျွန် ဖြစ်နေရသည်၊ (ဤသို့ သူ၏ ကံက ရှင်ဘုရင်ဘဝကို အကျိုးပေး၍ ငါ၏ ကံက ကျွန်ဘဝ အကျိုးကို ပေးသောကြောင့် ကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေးပုံမှာ အံ့ဩဖွယ်ရာ ထူးဆန်းပါပေသည် ဟူလို။)

ငါသည် (ယခုဘဝ၌) ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြုလျှင် နောင်ဘဝ၌ အဇာတသတ်မင်းလိုပဲ ဖြစ်နိုင်စရာ ရှိ၏၊ (သို့သော် ဒါနကိုသာ ပြုနေလျှင်တော့ အဇာတသတ်မင်း တစ်နေ့တည်းလှူတဲ့ အလှူတော်ကို အပုံတစ်ရာပုံ၍ တစ်ပုံလောက်ကိုပင် တစ်သက်လုံး လှူလို့ မှီနိုင်မည် မဟုတ်ချေ၊ သို့ဖြစ်၍) "ငါသည် ဆံပင် မုတ်ဆိတ်

ပဥ္စမအညြှိ

ကျင်စွယ်တို့ကို ရိတ်ပယ်၍ ဖန်ရည်ဆိုး အဝတ်ကို ဝတ်ကာ ရဟန်းပြုရလျှင် ကောင်းမှာဘဲ''ဟု စဉ်းစားမိလေ၏။ [ဤသို့ စဉ်းစားပြီးနောက် ရဟန်းပြုခြင်းကိစ္စ အထမြောက်သွားပြီ ဆိုပါတော့။]

ရဟန်းပြုပြီးနောက် တရားကျင့်ပုံ ဤသို့ ရဟန်း ပြုပြီးလျှင် ကိုယ်မှုဆိုင်ရာ အကုသိုလ်များ မဝင်လာရ လေအောင် ကိုယ်ခန္ဓာ တံခါးပေါက်ကို ပိတ်ဆို့၍လည်းကောင်း, နှုတ်မှုဆိုင်ရာ အကုသိုလ်များ မဝင်လာရအောင် အပြောအဆို တံခါးပေါက်ကို ပိတ်ဆို့၍လည်းကောင်း, စိတ်မှုဆိုင်ရာ အကုသိုလ်များ မဝင်လာရအောင် စိတ် တံခါးပေါက်ကို ပိတ်ဆို့၍ လည်းကောင်း(ကိုယ် နှုတ် စိတ် ၃-ပါးကို သတိကြီးစွာထားလျက် စောင့်စည်း) နေထိုင်ရာ၏၊ ထိုသို့ နေပြီးလျှင် စားလောက်ရုံ, ဝတ်လောက်ရုံမျှသော အဝတ်အစားဖြင့် တင်းတိမ်ရောင့်ရဲကာ အပေါင်းအဖော်မှ ဖဲခွါ၍ ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်၌ တရားဖြင့်သာ မွေ့လျော်နေရာ၏။

ထိုသို့ ကျွန်တော်တစ်ယောက် ရဟန်းပြုသွား၍ တရားဖြင့်မွေ့လျော်နေတဲ့ အကြောင်းကို အခြား မင်းချင်းယောကျ်ားတို့က ဒကာတော်အား သံတော်ဦးတင်လာလျှင် ဒကာတော်က "အဲဒီ ကျွန်ဟာ ပြန်လာပေစေ, နဂိုအတိုင်း ကျွန်၏ ဝတ္တရားကို ဆောင်ရွက်ပေစေ''ဟု ဆိုမည်လား၊ ဤသို့ ဗုဒ္ဓရှင်တော် မေးတော်မူလေသည်။

အိုရှင်။ ။"ပြန်လာစေ့ ကျန်အဲလုပ်ကို လုပ်မဲ့ လုပ်စေ" ဟူသော ကိုစကားမျိုးကို မဆို သင့်တော်ပါဘုရား၊ စင်စစ်မှာမူ ဘာ- ထိုသို့ ကောင်းမွန်သော နေ့ထိုင်သော ရဟန်းကို ဒကာတော်တို့က ရိုရိုးကြဖို့၊ လာတာမြင်လျှင် ခရီးဦး ကြိုကြဖို့၊ ဒီမှာ ထိုင်ပါဟု နေရာပေးကြဖို့၊ သင်္ကန်း ဆွမ်း ကျောင်း ဆေး ပစ္စည်းလေးပါးဖြင့် အလိုရှိလျှင် အလှူခံပါဟု ဖိတ်မံထားကြဖို့၊ တရားနှင့် လျော်စွာ (လာမည့်ဘေးရန်ကို ကာကွယ်ခြင်း၊ တွေ့ကြုံနေရသော ဘေးရန်ကို တားမြစ်ခြင်းဖြင့်) အစောင့်အရှောက် စီမံပေးကြဖို့သာ ရှိပါသည်။*

ဗုဒ္ဓ။ ။မဟာရာဇာ—ဒီလိုဆိုလျှင် (တရားနှင့် လျော်သော အစောင့်အရှောက် ပေး၍ ရှိသော လေးပါးလျက် ပစ္စည်း ၄-ပါးဖြင့် ဖိတ်မံ … မည် ဆိုလျှင်) ရဟန်း ပြုလုပ်ခြင်း၏ သန္ဒိဋ္ဌိက (လက်တွေ့)အကျိုး ရပြီလား၊ မရသေးဘူးလား။

မှတ်ချက်။ ။ * အချိန်မတော်သောအခါ ထင်းခွေ မြက်ရိတ်စသော တောမှု လုပ်သူ မိန်းမများ ကျောင်းအတွင်းသို့ မဝင်ရ၊ တံငါ မုဆိုးများ ကျောင်းတိုက်အနီးအပါး၌ သား ငါးများကို မဖမ်း၊ မဘင်ရ စသည်ဖြင့် ဥပဒေပြု၍ စောင့်ရှောက်တားမြစ်ခြင်းကို တရားနှင့်လျော်စွာ အစောင့်အရှောက်ပေးခြင်းဟု ခေါ်၏၊ ယခုအခါ လွတ်လပ်ပြီးသော နိုင်ငံတော်အစိုးရလည်း အထင်အရှား ဆင့်ဆို၍ စောင့်ရှောက်သင့်သည်။

ပဉ္စမအကြိမ်

ဘုရင်။ ။ဒီလိုဆိုလျှင်(ရှိသေ လေးစားလောက်အောင် နေထိုင်ပေါ် ရရှိ ရှိသေလေးစားခံရပါလျှင်)ရဟန်းပြုလုပ်ရခြင်း၏ သန္ဒိဋ္ဌိက အကျိုးကို တွေ့ ရပါပေသည်ဘုရား။

ဗုဒ္ဓ။ ။မဟာရာဇာ— ရဟန်းပြုရခြင်း၏ သန္ဒိဋ္ဌိက အကျိုးရပုံကို ပြသော ပဌမ သာမညဖလကို ဆင့်အား ငါဘုရား ဟောပြပညတ်တော်မူအပ်ပြီ။

လယ်သမား ဥပမာ ဖြင့်
ရဟန်းပြုရခြင်း အကျိုးကို ပြတော်မူမှု

ဘုရင်။ ။ ဤနည်းနှင့် အလားတူ မိဋ္ဌအကျိုး ရသော အခြား သာမညဖလ (ရဟန်းပြုရကျိုး) ကိုလည်း ဟောပြ ပညတ်တော်မူခြင်းငှာ ဖြစ်နိုင်ပါသေးရဲ့လား ဘုရား။ ["ပဌမ" ဟူသော စကားကို ထောက်၍ နောက်တစ်မျိုးကို မေးလျှောက်ခြင်း ဖြစ်သည်။]

ဗုဒ္ဓ။ ။မဟာရာဇာ—— အခြား သာမညဖလ တစ်မျိုးကိုလည်း ဟောပြ ပညတ်တော်မူခြင်းငှာ ဖြစ်နိုင်ပါသေး၏၊ ဤပြဿနာ၌ ဒကာတော်ကိုပင် ပြန်၍ မေးဦးမည်၊ စိတ်ထဲ၌ နှစ်သက်သလို ဖြေတာပေါ့၊ ယခု မိန့်တော်မူမည့် အကြောင်းအရာကို ဘယ်လို သဘောရသလဲ။

(က) သာမညဖလသုတ်

လယ်သမား စဉ်းစားပုံ

ဤလောက၌ ဒကာတော်၏ အခွန်အတုပ်ကို ပြုလုပ်၍ ဒကာတော်၏ ဥစ္စာအစုကို တိုးပွားအောင် ပြုနေသော လယ်သမား အိမ်ပိုင်ရှင် (တစ်အိမ်သာပိုင်သူ)တစ်ယောက် ရှိတယ်ဆိုကြစို့၊ သူသည် တစ်နေ့သောအခါ စဉ်းစားမိရာ၏၊ (အဘယ်သို့ စဉ်းစားသနည်း၊) ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့၏ ဖြစ်ပုံ၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့၏ အကျိုးပေးပုံသည် အံ့ဩဖွယ်ကောင်းပါပေစွ၊ ထူးဆန်းပါပေစွ၊ ဝေဒေဟီမိဖုရား၏ သားတော်ဖြစ်သော မဂဓ တိုင်းကြီး၏ အရှင် ဘုရင် အဇာတသတ်မင်းလည်း လူပင်ဖြစ်၏၊ ငါလည်း လူပါဘဲ၊)ထိုသို့ လူချင်းတူပါသော်လည်း) အဇာတသတ်မင်းမှာ ငါးဖြာ အာရုံ ကာမဂုဏ် စည်းစိမ်တွေကို နတ်မင်းတမျှ ခံစား စံစားနေရပေ၏၊ ငါ့မှာတော့ သူ့ကို အခွန်ဆက်ဆ၍ သူ၏ဥစ္စာ ဓနအစုကို တိုးပွားအောင် လုပ်ပေးရသော လယ်သမား ဖြစ်နေရသည်၊ (ဤသို့ သူ၏ကံက ရှင်ဘုရင်ဖြစ်အောင် အကျိုးပေး၍ ငါ၏ကံက လယ်သမားဖြစ်အောင်အကျိုးပေးသောကြောင့် ကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေးပုံမှာ အံ့ဩဖွယ်ရာ ထူးဆန်းပါပေသည်-ဟူလို။)

ငါသည် ယခုဘဝ၌ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြုလျှင်(နောင်ဘဝ၌) အဇာတသတ်မင်းလို ဖြစ်နိုင်စရာ ရှိ၏၊ (သို့သော် ဒါန ကိုသာ ပြုနေလျှင်တော့ အဇာတသတ်မင်း တစ်နေ့ထည်းလှူတဲ့ အလှူတော်ကို အပုံတစ်ရာပုံ၍ တစ်ပုံလောက်ကိုပင် တစ်သက်လုံးလှူလို့ မှီနိုင်မည် မဟုတ်ချေ၊ သို့ဖြစ်၍) "ငါသည် ဆံမုတ်ဆိတ် ကျစ်ခွယ်ကို

ရိတ်ပယ်၍ ဖန်ရည်ဆိုးထားသော အဝတ်ကို ဝတ်ကာ ရဟန်းပြုရလျှင် ကောင်းမှာဘဲ”ဟု စဉ်းစားမိရာ၏၊ ဤသို့စဉ်းစားပြီးနောက် မိမိမှာရှိသော (နည်းသည် ဖြစ်စေ, များသည် ဖြစ်စေ) စည်းစိမ်ဆွေမျိုးတွေကို စွန့်လွှတ်၍ ရဟန်းပြုခြင်းကိစ္စ အထမြောက်သွားပြီဆိုပါတော့။

ဤမှ နောက်၌ စောင့်စည်း နေထိုင်ပုံ, မင်းက ရှိသေစွာလေးစားရ၍ ပစ္စည်း ၄ ပါး ဖိတ်ပုံ, အစောင့် အရှောက် ခံရပုံ, ရဟန်းပြုရခြင်း၏ လက်တွေ့ အကျိုးရကြောင်း မိန့်တော်မူပုံတို့မှာ ကျွန်ဘဝမှ ရဟန်းပြုလာသူ အတိုင်းပင်တည်း၊ ဤအားလုံးကို မိန့်တော်မူ၍ “မဟာရာဇာ ......ရဟန်းပြုရခြင်း၏ အကျိုးကိုပြသော ဒုတိယသာမညဖလ ကို သင့်အား ငါဘုရား ဟောပြပညတ်တော်မူအပ်ပြီ” ဟု မိန့်တော်မူသည်။

သာ၍ အထက်တန်းကျသော ရဟန်းပြုရခြင်းအကျိုးကို ပြတော်မူပုံ

ဘုရင်။ ။ဤအကျိုးတို့ထက် အလွန်နှစ်သက်အပ်, အာ၍မွန်မြတ်သော အခြားတစ်မျိုး ရဟန်းပြုရကျိုးလည်း ဟောပြပညတ်တော်မူခြင်းငှာ ဖြစ်နိုင်ပါသေးရဲ့လား ဘုရား။

ဗုဒ္ဓ။ ။ဖြစ်နိုင်ပါသေးတယ် မဟာရာဇာ၊ ......သာ၍ အထက်တန်းကျသော ရဟန်းပြုရကျိုးကိုသိလိုလျှင် ဟောပြတော်မူမည်၊ ကောင်းမွန်စွာ နှလုံးသွင်းပေတော့။

ဘုရားပွင့်တော်မူလာမုံ

မဟာရာဇ...... ဤ လောက၌ " တထာဂတ " အမည်ရသော ဘုရား သည် တခါတစ်ရံမှသာ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်၏၊ ထို ဘုရားသည်—

(၁) ကိလေသာ အညစ်အကြေးတို့မှ ကင်းဝေး သန့်စင်၍ အမြဲ ကြည်လင်တော်မူသောကြောင့် " အရဟံ " ဂုဏ် တော်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။

(၂) ထို ကြည်လင်သော စိတ်တော်တွင် အလုံးစုံ သိမြင်နိုင် သော သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော် ပေါ်ဝင်နေသောကြောင့် " သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ " ဂုဏ်တော်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။

(၃) ထိုကဲ့သို့ စိတ်ကြည်လင်၍ ထူးခြားသော ဉာဏ်တော်ကို ရဖို့ရန် အခြေခံဖြစ်သော အသိဉာဏ် ဝိဇ္ဇာနှင့် ကိုယ်ကျင့် စရဏ ပြည့်ဝတော်မူသောကြောင့် "ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္န" ဂုဏ်တော်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။

(၄) ထို ဝိဇ္ဇာနှင့် စရဏတို့သည် ယခုအဝကျမှ ပြည့်ဝသည် မဟုတ်၊ ကမ္ဘာပေါင်း လေးအသင်္ချေနှင့် ၁-သိန်းထောက် က စ၍ ဝိဇ္ဇာစရဏ၏ အခြေခံဖြစ်သော ပါရမီကောင်းမှု များကို စုဆောင်းတော်မူကာ ကောင်းစွာ ကြွခဲ့သော ကြောင့် "သုဂတ" ဂုဏ်တော်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။

ပဉ္စမအကြိမ်

(၅) ထိုကဲ့သို့ ပါရမီကောင်းမှုများကို အခြေခံထား၍ ဝိဇ္ဇာစရဏ ပြည့်ဝတော်မူလေရာ ကိလေသာ အညစ်အကြေးတို့ လုံးဝ ကင်းစင်လျက် အမြဲ ကြည်လင်သော စိတ်တော်ဝယ် ကြီးကျယ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ဖြင့် ကမ္ဘာလောကနှင့် သိဆိုက်သော အရာဌာနဟူသမျှကို ဆုံးစကုန်စင် သိမြင် တော်မူသောကြောင့် "လောကဝိဒူ" ဂုဏ်တော်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။ *

---

* မှတ်ချက်။ ။သိထိုက်သော အရာများကား– သတ္တဝါတို့၏ ရုပ်ခန္ဓာ ဖြစ်ပုံ စိတ်ဖြစ်ပုံနှင့်တကွ သတ္တဝါအမျိုးမျိုး, ထိုရုပ် ဆိုစိတ်တို့၏ အကြောင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ပုံ ပျက်ပုံ, သတ္တဝါတို့ တည်နေရာ ကမ္ဘာ လောက ဘုံဌာနအမျိုးမျိုးတည်း။

ထို့ကြောင့် သတ္တဝါတစ်ယောက်ကို တွေ့လျှင် (အလွန် ကျွမ်းကျင်သော သမားတော်သည် ဤလူမှာ မည်သည့်ရောဂါရှိသည်၊ ဆေးကု၍ မရနိုင်, သို့မဟုတ် ရနိုင်သည်၊ မည်သည့်ဆေးဖြင့် ကုရမည်၊ သို့သော် လူမမာက ဆရာပြောသလို နေမှ ပျောက်ကင်းမည်၊ ဘယ်လိုနေလျှင် ဘယ်လောက် ကြာသောအခါ ပျောက်ကင်း မည်၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် သိမြင်နိုင်သကဲ့သို့),

ထို့အတူ လောကဝိဒူ ဘုရားရှင်လည်း သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်တော် မူသောအခါ "ဤသတ္တဝါသည် မကျွတ်ဆိုက်, သို့မဟုတ် ကျွတ် ထိုက်၏၊ မည်သည့်တရားကို ဟောလျှင် ကျွတ်မည်၊ ဘယ်လို ကျင့်မှုလဲ ကျွတ်မည်၊ သို့မဟုတ် ဤဘဝ၌ အခြေခံသာချ၍ နောက် ဘဝ–နောက်ဘုရားလက်ထက်မှ ကျွတ်မည်" စသည်ဖြင့် သိတော် မူပါသည်။

(၆) ထိုလောကဝိဒူ ဂုဏ်တော်ကြောင့် တရားဟောသင့်၊ ဆုံးမသင့်သော သတ္တဝါကို တွေ့မြင်တော်မူသောအခါ အိုနာသေရေး ဒုက္ခဘေးတို့ဖြင့် ခြိမ်းခြောက်၍ ဟောပြောမှ တရားရမည့်သူဖြစ်လျှင် ခြိမ်းခြောက်၍ပင် ဟောတော်မူ၏၊ သူ၏ သဒ္ဓါတရားနှင့် အသိဉာဏ်ပညာတို့ တိုးမြှင့်လာအောင် ဟောမှ တရားရမည့်သူ ဖြစ်လျှင် တိုးမြှင့်လာအောင်ပင် ဟောတော်မူ၏၊ (သူနာ၏ ရောဂါကို အခြေအမြစ်နှင့်တကွ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် နားလည်ပြီးသော သမားတော်ကြီးသည် ခွဲစိတ်ကုသတန်လျှင် ခွဲစိတ်ကုသ၍ ဆေးတိုက်တန်လျှင် ဆေးတိုက် ကုသသကဲ့သို့တည်း)

ထိုသို့ ဟောပြရာဝယ် အောက် အခြေခံသီလမှ မလုံခြုံသေးသူကို ငါးပါးသီလမျှ လုံခြုံအောင်, ငါးပါးသီလ လုံခြုံပြီးသူကို တိုးထက်မြင့်သော သီလနှင့် ဣန္ဒြေ ၆ ပါး မပေါက်ကြားအောင် စသည်ဖြင့် အဆင့်ဆင့်တိုးတက်၍ ဆုံးမတော်မူလေရာ မရေမတွက်နိုင်သော လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့ ကိလေသာ ရောဂါကင်းစင်၍ သန့်ရှင်းသော အရိယာများဖြစ်ကြလေသည်၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓရှင်တော်သည် “ အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ = ဆုံးမထိုက်သော သတ္တဝါတို့ကို ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမမှု၌ အတုမရှိသော ဆရာဖြစ်ပါပေ၏ ” ဟူသော ဂုဏ်တော်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။

(၇) ထိုကဲ့သို့ ဆုံးမ၍ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့ပြီးသော လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါ အပေါင်းတို့၏ ဆရာအစစ် ဖြစ်တော်မူသော

ပဥ္စအေကျွိမ်၊

ကြောင့် " သတ္ထာ+ဒေဝမနုဿာနံ " ဂုဏ်တော်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။

(၈) သစ္စာ ၄ ပါးတရားကို ကိုယ်တော်တိုင် သိသကဲ့သို့ သတ္တဝါ အများကိုလည်း သိစေတော်မူနိုင်သောကြောင့် " ဗုဒ္ဓ " ဂုဏ်တော်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။

(၉) လောက၌ ဘုန်းကံ ကြီးမားသူတို့တွင် အတူမရှိအောင် ဘုန်းတော်, ကံတော် ကြီးမားတော် မူသောကြောင့် " ဘဂဝါ " ဂုဏ်တော်နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။

ဤသို့ ဂုဏ်တော်များနှင့် ပြည့်စုံသော " တထာဂတ " အမည် ရသော ပုဂ္ဂိုလ်ထူးသည် လောက၌ တစ်ရံတစ်ခါမှသာ ဖြစ်ပေါ် လာနိုင်ပေသည်။ [ထို သာမညဖလသုတ် ဟောတော်မူချိန်ကား ထိုဂုဏ်တော်နှင့် ပြည့်စုံသော ဘုရားရှင်ကို တရားနာနေရသော အဇာတသတ်မင်းသည် ဖူးမြင်တွေ့ကြုံလျက် ရှိလေသည်။]

ဘုရားဖြစ်ကြောင်း " တထာဂတ " အမည်ရှိသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်
ဝန်ခံတော်မူပုံ နတ်ပေါင်း များစွာနှင့်တကွ မာရ်နတ်မင်းနှင့်
တကွ ဗြဟ္မာပေါင်းများစွာနှင့်တကွ ဤကမ္ဘာ
လောကကို လည်းကောင်း, သမဏ ဗြာဟ္မဏ (ရဟန်း ပုဏ္ဏား)
အမည်ခံနေသူတို့နှင့်တကွ လူမင်း လူသာမန်တို့နှင့်တကွ ဤသတ္တဝါ
ဟူသမျှကိုလည်းကောင်း, ကိုယ်တော်တိုင်(ဆရာ မရှိ, မိမိအလိုလို)
သိနိုင်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ဖြင့် မျက်မှောက်ထင်ထင် သိမြင်
ပဌမအကြိမ်

တော်မူခြင်းကြောင့် “ဧကောမှိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ – တစ်ဆူတည်း
သော ဘုရား ဖြစ်ပြီ” ဟု ဝန်ခံတော်မူလေသည်။

တရားဟောတော် ထိုဘုရားရှင်သည် (ချမ်းသာစွာ နေမည်ဆိုလျှင်
မူပုံ နေနိုင်ပါလျက် နေထိုင်တော်မမူဘဲ သတ္တဝါတို့
အပေါ်ဝယ် သနားကရုဏာ ကြီးမားတော်မူလှ
သောကြောင့် မိမိ သားသမီးများကို မဆင်းရဲစေလို၍ မကြာခဏ
သွန်သင်ဆုံးမသော မိဘကဲ့သို့) အဆုံးအမ ဩဝါဒတရားတော်ကို
နေ့စဉ်မပြတ် ဟောတော်မူသည်၊ (ဆိုသို့ တရားဟောရာ၌ လောကီ
ဂုဏ်ပကာသနကိုလည်း မရည်စူး၊ လာဘ်လာဘကိုလည်း မမြှော်ဘဲ
တရားသဘောကို နားလည်၍ လိုက်နာကျင့်ကြံစေလို၍ ဆင်းရဲဒုက္ခမှ
လွတ်မြောက်စေလိုသော ဆန္ဒတော်ဖြင့် ကိုယ်ကျိုးမဖက် သတ္တဝါ
အကျိုးသက်သက်ကိုသာ မြှော်ကိုး၍ ဟောတော်မူရကား) ထို
တရားတော်သည် —

(၁) ကြားနာနေရုံမျှဖြင့် စိတ်သုတ်မာတွေ့ ကင်းကွာပြီးလျှင် သာယာ ကြည်နူးဖွယ် ရှိသောကြောင့် အစကောင်း တရားလည်း ဖြစ်၏။

(၂) ထိုတရားတော် ညွှန်ပြသည့်အတိုင်း စောင့်စည်း နေထိုင် ကျင့်ကြံအားထုတ်ကြလျှင် အိမ်တွင်းရေးမှစ၍ ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်မှုတိုင်အောင် ချမ်းသာစေနိုင် သောကြောင့် အလယ်ကောင်း တရားတော်လည်း ဖြစ်၏။

ပဥမအကြိမ်

(၃) ကျောင်းကြီး ကြိုးကုတ် အားထုတ်ခြင်း ကိစ္စ၏ ထိပ်တန်းသို့ ရောက်အောင် ပြီးဆုံးကြသော အခါ ဒုက္ခ ခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို ကျင့်သူကိုယ်တိုင် ဒိဋ္ဌ သိမြင်နိုင် ရကား ထိုနိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုကာ လွန်စွာ အေးမြသော ကြောင့် အဆုံးကောင်းသော တရားတော်လည်း ဖြစ်ပါပေ သည်။

(၄) ထို ဘုရား၏ တရားတော်တိုင်းမှာ ဟောတော်မူ ပိုရင်း အဓိပ္ပါယ်များ၊ ပြည့်စုံသည်ချည်းသာ ဖြစ်၏၊ (သစ္စာ ၄ ပါး အကြောင်းကို ဟောတော်မူလိုလျှင် ထို သစ္စာ ၄ ပါး တရားတော်နှင့် ဆိုင်သော အဓိပ္ပါယ်များသည် ကြားနာသူ နားလည်လောက်အောင် ပြည့်စုံစွာ ပါရှိ သည်-ဟူလို။)

(၅) စကားအသုံးအနှုန်းလည်း ကြားနာသူများ နားလည် လောက်အောင် ပြည့်စုံစွာ သုံးနှုန်းဟောပြတော်မူသော ကြောင့် သဒ္ဒါ(စကားသုံး)နှင့် ပြည့်စုံတော်မူ၏။

(၆) မည်သည့် အဓိပ္ပါယ် ကျန်နေသေး၏၊ မည်သည့်စကား လုံး ကျန်နေသေး၏ ဟု ဖြည့်စွက်ဖွယ် မရှိသောကြောင့် အလုံးစုံ ပြည့်ဝစုံလင်နေပေသည်။

(၇) မည်သည့်အဓိပ္ပါယ် ပိုနေ၏၊ မည်သည့် စကားများပိုနေ ၏-ဟု နုတ်ပယ်စရာလည်း မပါသောကြောင့် တရား တစ်ပုဒ်လုံး သန့်ရှင်း စင်ကြယ်လှပါပေသည်။

ထိုသို့ အစ အလယ် အဆုံး အားလုံးကောင်းမွန် ပြည့်စုံသော တရား တော်ကို ထုတ်ဖော် ဟောတော်မူလိုက်လျှင်ပင် ထိုတရား

များကို ကြားနာသူရှိသည် နာယင်း နာယင်း " ဤမျှ လောက် မြင့်မြတ်သော သီလ သမာဓိ ပညာ (သိက္ခာ ၃ ပါးတည်းဟူသော) သာသနာတော်သည် ဤလောက၌ ရှိပါပေသည် တကား" ဟု နားလည်ကြရကား ဗြဟ္မစရိယဟု ခေါ်ရသော သာသနာတော်ကိုလည်း လောက၌ အထင်အရှား ပေါ်ပြရာ ရောက်ပေသည်။

သဒ္ဓါတရားဖြစ်၍ ရဟန်းပြုပုံ

သန့်ရှင်းသော ထိုတရားတော်ကို ကြားနာရသော (၁) ဂဟပတိ အမည်ရသူ, သို့မဟုတ် ဂဟပတိ၏ သားဖြစ်သူ, သို့မဟုတ် မည်သည့် အမျိုးသားမဆို ထံ ရောက်ရောက်လာသည့် တရား၏ အရှင်မြတ်ဖြစ်သော ဘုရားရှင် အပေါ်၌ ယုံကြည်မှု (သဒ္ဓါ) ကို ရရှိသောကြောင့် စဉ်းစားမိလေရ ၏။ (အဘယ်သို့ စဉ်းစားရာ သနည်း။) (၁) အိမ်ရာတည်ထောင် လူတို့နေသောင်သည် ကျဉ်းမြောင်း

---

၂၆ ဦးနှင့် ။ (၁) "ဂဟလ-အိမ်၏ + ပတိ—အရှင်သည်" ဟူသော သဒ္ဒါနည်းအရ အိမ်၏အရှင် ဖြစ်၍ အိုးပိုင်ကုပိုင် ရှိသူမှန်လျှင် ယောက်ျားမိန်းမကိုသာ ပိုင်ဆိုင်သူ ဖြစ်စေ ဂဟပတိ အမည် ရနိုင်လေသည်။ ထိုသို့ အိမ်ပိုင် ကုပိုင်ရှိသော လယ်ဝင်းတင်းတေးသည်မင်း ပုဏ္ဏား သူဌေးများကဲ့သို့ ဟန်ကြီး ပန်ကြီးလည်း မဟုတ်၊ ကျေးကျွန် ဝေသော အောက်တန်းစားတို့ကဲ့သို့ အောက်ကျနောက်ကျလည်း မဟုတ်၊ သာသနာ့ဝန်ကို အားသွန်၍ ထမ်းနိုင်သော အရည်အချင်းပြည့်စုံသောကြောင့် "ဂဟပတိ" ဟု ထိတ်တန်းစားကို သီးခြားခေါ်ဆိုတော်မူကြောင်း မြတ်စွာဘုရားတော် ပြတော်မူသည်။
ဂဟပတိ ညွှန်

ကြပ်တည်းလှ၏၊ (၂) ကိလေသာမြူမှုန်တို့ ကျရောက်ရာ လမ်းမကြီးပင် ဖြစ်၏၊ (၃) ရဟန်းအဖြစ်ကား လွင်ဘီး ခေါင်ပင် ဖြစ်တော့သည်။

---

(၁) ကျယ်ဝန်းသော အိမ်ဝယ် သို့မဟုတ် သမီးခင်ပွန်း ၂ယောက်ထည်း နေရ စေကာမူ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြဖွယ်တွေ များလှသောကြောင့်လည်း ကောင်း၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုချင်တိုင်း ပြုခွင့်မရသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ လူ့ဘောင်သည် ကျဉ်းမြောင်း ကြပ်တည်း၏။

(၂) သမီးခင်ပွန်း ချစ်ခင်ရသော တဏှာရာဂ၊ ပစ္စည်း ဥစ္စာကို လိုချင်သော လောဘ၊ စိတ်တိုင်းမကျ အလိုမပြည့်ဝ၍ စိတ်ဆိုးရသော ဒေါသ၊ ကိုယ့်ထက်သာလျှင် မနာလိုတတ်သော ဣဿာ၊ မိမိကဲ့သို့ ရာထူးဂုဏ်သိမ်ရှိ စည်းစိမ်ဥစ္စာ တိုးတက်လာမည်ကို စိုးရိမ်နေသော မစ္ဆရိယ၊ သူတစ်ပါးကို အဖက်မထင်သော မာန် မာန တရားတို့သည် လည်းကောင်း၊ မဖြစ်ချင်လျှင် မနေသာအောင် ဆွဲ၍ ပေးနေသော အပြင် အာရုံဟူသည်လည်းကောင်း၊ မြူမှုန် များ ဖြစ်ကြ၏၊ လူ့ဘောင်သည် ထိုကိလေသာ မြူမှုန်ထဖို့ရာ ဖုံထူသော လမ်းမကြီးဟုပင် ဆိုသင့်ပေသည်။

(၃) ရဟန်းအဖြစ် (ရဟန်းဘဝ) သည်ကား ငြိကပ်တွယ်တာစရာ ပစ္စည်း ဥစ္စာလည်း မရှိရ၊ ဇနီးသည်လည်း မရှိရ၊ သားသမီး လည်း မရှိရ၊ ရှိုးရှိုးတန်းတန်း နေဖေါ်ရသော ရဟန်းတော်ကို မည်သူကမျှ လာ၍ ကိလေသာ မြူမှုန်ထအောင် မဆွကြသဖြင့် လွတ်လွတ် လပ်လပ် ရှိရကား ဟင်းလင်း အပြင် ကောင်းကင် ဟုပင် ဆိုသင့်ပါပေသည်-ဟု ထို အမျိုးသားမှာ ဇဉ်းစားဥာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာလေသည်။

ပဗ္ဗဇ္ဇာအကြံ

ငါသည် အိပ်ရာကို အုပ်ချုပ်၍ လူဝတ်ကြောင် အနေဖြင့် နေသိုင်လျှင် ဘုရားရှင် ဟောပြတော်မူအပ်သော သီလသမာဓိ ပညာ, သိက္ခာ ၃ ရပ် အကျင့်မြတ်ကို (မလိုလဲလိုလဲ ဆိုသလို သင့်တော်ရုံလောက်သာ ဖြည့်နိုင်စရာရှိမြဲ) အပြည့်အစုံ ဖုံဖုံ သန့်ရှင်း၍ ခရုသင်း ပွတ်သစ်သဖွယ် ကျင့်နိုင်ဖို့ကား (ဘယ်နည်း နှင့်မျှ) မလွယ်ကူပါတကား၊ ငါသည် ဆံမုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ်ကို ရိတ်ပယ်ပြီးလျှင် ပန်ရည်ဆိုးသော သင်္ကန်းကို ဝတ်ဆင်ကာ အိမ်မှ ထွက်ခွါ၍ ရဟန်းပြုရပါမူ ကောင်းလေစွ-ဟု စဉ်းစားမိလေသည်၊ ထိုသို့စဉ်းစားပြီးနောက် မကြာမီပင် နည်းသည်ဖြစ်စေ, များသည် ဖြစ်စေ စည်းစိမ်ဥစ္စာဓနတွေကို စွန့်၍ လည်းကောင်း, နည်းသည် ဖြစ်စေ, များသည်ဖြစ်စေ ဆွေမျိုးတွေကို စွန့်ခွါ၍လည်းကောင်း, ဆံမုတ်ဆိတ် ကျင်စွယ်ကို ပယ်ဖြတ်လျက် သူတော် သူမြတ်တို့၏ အပြုအမူဖြင့် ရဟန်းအဖြစ်ကို ခံယူ-လသည်။*

ဣန္ဒြေ စောင့်စည်းပုံ ဟိုသို့ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ခံယူပြီးလတ်သော် "ပါတိမောက္ခသံဝရ" ဟု ခေါ်သော သီလဖြင့် ကိုယ် နှုတ် ၂ ပါးကို စောင့်စည်းနေ၏။ [ဝိနည်း၌ လာသော သီလတို့ကို "ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ" ဟု ခေါ်၏။]

မှတ်ချက် ။ ။ * တင်တောင်တန် မျိုးမျှင် နည်းသော ဥစ္စာ, တင်တောင်ထက် ကျော်လျှင် များသော ဥစ္စာ– ဟု ခေါ်၏ ဆွေမျိုး ၃၀ ဆယ်အောက် လျော့လျှင် နည်းသော ဆွေမျိုး, [illegible] ကျော်လျှင် များသောဆွေမျိုး ဟု အဋ္ဌကထာ၌ [illegible] ခွဲခြားလေသည်၊
ပဌမအကြိမ်

အကျင့်ကောင်း၏၊ သင့်တော်သော ဆွမ်းခံရာအရပ်ကို ရွေးချယ်၍ ဆွမ်းခံ၏၊ အကုမြူသဖွယ် သေ ငယ်သော အပြစ်ကိုပင် အလွန်ကြီးမားသော ဘေးဟု ရှုလေ့ရှိ၏၊ ရဟန်းကျင့်ဝတ် သိက္ခာပုဒ်ဟူသမျှ၌ ဆောက်တည် နေဆိုင်၏၊ အပြစ်ကင်း၍ ကုသိုလ်ရသော ကိုယ်မှု နှုတ်မှုနှင့် ပြည့်စုံ၏၊ (မဟာရာဇသဖြင့် ပစ္စည်း ၄ ပါးကို မရှာဘဲ) စင်ကြယ်သော အသက်မွေး မှုရှိ၏၊ သီလနှင့် ပြည့်စုံ၏၊ စက္ခုသောတစသော ဣန္ဒြေ ၆-ပါး (တံခါး ၆-ပေါက်)ကို အကုသိုလ်မဝင်လာအောင် ပိတ်ဆို့ထား၏၊ စားဖွယ် သောက်ဖွယ်၌ အတိုင်းအရှည်ကို သိ၏ [မိမိမျှတရုံ(လုံလောက်ရုံသာ)ခံယူ၍ မိမိနှင့် သင့်တော်သော အစာကိုသာ စားသောက်လေ့ရှိ၏၊ သင်္ကန်း ကျောင်း ဆေး ပစ္စည်းတို့၌လည်း ထိုအတိုင်းပင် သုံးဆောင်သည်။] သတိ သမ္ပဇဉ်နှင့် ပြည့်စုံ၏၊ ရောင့်ရဲသမျှနှင့် တင်းတိမ်ရောင့်ရဲသည်။

သီလနှင့်ပြည့်စုံပုံ မဟာရာဇာ.... ''ရဟန်းသည် ဘယ်နည်း ဘယ်ပုံ သီလနှင့် ပြည့်စုံသနည်း''ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ မဟာရာဇာ ဤသာသနာတော်၌ ဘိက္ခုအမည်ရသူ (ရဟန်း) သည် ပါဏာတိပါတကို ပယ်စွန့်၍ ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ကြဉ်၏၊ ဒုတ်ဓါးစသော လက်နက်ကို ကိုင်ဆောင်လေ့မရှိ၊ မကောင်းမှုပြုရမည်မှ ရှက်၏၊ သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ မေတ္တာစိတ် ရှိ၏၊ အားလုံးသော သတ္တဝါတို့၏ အစီးအပွားကို လိုလားသော စိတ်ဖြင့် အမြဲ နေ၏၊ ဤပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည်လည်း ထိုဘိက္ခု၏ သီလ တစ်ပါးပင် ဖြစ်သည်၊ (ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဗြဟ္မဇာလသုတ်၌ ပြအပ်

ဓာတ (၁) ဂုဏ် သီလ-မဇ္ဈိမသီလ-မဟာသီလတို့ကို ပြောပြတော်မူ ပြီးလျှင်) မဟာရာဇာ— ထိုအခါ ဤသို့ သီလနှင့်ပြည့်စုံသော ထို ရဟန်းမှာ သီလကို စောင့်ရှောက်နေမှုကြောင့် (မစောင့်သူတို့အား ဖြစ်တတ်သော) ဘေးမျိုးတစ်စုံတစ်ခုမျှ သီလစောင့်မှုအတွက် မကြောက်ရတော့ပေ။ မဟာရာဇာ - ဥပမာပြရလျှင် ခတ္တိယ (မင်း) ဇာတ်ရှိ၍ အဘိသိက် ပြီးသောမင်းသည် ရန်သူဟူသမျှကို နှိမ်နင်း ပြီးလေသော် မည်သည့်ရန်သူကြောင့်မျှ ဘေးဥပဒ်ကို မတွေ့ရတော့ သကဲ့သို့ပင် ဖြစ်လေသည်၊ ထိုရဟန်းသည် ဤသို့ မြင့်မြတ်သော သီလဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသည့်အလျောက် မိမိကိုယ်တွင်း (စိတ်တွင်း) ၌ အပြစ်ကင်းသော ချမ်းသာ တစ်မျိုးကို ခံစားနေရလေသည် (မိမိ သီလစင်ကြယ်မှုကြောင့် ဘေးရန်ကင်းဝေးပုံ အကုသိုလ်မဖြစ်ပုံကို ဆင်ခြင်ကာ (၂) လွန်စွာ စိတ်ချမ်းမြေ့နေခြင်းသည်-ဟူလို။) မဟာ ရာဇာ— ရဟန်းသည် ဤနည်းဖြင့် သီလနှင့် ပြည့်စုံပေသည်။

---

(၁) အကျယ်ကို အလိုရှိသူတို့သည် ဗြဟ္မဇာလသုတ် မြန်မာပြန်ကို ကြည့်ရှုကြပါလေ။

(၂) ဤသို့ ကိုယ်တွင်းစိတ် ချမ်းမြေ့ခြင်းသည် ရဟန်းပြုသူမှာသာ ရနိုင်သော သာမညဖလ (ရဟန်းပြုရကျိုး) တစ်မျိုးပြင်သည်၊ ဤအကျိုးကား [illegible] ပါ၏ [illegible] သောလေးစားမှု [illegible] ပေ [illegible] သည်။

ဣန္ဒြိယသံဝရသီလနှင့် ပြည့်စုံပုံ

မဟာရာဇာ.... " ထိုကဲ့သို့ ရိုးရိုးသီလနှင့် ပြည့်စုံပြီးသော ရဟန်းသည် ဘယ်နည်း ဘယ်ပုံ ဣန္ဒြေ ၆ ပါး တံခါးပေါက်၌ အကုသိုလ်မဝင်လာရအောင် ပိတ်ဆို့စောင့်ရှောက်သနည်း " ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ (၁) ပိတ်ဆို့ပုံမှာ- မျက်စိဖြင့် ရူပါရုံကို (မိန်းမ ယောကျ်ား၏ အဆင်းကို) တွေ့မြင်ရလျှင် မိန်းမဘဲ ယောကျ်ားဘဲ ဟုခွဲခြား၍ သိဖို့ရန် ပုံသဏ္ဌာန်ကိုလည်း စိတ်ထဲ၌ မှတ်ယူ၍မထား၊ အဆင်းအာရုံ ခုကို မြင်သည်ဟုသာ သတိပြုမိသည်၊ (၂)(မိန်းမ ဘဲ့ ယောကျ်ားဘဲဟု ခွဲခြား၍ အလွယ်တကူ သိနိုင်လောက်အောင်လည်း) တဏှာရာဂဖြစ်ဖို့ရာ လှ၊ တင့်တယ်သော အခြင်းအရာ၊ ဒေါသ-ဒေါ မနဿ ဖြစ်ရာ၌ မလှပ မတင့်တယ်သော အခြင်းအရာကိုလည်း စိတ် ထဲ၌ မှတ်ယူ၍မထား၊ (မိန်းမ ယောကျ်ားဟုလောက်သာ မှတ်မိ သည်။)

---

(၁) ဣန္ဒြေ ၆ ပါး၌ အကုသိုလ် မဝင်လာနိုင်အောင် စောင့်စည်းခြင်းကို ဣန္ဒြိယသံဝရ (ဣန္ဒြေတို့ကို စောင့်စည်းကြောင်း) သီလ ဟု ခေါ်သည်။

(၂) မြင်ရသော အာရုံကို ဤသို့ စိတ်ထား၍ ယူနိုင် ကြည့်နိုင်မှုကို ကျမ်းစာတို့၌ " နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ = မိန်းမ ယောကျ်ား ဟူသော ပုံသဏ္ဌာန်နိမိတ်ကိုလည်းကောင်း, သုဘ အသုဘနိမိတ်ကို သည်း ကောင်း ယူလေ့ရှိသည်၊ န - မဖြစ်" ဟု ဟောတော်မူသည်၊ " ရူပါရုံကို မြင်ရာ၌ မိန်းမ ယောကျ်ားဟု ခွဲခြား၍ သိလိုက်ပြန် လျှင်လည်း လှ မလှကို သတိမထားလိုက်၊ အမှတ်တမဲ့သာ မြင် လိုက်ရသည်" ဟုလို။

ပဉ္စမအကြိမ်

လှုပတင့်တယ်ကြောင်း၊ မှာသုံ မတင့်တယ်ကြောင်း၊ ဤ အကြောင်း တကူ သိနေမြန်လျှင်လည်း ရာဂစိတ်ကို အထင်အရှား ဖြစ်စေဖို့ရာ "လက်က ဘယ်ပုံလှုသည့်၊ ခြေက ဘယ်ပုံ လှုသည့်၊ စကားပြောပုံ ပြုံးရယ်ပုံက ဘယ်ပုံ တင့်တယ်သည်" စသည်ဖြင့် အသေးစိတ် လှုပ တင့်တယ်ပုံတွေကို ဆက်၍မစဉ်းစားချေ။ ဒေါသစိတ်ကို အထင်အရှားဖြစ်စေဖို့ရာ "လက်က ဘယ်ပုံ အကြည့်ရဆိုးသည့်၊ စကားပြောပုံ ပြုံးရယ်ပုံက ဘယ်ပုံ အကြည့်ရဆိုးသည်" စသည်ဖြင့် မလှုပ မတင့်တယ်ပုံတွေကို ထည်း အသေးစိတ်အားဖြင့် ဆက်လက်၍ မစဉ်းစားချေ။

ကြောင့် မစောင့်စည်းမိသော ဣန္ဒြေကို အကြောင်းပြု၍ မစောင့်စည်းဘဲ နေသော ထိုရဟန်းကို တဏှာရာဂနှင့်သော အဘိဇ္ဈာတရားနှင့်၊ စိတ်မချမ်းသာမှုဖြစ်သော ဒေါမနဿ တရား၊ ဤ ၂ ပါးကို အစဉ်းခံတားလျှက် ယုတ်မာဆိုးဝါး အကုသိုလ်တရား တို့သည် (မပြီးနိုင်၊ မပ်းနိုင်အောင်)

ဤ [illegible] ကိုကမ်း [illegible] + အနုပုဗ္ဗ [illegible] [illegible] ကို [illegible] စကားပြောပုံ [illegible] [illegible] ပဥ္စမကျမ်း

အစဉ် လိုက်ပါနေကုန် ရာ၏၊ ထိုသို့ အကုသိုလ်များစွာ လိုက်ပါကြောင်း ဖြစ်သော စက္ခုန္ဒြေကို စောင့်စည်းဖို့ရန် ကျင့်၏၊(စက္ခုန္ဒြေကို စောင့်စည်းနိုင်အောင် သတိထား၍ ကြိုးစားနေ၏၊)စက္ခုန္ဒြေကို စောင့်ရှောက်၏၊ထိုသို့ စောင့်ရှောက်မှုကြောင့် စက္ခုန္ဒြေ၌ စောင့်စည်းခြင်းသို့ ရောက်သည်=စောင့်စည်းနိုင်သည်။

နားဖြင့် အသံကို ကြားရသောအခါ၌လည်း အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿ (နှစ်သက်သာယာမှု၊ စိတ်ဆိုးမှု စိတ်မကောင်းမှု) စသော အကုသိုလ်များ မဝင်နိုင်အောင် သောတိန္ဒြေ တံခါးပေါက်ကို စောင့်ရှောက် ပိတ်ဆို့ထား၏။

နှာခေါင်းဖြင့် အနံ့ရသော အခါ၌လည်း အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿ (နှစ်သက်သာယာမှု၊ စိတ်ဆိုး စိတ်မကောင်းမှု) စသော အကုသိုလ်များ မဝင်လာနိုင်အောင် ဃာနိန္ဒြေ တံခါး ပေါက်ကို စောင့်ရှောက် ပိတ်ဆို့ထား၏။

လျှာဖြင့် အရသာကို စားသောက်ရသောအခါ၊ ကိုယ်ဖြင့် တွေ့ထိ ရသောအခါ၊ စိတ်သက်သက်ဖြင့် ကြံစည် တွေးတောနေ သော အခါ၌လည်း အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿ စသော အကုသိုလ်များမဝင်လာအောင် ဇိဝှိန္ဒြေ၊ကာယိန္ဒြေ၊မနိန္ဒြေ တံခါးပေါက်ကို စောင့်ရှောက် ပိတ်ဆို့ထား၏။

(ထိုသို့ ဣန္ဒြေ ၆ ပါး တံခါး ၆ ပေါက်မှ အကုသိုလ်စိတ်တွေ မဝင် လာတော့ ကုသိုလ်စိတ်တွေသာများစွာဖြစ်ပေါ်လာအောင်

စေ့ခင့်ရှေ့ကောက်သောအားဖြင့်ပွင့်ဖြတ်သော ကျွန်ုပ်ယသ်ပဋ သိလာနိုင့် ပြည့်စုံသော ထို ရဟန်းသည် (၁) အဇ္ဈတ္တ၌ (ကိုယ်တွင်း ဝိတ်၌) ကိလေသာဓာတ်တို့ ထည့်ခတ်ရခြင်း မပါ၊ (၂) လွန်စွာ တည့်ငြိမ်သော ချမ်းသာတမ်းကြီးကို ခံစားရလေသည်။

သတိသမ္ပဇညနှင့် မဟာဆုင ...."ထို့ ကို့ သို သိလနှင့်လည်းကောင်း ပြည့်စုံပုံ ရှင့်စောင့်စည်းမှုနှင့် လည်းကောင်း ပြည့်စုံ သော ရဟန်းသည် ဘယ်နည်း ဘယ်ပုံ သတိ သမ္ပဇညနှင့် ပြည့်စုံသနည်း" ဟု မေးလျှင်မြင်၊ (၁) မဟာ

[illegible]

(၂) [illegible]

ရာဇာ——ဤ သာသနာတော်၌ ရဟန်းဖြစ်သူသည် ရှေ့တိုးခြင်း နောက်ဆုတ်ခြင်း (သွားခြင်း ပြန်ခြင်း) ကိစ္စ၌ ဆင်ခြင်စဉ်းစား သတိထား၍ ပြုလေ့ရှိသည်။ [သမ္ပဇညခေါ်သော ဉာဏ်ကို အမြဲ အသုံးပြုလေ့ရှိသည်– ဟူလို၊] (၂) ရှေ့တည့်တည့်သို့ ကြည့်မှု အထောင့်အရပ်သို့ ကြည့်မှု၌လည်း စဉ်းစဉ်းစားစား သတိထား၍

---

(၁) မည်သည့်ကိစ္စ၌ မဆို အမြဲ သတိရှိခြင်း၊ ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင် စဉ်းစားလေ့ ရှိခြင်းကို သတိသမ္ပဇညနှင့် ပြည့်စုံခြင်းဟု ဆိုသည်။ [သံ+ပ+ဇည= မှန်ကန်စွာ+အမျိုးမျိုး+သိခြင်း။]

(၂) သွားမှု လာမှုမှ စ၍ ကိစ္စဟူသမျှ၌ ဆင်ခြင် စဉ်းစားတတ်သော ဉာဏ်ကို " သမ္ပဇည " ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသမ္ပဇဉ်သည် (က)၊ သာတ္ထကသမ္ပဇဉ်= ဤအလုပ်နှင့်စပ်၍ မိမိ၏ တိုးတက်ကြီးပွားမှု ရှိ–မရှိ စဉ်းစားသော ဉာဏ်၊ (ခ) သပ္ပါယ သမ္ပဇဉ်= အကျိုး ရှိစေကာမူ မိမိနှင့် တော်မတော်ကို မြော်ခေါ်စဉ်းစားတတ်သော ဉာဏ်၊ ဥပမာ– ဘုရားဖူးသွားခြင်းသည် အကျိုးရှိ၏၊ သို့သော် လူစည်ကားချိန်၌ သွားလို့မတော်၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် မြော် ခေါ် စဉ်းစားခြင်းမျိုးတည်း၊ (ဂ) ဂေါစရသမ္ပဇဉ် = ဆွမ်းခံ သွားရာ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံတစ်ခုခုကို ယူ၍(အာရုံပြု၍) သွားခြင်း၌ စဉ်းစားတတ် အာရုံပြုတတ်သော ဉာဏ်၊ (ဃ) အသမ္မောဟ သမ္ပဇဉ်=သွားမှု ပြန်မှုစသော ကိစ္စစု၌ "ငါဟု စွဲမှတ်အပ်သော သတ္တဝါ (အတ္တ) သည် သွားသည် မဟုတ်၊ စိတ်ကြောင့် ဝါယောဓာတ်လှုပ်၍ ရုပ်ခန္ဓာကြီး ရွေ့ရှားရခြင်း ဖြစ်၏ ။ ပါ နှုံ ကသည်ဖြင့် သိတတ်သောဉာဏ်။

ပြုလေ့ရှိ၏၊ လက်ခြေအဆစ်ကို ကွေးမှု ဆန့်မှု၌လည်း စဉ်းစဉ်း စားစား သတိထား၍ ပြုလေ့ရှိ၏၊ သင်္ကန်းကြီးကို လည်းကောင်း၊ သပိတ်နှင့် သင်္ကန်းငယ်များကို လည်းကောင်း ဆောင်ယူခြုံရုံခြင်း၌လည်း စဉ်းစဉ်းစားစား သတိထား၍ ပြုလေ့ရှိ၏၊ ဆွမ်းစားမှု ရေသောက်မှု ခဲဖွယ်များကို ခဲစားမှု အခြား သာယာဖွယ် အရာကို သာယာမှု၌လည်း စဉ်းစဉ်း စားစား သတိထား၍ ပြုလေ့ရှိ၏၊ သွားမှု ရပ်မှု ထိုင်မှု အိပ်မှု စကားပြောမှု တိတ်ဆိတ်စွာနေမှု၌လည်း စဉ်းစဉ်းစားစား သတိထား၍ ပြုလေ့ရှိ၏၊ မဟာရာဇာ— သီလနှင့်လည်း ကောင်း ဣန္ဒြေ ၆ ပါးကို စောင့်ရှောက်မှုနှင့် လည်းကောင်း၊ ပြည့်စုံနေသော ရဟန်းသည် ဤနည်းအားဖြင့် သတိသမ္ပဇညနှင့် လည်း ပြည့်စုံပြန်သည်။

တင်းတိမ်ရောင့်ရဲပုံ မဟာရာဇာ —— "သီလစောင့်မှု ဣန္ဒြေ စောင့်မှု သတိသမ္ပဇည ဟူသော ဂုဏ်အင်္ဂါတို့ ပြည့်စုံသော ရဟန်းသည် ဘယ်နည်းဘယ်ပုံ စားပွဲ ပစ္စည်း ၄ ပါး၌ တင်းတိမ် ရောင့်ရဲသနည်း" ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ * ရောင့်ရဲပုံကား— မဟာရာဇာ — ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းပြုသူသည် ခန္ဓာကိုယ် ကို ဆောင်နိုင် မွေးမြူနိုင်ရုံ မျှဖြစ်သော [illegible]သော တင်းတိမ် ရောင့်ရဲ၏၊ ("ဝတ်လောက်ရုံ စားလောက်ရုံ ရှိရုံသာ ကျွန်ုပ်အဖို့၊ အပိုအမိုဟူ၍ ဘာကိုမျှ အလိုမရှိ" ဟူလို၊) ထိုရဟန်းသည် တနေရာမှ

မှတ်ချက်။ * [illegible]

တစ်နေရာသို့ သွားလိုလျှင် (ရှိသမျှသော သက်နိုး ၃ ထည်ကို ကိုယ်၌ ဝတ်၍ သပိတ်ကို လွယ်၍) အဆင်သင့် ယူဆောင်၍ သွားနိုင်၏၊ ဥပမာ– အတောင်ရှိသော ငှက်သည် သစ်ပင်တစ်ပင်မှ တစ်ပင်သို့ ပျံလိုလျှင် မိမိ၏ အတောင်သာလျှင် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးရှိ၍ (အပိုအမို မယူရဘဲ) ပျံသွားနိုင်သကဲ့သို့တည်း၊ မဟာရာဇာ– ဤနည်းအားဖြင့် ရဟန်းသည် တင်းတိမ်ရောင့်ရဲလေသည်။

ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်ရန် ထို ရဟန်းသည် (ညွှန်ပြအပ်ပြီးသော **အခြေခံရ၍** နည်းဖြင့်) မြင့်မြတ် ဖြူစင်သော ဤ **ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းဝင်ပုံ** သီလက္ခန္ဓာနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏၊ မြင့်မြတ် ဖြူစင်သော ဤ ဣန္ဒြိယသံဝရဂုဏ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏၊ မြင့်မြတ်ဖြူစင်သော ဤ သတိသမ္ပဇညနှင့်လည်း

(က) ယထာလာဘသန္တောသ = ကောင်းသည်ဖြစ်စေ, မကောင်းသည်ဖြစ်စေ ရတာနှင့် ရောင့်ရဲခြင်း။ (နောက်ထပ်ရသည့်ကိုလည်း မလိုလားခြင်း, အဆင်သင့်ရလျှင်သာ သုံးဆောင်ခြင်း။)

(ခ) ယထာဗလသန္တောသ = မိမိမှာ ရောဂါကြောင့်ဖြစ်စေ, အို၍ဖြစ်စေ အားနည်းနေသဖြင့် ထူသော အဝတ်သင်္ကန်းကို မဝတ်နိုင်၍ ပါးသော အဝတ် သင်္ကန်း ဝတ်နိုင်သောကြောင့် အထူရလျှင် အပါးနှင့်လဲ၍ သုံးစွဲခြင်း။

(ဂ) ယထာသာရုပ္ပသန္တောသ = အကောင်း ရလျှင် ထို အကောင်းကို ဆရာတော်များနှင့် ဂိလာန စသူတို့အား လှူ၍ မိမိမှာ တော်ရုံလျော်ရုံဖြင့် ရောင့်ရဲခြင်း, ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်သောအစား– ကျောင်း– ဆေးတို့ဖြင့် ရောင့်ရဲခြင်း၊ ဤသို့ ရောင့်ရဲမှု ၃ မျိုး ရှိသည်။

ကြက်တို့၏၊ မြင်းတို့၏ [illegible] စသော [illegible] ကြင်း [illegible] ရောချုံ (သား[illegible]) ငှက်ကညား၊ မြွေပုံ[illegible]၏ ([illegible] ဆောင်ကြဉ်းခြင်း ငှ ပါးနှင့် [illegible] ဖြစ်သော) သိရုဏ်းသည် ကမ္ဘာ့ဘုရားပွားများ [illegible] တိုမ်[illegible] သော ကျောင်း([illegible]ဗုဒ္ဓနေ့) အရပ်သို့ကပ်ဝင်လေ[illegible]ကျောင်း ထိုအ[illegible]ကား—

(၁) ရှားပါး အားထုတ်ဖွယ် ကောင်းသော တောရ ကျောင်း၊

(၂) စေးမြဲကိုယ်စိတ်၌ အရိပ်ကောင်းသော သစ်ပင်ရင်း၊

(၃) လေပြေလေညင်း တသင်းသင်း တိုက်ခတ်၍ အမျိုး [illegible] ချော်ခင်း သာယာသော တောင်ပေါ်၊

(၄) တောင်ခြေ [illegible] ဖြစ်နေစေသည့် ချောက်ကြား ပြင်ကွင်း [illegible] [illegible] ငွေ[illegible] [illegible] [illegible] ပြီးဖိုနေသော သပြေပုံ [illegible] [illegible] [illegible] ကမ္ဘာနေ တိုးတက်လှသော [illegible]ကမ်းပါး၊

(၅) တောင် [illegible]ပေါ်တွင် အစဉ်ဆင့် [illegible]နေသော ([illegible] ဒူး[illegible]ထားသော) ဥမင်လိုဏ်ဂူ၊

( ) [illegible] [illegible] [illegible] သင်္ချိုင်း၊

( ) [illegible] [illegible] [illegible] ဝေးသော တော [illegible]၊

ပဋမအကြိမ်

(၈) အကာအကွယ် ဘယ် ညာ အောက် ထက် သက်သက်မရှိ၊ ပကတိ ကင်းစင်၍ အမြင်မတော်မှု မပြုဝံ့ရာ လွန်စွာ သန့်စင်သော လွင်တီးခေါင်၊

(၉) အပေါ်ယံချုပ် ကောက်ရိုး အုပ်လျက် ခြုံရှုပ်ပတ်လယ် ပျော်မွေ့ဖွယ် တစ်မျိုးကောင်းသော ကောက်ရိုးအုံ ကျောင်းများတည်း။

ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်၍ စင်ကြယ်အောင် အားထုတ်ပုံ

ထိုရဟန်းသည် ဆွမ်းခံပြီးနောက် ဆွမ်းစားရာ အရပ်မှ ဖဲခွါပြီးလျှင် အထက်ပိုင်း ကိုယ်ကို (မညောင်း မညာရအောင်) ဖြောင့်ဖြောင့် (စန့်စန့်) ထား၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ တစ်ခုခု အပေါ်မှာ သတိအမှတ် ကပ်နေသကဲ့သို့ ထင်စေလျက် တင်ပလ္လင် ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေလေသည်။ *

(၁) ထိုကဲ့သို့ ဆိတ်ငြိမ်ရာ အရပ်၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်နေသော ရဟန်းသည် လောက၌ လိုလားနှစ်သက်တပ်မက်တတ်သော အဘိဇ္ဈာ (တဏှာ လောဘ) ကို ပယ်ရှား၍ အဘိဇ္ဈာ လွတ်ကင်း သန့်ရှင်းသော စိတ်ထားဖြင့် နေ၏၊ လောကီ အာရုံ ကာမဂုဏ်ကို စုံမက်သော အဘိဇ္ဈာ (တဏှာ) မှ သန့်ရှင်း စင်ကြယ်အောင် စိတ်ကို သုတ်သင်နေလေသည်၊ (မည်မျှလောက် သာယာ နှစ်သက်ဖွယ် ကောင်းသော

မှတ်ချက်။ ။ * ထိုသို့ ထိုင်နေမှုကို "ကမ္မဋ္ဌာန်း ထိုင်သည်" ဟု ခေါ်၏၊ [ကမ္မ = တရားအားထုတ်မှု + ဌာန (ဌာန်) တည်ရာ အာရုံ = ထို အာရုံကို စွဲ၍ တည်ကြည်နေသော သမာဓိနှင့် ဉာဏ်။]
ပဋ္ဌမအကြိမ်

[illegible]

(၂) [illegible]

(၃) [illegible]

[illegible]

(၄) စိတ်ပျံ့လွင့်မှု စိတ်မငြိမ်သက်မှု ဥဒ္ဓစ္စနှင့် စိတ်ပူပန်တတ်မှု ကုက္ကုစ္စနှစ်ပါးကို ပယ်ရှား၍ အပြင်ဖက် အာရုံများသို့ စိတ်ပျံ့လွင့်ခြင်း တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိဘဲ အတွင်းသန္တာန် (စိတ်အစဉ်)၌ ငြိမ်သက်အေးမြလျက်နေ၏၊ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနှစ်ပါးမှ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်အောင် စိတ်ကို သုတ်သင်နေလေသည်။

မြင်တော်မူ၍ ကြလာတော်မူပြီးလျှင် "ဘယ်အာရုံကို ပြုနေတုန်းမှာ ငါ ငိုက်နေပါလိမ့်" ဟု စဉ်းစားလိုက်ပါ၊ ထိုသို့ စဉ်းစားလျှင် အငိုက် ပျောက်သွားလိမ့်မည်၊ ဒါမှ မပျောက်သေးလျှင် မိမိ၌ သင်ယူမှတ်သားလေ့လာထားသော တရား (စာ) တစ်မျိုးမျိုးကို စဉ်းစားလိုက်ပါ၊ အငိုက် ပျောက်သွားလိမ့်မည်၊ ဒါမှ မပျောက်သေးလျှင် ထိုစာကို အကျယ်ချဲ့၍ ရွတ်ဆိုလိုက် (စာပြန်လိုက်) ပါ၊ အငိုက် ပျောက်သွားပါလိမ့်မည်၊ ဒါမှ မပျောက်သေးလျှင် နား ၂ ဖက်ကို လက်ဖြင့် ဆွဲလိုက်ပါ၊ ကိုယ်ကို လက်ဖြင့် ပွတ်တိုက်ပါ၊ အငိုက်ပျောက်သွားပါလိမ့်မည်၊ ဒါမှ မပျောက်သေးလျှင် ထိုင်နေရာမှ ထပြီး ရေဖြင့် မျက်လုံးများကို ပွတ်၍ ဟိုဟို သည်သည် လှည့်လည် ကြည့်ရှုလိုက်ပါ၊ နက္ခတ်ကြယ်တာရာတို့ကို မော်ကြည့်လိုက်ပါ၊ အငိုက်ပျောက်သွားပါလိမ့်မည်၊ ဒါမှမပျောက်သေးလျှင် အရောင်အလင်း တစ်ခုခုကို အမှတ်သညာပြုကာ စိတ်ထဲ၌ ထင်မြင်လာအောင် နှလုံးသွင်းလိုက်ပါ။ (ညဉ့်ပင် ဖြစ်သော်လည်း) နေ့ ဟု စိတ်ပြောင်းလိုက်ပါ၊ ညဉ့်ကိုလဲ နေ့လို သဘောထား၊ နေ့ကိုလဲ ညဉ့်လို သဘောထား၍ ငိုက်မည်းခြင်းကင်း သန့်ရှင်းသော စိတ်ဖြင့် အရောင်အလင်းရနေသော စိတ်ကို ဖြစ်စေပါ၊ ထိုသို့ဖြစ်စေလျှင် အငိုက်ပြေပါလိမ့်မည်" စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။

(၁၃) သာမညဖလသုတ်,

(၅) တွေးတော ယုံမှားတတ်သော ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်ရှားရ၍ ဝိစိကိစ္ဆာကို ကျော်လွှန်လျက် နေ၏၊ ကုသိုလ်တရားတို့၌ "ဒါလိုလေလား၊ ဟိုလိုလေလား" ယုံမှားမှု တွေးတောမှု မရှိတော့ဘဲ ဝိစိကိစ္ဆာမှသန့်ရှင်းစင်ကြယ်အောင် စိတ်ကို သုတ်သင်နေလေသည်။ [ဤစကား အစဉ်ဖြင့် "အဘိဇ္ဈာ၊ ဗျာပါဒ၊ ထိန မိဒ္ဓ၊ ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ" ဤငါးပါးကို နီဝရဏ (ကုသိုလ်တရား မဖြစ်အောင် စိတ်ကို တားမြစ်တတ်သော) တရားငါးပါးဟု မှတ်သားခဲ့ပါ၊ အဘိဇ္ဈာကိုလည်း အခြားနေရာ၌ " ကာမစ္ဆန္ဒ (ကာမဂုဏ်တို့၌ နှစ်သက်တတ်သော) နီဝရဏ" ဟု ခေါ်သည်။]

နီဝရဏငါးပါး၏ ဥပမာ ၅ မျိုး

ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏ၏ ကြွေးမြီ ဥပမာ

(၁) မဟာရာဇာ — ဥပမာ ပြဦးမည်။ ယောကျ်ားတစ်ယောက်သည် ကြွေးယူ၍ အလုပ် လုပ်ရာ၏၊ ထိုအလုပ်များလည်း (အမြတ်အစွန်းရ၍) ပြည့်စုံလုံလောက် အထမြောက်ကြရာ၏၊ သူသည် ထိုကြွေးများကို အတိုးနှင့်တကွ ပေးဆပ်ပြီးနောက် သားမယားကို ကျွေးမွေးဖို့ရာ ကျန်သေးရာ၏၊ ထိုသူသည် ကြွေးယူ၍ အလုပ်လုပ်ခဲ့ရပုံ၊ အလုပ်က ထမြောက်အောင်မြင်ပုံ၊ ကြွေးဆပ်ပြီးပုံ၊ သားမယား ကျွေးမွေးဖို့ရန် ကြွင်းကျန်သေးပုံ" ဤအားလုံးစုံကို ပြန်၍ စဉ်းစားသောအခါ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ဖြစ်ရာ၏။ [ဤ ဥပမာဖြင့် "အဘိဇ္ဈာ (ကာမစ္ဆန္ဒ) နီဝရဏသည်

ပဌမအကြိမ်

ကြေးမြီနှင့် တူ၏'' ဟု ငြ၏၊ ကြွေးယူမိသူသည် အရာရာ၌ ကြွေးရှင်များ၏ အလိုသို့ လိုက်ရသကဲ့သို့ ထို့အတူ ယောကျ်ား မိန်းမတို့သည် အချင်းချင်း ကာမစ္ဆန္ဒ နီဝရဏဖြင့် စွဲလမ်းချစ်ခင်မိကြလျှင် ထို စွဲလမ်းချစ်ခင်သူ၏ အလို ကို လိုက်၍ သူ နှစ်ခြိုက်သလို ပြုစု ယုယ ရှာဖွေ၍ ပေးရတော့သည်၊ ထို အဘိဇ္ဈာ နီဝရဏကို ပယ်ရှားလိုက်ခြင်းကား ကြွေးဆပ်လိုက်ခြင်းနှင့်တူ၏၊ ကြွေးဆပ်ပြီးသူသည် ကြွေးရှင်၏ အလိုသို့ မလိုက်ရတော့ချေ၊ ကြွေးဆပ်ပြီးသူသည် ကြွေးမရှိကြောင်းကို တွေးကာ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ရသကဲ့သို့ အဘိဇ္ဈာ နီဝရဏ ကင်း၍ စိတ်သန့်ရှင်းပုံကို တွေးတောမိသောအခါ ရဟန်းလည်း အလွန် စိတ်ချမ်းသာမှုကို ခံစားရလေသည်။]

ဗျာပါဒနီဝရဏ၏ ရောဂါ ဥပမာ

(၂) မဟာရာဇာ ... ဥပမာ တစ်မျိုးကို ပြဦးမည်၊ အနာ ရောဂါ စွဲကပ်နေသော ယောကျ်ားတစ်ယောက်သည် ဒုက္ခရောက်လျက် ပြင်းပြင်းထန်ထန် မကျန်းမမာဖြစ်နေရာ၏၊ ထမင်း (အစာဟူသမျှ)ကိုလည်း မစားချင်မသောက်ချင် ဖြစ်ကာ လွန်စွာ အားနည်းနေရာ၏၊ သူသည် ရောဂါပျောက်ရာ နောက်အခါ၌ ထမင်း (အစာဟူသမျှ) စားလို့သောက်လို့ မြိန်မြိန်ရှက်ရှက် ရှိ၍ အားလည်း အနည်းငယ် တိုးလာရာ၏၊ ထိုသူသည် ''ရှေးက ရောဂါဖြစ်ခဲ့ရပုံ, စားသောက်၍မကောင်းခဲ့ပုံ, အားမရှိပုံနှင့် ယခုအခါ ရောဂါကင်းပုံကို စဉ်းစားသောအခါ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ရာ၏၊ [ဤ ဥပမာဖြင့် ''ဗျာပါဒ (ဒေါသ) နီဝရဏ

သည် အနာရောဂါနှင့်တူငါ''ဟုပြ၏၊ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် ရုပ်ဓာတ်တွေ ဖေါက်ပြန်လာခြင်းကို''အနာရောဂါဖြစ်ခြင်း''ဟု ခေါ်ရသကဲ့သို့ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် စိတ်အစဉ်ဝယ် စိတ်ဆိုးမှု စိတ်တိုမှု စိတ်မချမ်းသာမှု သူ့ဘစ်ပါးကို ညှဉ်းဆဲလိုမှုစသော ဒေါသတစ်ခုခု ပါဝင်လာခြင်း လည်း၊ စိတ်အစဉ်မှာ မခံသာအောင် ဆင်းရဲသော စိတ်ရောဂါ တစ်မျိုးပင်ဖြစ်သည်၊ ရုပ်ခန္ဓာ၌ အနာရောဂါဖြစ်လျှင် အစားပျက် အသောက်ပျက် အအိပ်ပျက် ဖြစ်ကာ လွန်စွာ အားနည်းသကဲ့သို့, ဒေါသ တည်းဟူသော စိတ်ရောဂါ ဖြစ်လာလျှင်လည်း အစား အသောက်ပျက်ကာ အားနည်းရသည်သာ၊ ထိုရောဂါစွဲပြီးနောက် ရောဂါပျောက်၍ စားသောက်ကောင်းပုံ အားရှိပုံတွေကို တွေး လိုက်လျှင် ဝမ်းမြောက်ရသကဲ့သို့, ထို အဘုဗျာပါဒ (ဒေါသ) နီဝရဏကို ပယ်ရှားပြီးပုံ ဒေါသကင်း၍ စိတ်ချမ်းသာပုံတို့ကို တွေး မိသော ရဟန်းသည်လည်း စိတ်ရောဂါကိုယ်ပါ ချမ်းသာရွှင်ပျ၍ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ရပေသည်။]

ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏ၏ အချုပ်ထောင် ဥပမာ

(၃) မဟာရာဇာ— ဥပမာတစ်မျိုးပြဦး မည်၊ ယောကျ်ားတစ်ယောက်သည် (နက္ခတ်ပွဲ ကျင်းပချိန်ဝယ်)အချုပ် ထောင်ထဲ၌ အချုပ်ခံနေရရာ၏၊ သူ သည် နောက်အခါ၌အချုပ်ထောင်မှ ချမ်းသာစွာပင်လွတ်မြောက် ရာ၏၊(ဒဏ်ဘပ်ခြင်း,လာဘ်ပေးရခြင်းမရှိသောကြောင့်)ငွေလည်း မကုန်ရ၊ ''ထို သူသည် အချုပ်ခံနေခဲ့ရပုံ, ချမ်းသာစွာ လွတ်မြောက်

လောဘ၊ ဥစ္စာမကုန်ပုံ" ဤ အလုံးစုံကို ပြန်၍ စဉ်းစားသောအခါ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ဖြစ်ရာ၏။ [ဤ ဥပမာဖြင့် "ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏသည် အချုပ်ထောင်နှင့် တူ၏" ဟု၊ ၏၊ ကျွတ်ပွဲ ခေါ်ဝင်ယ် အချုပ်ခံ နေရသူသည် နောက်ကျွတ်ပွဲ မနွှဲရသဖြင့် ထိုပွဲနှင့်စပ်၍ ပျော်ရွှင်မှုကို မခံစားရသကဲ့သို့၊ ထို့အတူ တရားနာတုန်းမှာ ဖြစ်စေ၊ တရားအားထုတ်နေတုန်းမှာ ဖြစ်စေ ထိနမိဒ္ဓက စိတ်ကို ချုပ်ထားသဖြင့် ထိုင်းမှိုင်း ငိုက်မြည်းနေသူသည် တရားအရသာကို မခံစားရပေဘဲချော၊ အချုပ်ထောင်မှ လွတ်မြောက်လာသူသည် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ရသကဲ့သို့၊ ထိန မိဒ္ဓ (ထိုင်းမှိုင်း ငိုက်မြည်းမှု) မှ လွတ်မြောက်သူလည်း စိတ်ကြည်လင်ရွှင်ပျ၍ ဝမ်းသာမှုတစ်မျိုးကို ခံစားရပေသည်၊ ဤနေရာ၌ ညဉ့်အခါ တစ်ရေးနိုးချိန် အိပ်ရာမှ ထ၍ တရားအားထုတ်သူတို့ ရွှင်ပျပုံကို သတိပြုပါလေ။]

ဥဒ္ဒစ္စကုက္ကုစ္စနီဝရဏ၏ (၄) မြောက် ဥပမာတစ်မျိုး ပြဦးမည်၊ ကျွန်ဥပမာ မိမိကိုယ်ကို မပိုင်ဘဲ အရှင်သခင်တို့က ပိုင်နေ၍ အလိုရှိရာ မသွားမလာနိုင်သော ကျွန်တစ်ယောက်ရှိရာ၏၊ သူသည် နောက်အခါ၌ ကျွန်ဘဝမှ လွတ်၍ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပိုင်၍ အရှင်သခင်တို့နှင့် မဆိုင်ဘဲ၊ သွားလာနိုင်သူ ဖြစ်ရာ၏၊ ထိုသူသည် ကျွန်ဘဝတုန်းက မလွတ်လပ်ပုံ၊ ယခုမှ လွတ်လွတ်လပ်လပ် သွားလာနိုင် နေထိုင်နိုင်ပုံကို ပြန်၍ စဉ်းစားသောအခါ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ရာ၏၊ [ဤ ဥပမာဖြင့် "ဥဒ္ဒစ္စကုက္ကုစ္စနီဝရဏသည် ကျွန်ဘဝနှင့် တူ၏" ဟုပြသည်၊ ပွဲလမ်းသဘင်၌ ပျော်ရွှင်၍နေသော ကျွန်သည် အရှင်သခင်တို့က အရေးကြီးသော

မဂ္ဂမအကြမ်

ကိစ္စရှိ၍ မည်သည့်အရပ်သို့ သွားစမ်းချေဟု စေခိုင်းလျှင် ပျော်ရွှင်နေသော အရသာကို မခံစားနိုင်ဘဲ သွားရတော့သကဲ့သို့၊ ထို့အတူ တရားနာရင် ဖြစ်စေ၊ တရားအားထုတ်နေရင်းဖြစ်စေ ဥဒ္ဓစ္စကြောင့် စိတ်ပျံ့လွင့်နေသူ၊ ကုက္ကုစ္စကြောင့် စိတ်မငြိမ်မသက်ဖြစ်နေသူ ပူပန်နေသူသည် တရားအရသာကို မခံစားနိုင်ဘဲ စိတ်စက်လွင့်ပါး၍ အာရုံတခြားသို့ စိတ်သွား-သွားနေရလေတော့သည်၊ ထိုဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနီဝရဏမှ လွတ်မြောက်ပုံကို ပြန်၍ တွေးတောခြင်းကား ကျွန်ဘဝမှ လွတ်ခဲ့ပုံကို တွေးရခြင်းကဲ့သို့ ချမ်းသာ၍ စိတ်အေးမြလေသည်။]

ခရီးသွားနေရသူ ဥပမာ

ဝိစိကိစ္ဆာနီဝရဏ၏ (၅) မဟာရာဇာ— ဥပမာတစ်မျိုးကို ပြဦးမည်၊ ယောကျ်ား တစ်ယောက်သည် ပစ္စည်းဥစ္စာ မြောက်မြားစွာကို ယူ၍ ခါးပြ လူဆိုးတို့ ကျက်စားရာ အစာရေစာ ငတ်ရှားပါးသော တောလမ်း ခရီးရှည်ကြီးကို (မလွဲသာ၍) သွားနေရာ၏၊ သူသည် နောက်အခါ၌ ထိုခက်ခဲကြမ်းတမ်းသော ခရီးကို ချမ်းသာစွာ လွန်မြောက်၍ ဘေးရန် အန္တရာယ်မရှိသော ရွာသို့ ရောက်လေရာ၏၊ ထိုသူသည် ခရီးဆိုး၌ သွားခဲ့ရပုံ၊ ယခုအခါ ဘေးကင်းသော အရပ်သို့ ရောက်နေပုံကို ပြန်၍ စဉ်းစားသော အခါ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ရာ၏။ [ဤဥပမာဖြင့် ''ဝိစိကိစ္ဆာနီဝရဏသည် ခရီးခဲ (သွားဖို့ရန် ခက်ခဲသောခရီး) နှင့် တူ၏'' ဟု ပြသည်၊ ရွှေငွေ ဥစ္စာကို ယူ၍ တောပုန်း ခါးပြတို့ ကျက်စားရာ ခရီးခဲ၌ သွားနေရသူသည် လူယုံကြည်တော်သော နေရာများသို့ ရောက်

သည့်အခါ ငါ့ကိုလဲ လုတော့မှာလေလားဟု ယုံမှားသံသယဖြစ်ကာ ရဲရဲတင်းတင်း မသွားဝံ့သဖြင့် ခရီးမတွင်ဘဲ ရှိသကဲ့သို့၊ ထို့အတူ ဝိစိကိစ္ဆာနီဝရဏဖြင့် ဘုရားကိုဖြစ်စေ၊ အားထုတ်နေသောတရားကို ဖြစ်စေ ယုံမှားသံသယဖြစ်နေသူကား တရားမပေါက်နိုင်ဘဲ ရှိတတ်လေ၏၊ ခရီးမှ လွန်မြောက်လာသူသည် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ စိတ်ချမ်းသာသကဲ့သို့၊ ထို့အတူ ဝိစိကိစ္ဆာကို လွန်မြောက်နိုင်သူကား တရားတိုးတက်၍ စိတ်ချမ်းသာမှု သုခတစ်မျိုးကို ရနိုင်ပေသည်။]

ဥပမာ ၅ ရပ်နှင့် ဆက်စပ်ပုံ

နီဝရဏ ၅ ပါးကို မဟာရာဇာ— ဤပြခဲ့သည့်အတိုင်းပင် ရဟန်းသည် မိမိသန္တာန်၌ ကြွေးမြီနှင့်တူသော ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏ မပယ်ရသေးပုံကို လည်းကောင်း၊ ရောဂါနှင့်တူသော ဗျာပါဒနီဝရဏ မပယ်ရသေးပုံကိုလည်းကောင်း၊ အချုပ်ထောင်နှင့်တူသော ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏ မပယ်ရသေးပုံကိုလည်း ကောင်း၊ ကျွန်အဝနှင့်တူသော ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနီဝရဏ မပယ်ရသေးပုံကို လည်းကောင်း၊ ခရီးခဲနှင့်တူသော ဝိစိကိစ္ဆာနီဝရဏ မပယ်ရသေးပုံကို လည်းကောင်း၊ ဉာဏ်စက္ခုဖြင့် ကြည့်ရှု ဆင်ခြင်၏။ [ထိုသို့ ဆင်ခြင်၍ ပြခဲ့ပြီးသော အစီအစဉ်ဖြင့် နီဝရဏ ၅ ပါးကို စိတ်အစဉ်မှာ မဖြစ်သာအောင် သတိသင်လေရာ အတော်ကြာလျှင် ထို နီဝရဏ ၅ ပါးကို ပယ်ရှားနိုင်လေသည်— ဟူလို။] ထိုသို့ ပယ်ရှားနိုင်သောအခါ—

ကြွေးဆပ်ပြီးဖြစ်သူ၏ ကြွေးကင်းခြင်းနှင့်တူစွာ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏ ပယ်ပြီးပုံကိုလည်းကောင်း၊ ရောဂါကင်းခြင်းနှင့် တူစွာ ဗျာပါဒ

နီဝရဏ်ကင်းပုံကိုလည်းကောင်း၊ အချုပ်ထောင်မှ လွတ်ခြင်းနှင့် တူစွာ ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏမှ လွတ်လာပုံကိုလည်းကောင်း၊ ကျွန်ဘဝမှ လွတ်မြောက်ခြင်းနှင့်တူစွာ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနီဝရဏမှ လွတ်မြောက်လာပုံကိုလည်းကောင်း၊ ခရီးခဲကို လွန်မြောက်၍ ဘေးကင်းရာအရပ်သို့ ရောက်ခြင်းနှင့်တူစွာ ဝိစိကိစ္ဆာနီဝရဏမှ လွတ်မြောက်ရပုံကိုလည်းကောင်း ဉာဏ်စက္ခုဖြင့် ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ပြန်လေသည်။

ကိုယ်စိတ် ၂-ဖြာ ချမ်းသာအေးမြ၍ သမာဓိရပုံ

ထိုသို့ ကြည့်ရှုဆင်ခြင်သောအခါ မိမိမှာ နီဝရဏ ၅ ပါးလုံး ပယ်ပြီး ဖြစ်နေပုံကို မြင်ရသော ထိုရဟန်းအား (အနည်းငယ် ဝမ်းမြောက်မှု ဟူသော) ပါမောဇ္ဇသည် ဖြစ်၏၊ ထိုသို့ ပါမောဇ္ဇဖြစ်နေရာမှ တိုးတက်၍ နှစ်သက်မှုဟူသော ပီတိဖြစ်၏၊ ထိုပီတိသည် တစ်ကိုယ်လုံး ပျံ့နှံ့သွားလေရာ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးနှင့် စိတ်အစဉ်ပါ ငြိမ်သက်အေးချမ်းမှုဟူသော ပဿဒ္ဓိဖြစ်လာ၏၊ ထိုသို့ ငြိမ်သက်အေးချမ်းမှုနှင့် တစ်ဆက်တည်းပင် စိတ်ရော ကိုယ်ပါ ချမ်းသာသုခဖြစ်လာ၏၊ မိမိကြိုးစားနေသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကြောင့် သုခရသော ရဟန်းသည် တောင်တောင် ဤဤ ကြံစည် စိတ်လွင့်မှု မရှိတော့ဘဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံထဲ၌ စိတ်ငြိမ်နေတာ လွန်စွာ သမာဓိ ကောင်းလေသည်။

ပဌမစျာန်ရပုံ

ထိုသို့ သမာဓိရပြီးသော ရဟန်းသည် ရူပ သဒ္ဒစသော ကာမဂုဏ်အာရုံ ၅ ပါးနှင့် ကာမတဏှာ ကိလေသာစိတ်တို့ကို ကင်းစေ ဆိတ်ငြိမ်စေ၍လည်းကောင်း

ပဌမအကြိမ်

အာရမဏာ ကိလေသာတို့မှ ကြွင်းသော အကုသိုလ်စိတ် တို့ကို ကင်းစေ ဆိတ်ငြိမ်စေ၍လည်းကောင်း " ဝိတက်ဝိစာရ (နီဝရဏကင်းမှုကြောင့် ဖြစ်သော) ပီတိသုခနှင့် တကွ ပဌမဈာန်စိတ်ကို ရလေသည်၊ ပဌမဈာန်ရသော ထိုရဟန်းသည် ဤ မိမိခန္ဓာကိုယ်ကို ပင် (နီဝရဏကင်းဆိတ်မှု ဖြစ်နိုင်သော) နှစ်သက်မှု ချမ်းသာမှု ပီတိသုခဖြင့် စိမ့်၍နေစေ၏၊ ထက်ဝန်းကျင် စိမ့်ဝင်သကဲ့သို့ ဖြစ်စေ ၏၊ စလယ်ပြည့်သော သားရေအိတ်ကဲ့သို့ ပီတိသုခဖြင့် ပြည့်စေ၏၊ ထိုရဟန်း၏ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ဘယ်နေရာမဆို ပီတိသုခ မပြည့်အပ် မစိမ့်အပ်သော အရပ်ဟူ၍ မရှိတော့ပြီ။

မှတ်ချက်။ ။ " ဝိတက် ဝိစာရ ပီတိသုခနှင့်တကွ ဖြစ်သော သမာဓိကို ပင် " ပဌမဈာန် " ဟု ခေါ်၏၊ " ဈာန် " ဟူသည် မိမိအာရုံကို အလွန် ရှု စိုက်စွာ အာရုံပြုတတ်သော တရားတည်း၊ ပဌမဈာန်၌ ပါသော ဝိတက်သည် အာရုံသို့ စိတ်ကိုတင်၍ ပေးနေသလို ဖြစ်၏၊ ဝိစာရကား ဝိတက်တင်ပေး၍ ရောက်နေရာ အာရုံပေါ်၌ ထပ်တလဲလဲ စွဲမြဲပွတ်တိုက် သလို ဖြစ်နေ၏၊ ပီတိကား ထိုအာရုံကို အလွန် သဘောကျလျက် နှစ်သက်နေတော့၏၊ သုခကလည်း ထိုအာရုံအပေါ်မှာ အလွန်ချမ်းသာ နေလေသည်၊ ထို့ကြောင့် စိတ်သည် ထိုအာရုံမှ မခွါတော့ဘဲ တည်နေ ကြည်နေတော့၏၊ ထို တည်ကြည်မှုကိုပင် " သမာဓိရသည် " ဟု လည်းကောင်း " ဧကဂ္ဂတာကျနေသည် " ဟု လည်းကောင်း ခေါ်ကြ ရသည်။

မဌမဈျာန် ဥပမာ — မဟာရာဇာ... ဥပမာ ပြဦးမည်၊ အလွန် ကျွမ်းကျင်သော (သူတစ်ပါးကို) ရေအင်္ဂွား ချိုးပေးတတ်သူ သို့မဟုတ် ထိုသူ၏တပည့်သည် ကြေးလင်ပန်းထည်း၌ ဆပ်ပြာမှုန့်တို့ကို ထည့်၍ ရေကိုဖျန်းကာ ဆပ်ပြာခဲ ပြုလုပ်ရာ၌ အတွင်းအပြင်မကျန် ဆပ်ပြာခဲတစ်ခုလုံးမှာ ရေအစိုဓာတ် နှံ့စပ်နေဆက်ဲသို့မင် ဖြစ်လေသည်၊ ထိုသို့ အစိုဓာတ် နှံ့စပ်သော်လည်း စီးယိုခြင်းကား မရှိပေ၊ ထို့အတူပင် ထို ရဟန်း၏ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ နှစ်သက်မှု ချမ်းသာမှု ပီတိသုခတွေ ပျံ့နှံ့၍နေတော့၏၊ စိုစိမ့်၍ နေတော့၏၊ ပီတိသုခ မပျံ့နှံ့အပ်သော အရပ်ဟူ၍ မရှိတော့ပြီ၊ ဤသို့ တစ်ကိုယ်လုံး တစိမ့်စိမ့်ဖြစ်လောက်အောင် ပီတိသုခ စိမ့်နေခြင်းသည်၊ ရှေးကပြခဲ့သော ရဟန်းပြုရကျိုးထက် သာလွန် မွန်မြတ်၍ ကိုယ်တွေ့ခံစားအပ်သော ရဟန်းပြုရကျိုး (သာမညဖလ) တစ်မျိုးပင်တည်း။ ❋

ဒုတိယဈျာန်ရမှု — ရဟာရာဇာ .. ရဟန်းပြုရကျိုး (သာမညဖလ) တစ်မျိုး ရှိလေသေး၏၊ (ပဌမဈျာန်ကို ရပြီးနောက် ဆက်လက် အားထုတ်သော) ရဟန်းသည် ဝိတက်နှင့်

မှတ်ချက်။ ။ *ပဌမဈျာန် ချမ်းသာကို ရသောအခါ ဈာန်စိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်တွေသည် တစ်ကိုယ်လုံးပြည့်သွား၏၊ ထိုသို့ တစ်ကိုယ်လုံး ပျံ့နှံ့သွားသော ရုပ်များသည် (ဆပ်ပြာခဲလုပ်ရာ၌ ရေစိမ့်သလို) တစ်ကိုယ်လုံး ဖြစ်နေသော ရုပ်တွေထဲမှာ စိမ့်ဝင်သွားသလို ဖြစ်၏၊ ထိုသို့ စိမ့်ဝင်သလို ဖြစ်သောအခါ ရုပ်အချင်းချင်း ထိမိ တိုးမိခြင်းမှာ လွန်စွာ ချမ်းသာသော ကိုယ်ချမ်းသာ တစ်မျိုး ဖြစ်လေသည်၊ ဤသို့ ဖြစ်သော ချမ်းသာကိုပင် ''ပီတိစိမ့်သည်''ဟု ပြောစမှတ်ပြုကြသည်။

ပဌမအကြိမ်

ဝိစာရတို့ ငြိမ်းခြင်း (ကင်းကွာခြင်း) ကြောင့် အတွင်းစိတ် အစဉ်ကို လွန်စွာ ကြည်လင်စေတတ်သော (သဒ္ဓါ) တရား ပါဝင်လျက် စိတ်တည်ကြည်မှု (သမာဓိ) ကို တိုးတက်စေနိုင်သော (* ဝိတက် ဝိစာရ မပါ) သမာဓိကြောင့် ဖြစ်သော ပီတိသုခ ၂ မျိုးသာ ပါသော ဒုတိယစျာန်ကို ဖြစ်စေနိုင်ပြန်လေ၏၊ ဒုတိယစျာန် ရပြီး သော ထိုရဟန်းသည် ဤ ခန္ဓာကိုယ်ကိုပင် သမာဓိကြောင့် ဖြစ်သော နှစ်သက်မှု ချမ်းသာမှု ပီတိသုခဖြင့် စိမ့်၍ နေစေ၏၊ ထက်ဝန်းကျင် စိမ့်ဝင်နေအောင်သို့ ဖြစ်စေ၏၊ လေဖြင့် ပြည့်သော သားရေအိတ်ကဲ့သို့ ပီတိ သုခဖြင့် ပြည့်နေစေ၏၊ တစ်ကိုယ်လုံး ထက်ဝန်းကျင်၌ ပီတိသုခဖြင့် ဖြန့်ထားသကဲ့ ဖြစ်စေ၏၊ ထိုရဟန်း၏ ကိုယ်အင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်းတို့မှာ ပီတိသုခဖြင့် မဖြန့်အပ်သော နေရာ တစ်ခုမျှ မရှိတော့ချေ။

မှတ်ချက်။ * ဝိတက်သည် အာရုံအမျိုးမျိုးကို ကြံတတ်၏၊ ကြံဖန်များလျှင် ကာမအာရုံကိုပင် ကြံမိမှာစိုးရ၏၊ ဝိတက်၏ ကြံစည်မှုကြောင့် စိတ်အနေလည်း ငြိမ်သက်သင့်သလောက် မငြိမ်သက်သေး၊ ဝိစာရသည် ဝိတက်၏ အဖော်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝိတက် ဝိစာရ ၂ ပါးလုံး မပါ သော စိတ်သာလျှင် သာ၍ တည်ငြိမ်ပေလိမ့်မည်-ဟု ဝိတက် ဝိစာရကို အပြစ်ရှုကာ ပွားများ အားထုတ်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ဘာဝနာသည် ဒုတိယဈာန်ကိုရကြောင်းဖြစ်၏၊ ဤသို့ နဂို အားထုတ်ယင်းကပင် ဝိတက် ဝိစာရကို အပြစ်မြင်၍ အားထုတ်ရသောကြောင့် ဒုတိယဈာန် ရသော အခါ ဒုတိယဈာန်စိတ်မှာ ဝိတက် ဝိစာရ ၂ မျိုးလုံး မပါလာတော့ချေ၊ ထို့ကြောင့် အာရုံကို ရှုးစိုက်စွာ ရှုနိုင်သော ပီတိသုခနှင့် " သမာဓိ " ပေါ်သော အင်္ဂါ ၃ ပါးကိုသာ ဒုတိယဈာန်ဟု ခေါ်ဆိုသောသည်။

ဒုတိယစျာန်နှင့် ဥပမာ မဟာရာဇာ — ဥပမာပြဦးမည်၊ နက်၍ အထက်သို့ ရေစိမ့်ထွက်သော ရေအိုင်တစ်ခုရှိရာ၏၊ ထို ရေအိုင်မှာ အရှေ့ဖက်မှလည်း ရေဝင်ပေါက် မရှိ၊ တောင်၊ အနောက်၊ မြောက်ဖက်တို့မှလည်း ရေဝင်ပေါက် မရှိ၊ (၁) မိုးလည်း မကြာမကြာ အရည်ထန်စွာ (ပြင်းထန်စွာ) မရွာ၊ (၂) ထိုရေအိုင်မှ အေးမြသော ရေအယဉ်သည် (ရေကြောဘွာမှ) ထွက်ပေါ်လာ၍၊ ထိုရေအိုင်ကိုပင် အေးမြသော ရေအယဉ်ဖြင့် စိမ့်ဝိုစေသကဲ့သို့၊ ထက်ဝန်းကျင် စိမ့်ဝင်စေသကဲ့သို့၊ ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်နေစေသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ [ဤဥပမာ၌ ဒုတိယစျာန်ရသော ထို ရဟန်း၏တစ်ကိုယ်လုံးသည် ရေအိုင်နှင့်တူ၏၊ ဒုတိယစျာန်ချမ်းသာ သုခသည် အေး မြသော ရေနှင့်တူ၏၊ ဒုတိယစျာန် ချမ်းသာသုခ၏ အစွမ်းကြောင့် စိတ္တဇရုပ်တွေ တစ်ကိုယ်လုံး ပြည့်နေခြင်းသည် ရေအိုင် တစ်ခုလုံး၌ အေးမြသောရေတွေ စိမ့်ဝင်နေခြင်းနှင့်တူသည်။]

မဟာရာဇာ —— ဤဒုတိယစျာန် ချမ်းသာသည်လည်း ရှေး၌ ပြခဲ့သော ကိုယ်တွေ့ ခံစားရသော ရဟန်း ပြုရကျိုးထက် သာလွန် မွန်မြတ်၍ ကိုယ်တွေ့ခံစားရသော ရဟန်းပြုရကျိုး(သာမညဖလ)

---

(၁) ရေဝင်ပေါက် (ရေမြောင်း) ရှိလျှင် မြက် သစ်ရွက် သစ်ခက်တွေ ပါလာ၍ ရေမကြည်ဘဲ ရှိတတ်သောကြောင့် ရေဝင်ပေါက် ရေ မြောင်း မရှိသော ရေအိုင်ကို ဥပမာ ပြတော်မူသည်။

(၂) မကြာ မကြာ မိုးရွာလျှင် မိုးပေါက်တွေ ကျ၍ ရေပွက်ထသော ကြောင့် ရေမကြည်ဘဲ ရှိရကား မိုးမရွာချိန်ကို ဥပမာ ပြတော်မူ သည်။

ပဉ္စမအကြိမ်

တစ်မျိုးပင် ဖြစ်သည်။ [ပဌမဈာန်ချမ်းသာ၌ ဝိတက် ဝိစာရ ပါသောကြောင့် ငြိမ်ငြိမ်သက်သက် မရှိလှ၊ ဒုတိယဈာန် ချမ်းသာကျမှ ဝိတက် ဝိစာရ မပါသောကြောင့် သာ၍ ငြိမ်သက်မှု ခံစားရလေသည်။]

တတိယဈာန်ရပုံ မဟာရာဇာ — ရဟန်းပြုရကျိုး (သာမညဖလ) တစ်မျိုး ရှိသေး၏၊ (ဒုတိယဈာန် ရပြီးနောက် ဆက်လက်၍ အားထုတ်သော) ရဟန်းသည် ပီတိကိုလည်း စက်ဆုပ်ခြင်း၊ ပီတိ၏လည်း ငြိမ်းအေးခြင်းကြောင့် (*) ခံစားမှု၌ ဂရုမပြု လျစ်လျူရှုလျက် (ပီတိမဖြစ်လာအောင်) သတိထား၍ စဉ်းစားသော ဉာဏ်ဖြင့် နေ၏၊ ထိုသို့ ခံစားမှု၌ လျစ်လျူရှုထားသော်လည်း အလွန် မွန်မြတ်သော သုခတစ်ကို နာမကာယဖြင့် (စိတ် စေတသိက်ဟူသော နာမ်အပေါင်းဖြင့်) ခံစားလျက်သာ ဖြစ်နေပြန်၏၊ (၁) ယင်း တတိယဈာန်ကြောင့် ထိုရဟန်းကို အရိယာများက "ချမ်းသာ သုခကြီးကို လျစ်လျူရှုနိုင်ပါပေစွ၊ သတိ ကောင်းပါပေစွ၊

မှတ်ချက်။ (*) ဒုတိယဈာန်၌ ပါဝင်သော ပီတိသည် နှစ်သက်ခြင်း (တက်ကြွခြင်း) သဘောရှိ၏၊ မိမိရသော သုခကို အားရနှစ်သက်၍ တက်ကြွနေသူသည် နှစ်သက်မှု တင်းတိမ်၍ ငြိမ်သက်နေသူလောက် မတည်ငြိမ်သကဲ့သို့ ထို့အတူ ပီတိအတွက်ကြောင့် ဒုတိယဈာန်သည် ငြိမ်သက်မှု နည်းပါးသကဲ့သို့ ထင်ရ၏၊ သို့ဖြစ်၍ ဒုတိယဈာန် ရပြီးသော ယောဂီ (ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်သူ) သည် ပီတိကို အပြစ်မြင်ကာ ပီတိ မပါသော တတိယဈာန်ကို ရအောင် ကြိုးစားပြန်လေသည်။ ထို့ကြောင့် တတိယဈာန်ရသောအခါ ပီတိကို လွန်မြောက်ပြီး ဖြစ်နေတော့သည်။

မဥမအာကြွမ်

ချမ်းချမ်း သာသာ နေရလေ့ရှိပါစေစွ" ဟု ချီးမွမ်းကြရပေသည်၊ (၂) ထိုကဲ့သို့သော တတိယဈာန်ကို (ထိုရဟန်းသည်) မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်စေ၍ နေ၏၊ ထိုတတိယဈာန်ကို ရပြီးသော ရဟန်းသည် (မိမိ၏) ဤခန္ဓာကိုယ်ကိုပင် ပီတိမပါသော ချမ်းသာသုခဖြင့် စိုစေ၏၊

---

(၁) တတိယဈာန်ဟူသည် "သုခနှင့် ဧကဂ္ဂတာ" ၂ ပါးပင်တည်း၊ လောကီ သုခတို့တွင် ဤသုခသည် ထိပ်တန်းအကျဆုံး ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် တတိယဈာန်ရ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ချမ်းသာသုခကို ဂရု မပြု လျစ်လျူရှုထားသော်လည်း မိမိစိတ်အစဉ်၌ ထို အထွတ်အထိပ် သုခပါဝင်လျက် ရှိသောကြောင့် (မခံစားချင်ပေမယ့်) ခံစားသလိုပင် ဖြစ်နေတော့၏၊ တစ်နည်းအားဖြင့် စဉ်းစားပြန်လျှင် ထိုသုခသဟဂုတ်စိတ်ကြောင့် စိတ္တဇရုပ်တွေ ခန္ဓာကိုယ်မှာ တိုးပွားလာ၏၊ ထိုရုပ်တွေက တစ်ကိုယ်လုံး ပျံ့နှံ့နေသောအခါ မခံစားလိုသော်လည်း ခံစားရသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်နေပြန်လေသည်၊ ထို ခံစားသောအရာကား (ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်) အဘူတကာ ဖြစ်နေသော "စိတ် စေတသိက်" ခေါ် နာမ်တရားအပေါင်းပင်တည်း၊ ယခု လောက၌ ခံစားမှုကို ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါက ခံစားသည် ဟု ထင်မှားကြ၏၊ အမှန်မှာ ခံစားသူ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ မရှိ၊ သုခနှင့် တွဲ၍ဖြစ်သော တရားအပေါင်းသာ ရှိသည်။

(၂) အထက်တန်း တရားထူးရပြီးသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းက ထို တတိယဈာန်ရပုဂ္ဂိုလ်ကို "တတိယဈာန်ချမ်းသာကြီးကိုပင် ဂရု မပြုဘဲ လျစ်လျူရှုနိုင်ပါပေရဲ့၊ ပီတိ မဖြစ်လာအောင် သတိ ထားနိုင်ပါပေရဲ့၊ ချမ်းသာစွာ နေလေ့ရှိပါပေရဲ့" ဟု ချီးမွမ်း ကြရသည်။

မင်္ဂလာအောင်မြင်

ထက်ဝန်းကျင်(တစ်ကိုယ်လုံး)စိမ့်စေ၏၊ ထက်ဝန်းကျင်(တစ်ကိုယ်လုံး)ပြည့်နေစေ၏၊ ထက်ဝန်းကျင်(တစ်ကိုယ်လုံး)ပျံ့နှံ့စေ၏၊ ထိုရဟန်း၏ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ပီတိမပါသော ချမ်းသာသုခ၏ မပျံ့နှံ့ရာအရပ်ဟူ၍ မရှိတော့ချေ။[၁]

တတိယစျာန် ဥပမာ မဟာရာဇာ … ဥပမာ ပြဦးမည်၊ ဥပ္ပလမည်သော ကြာတော၊ ပဒုမ္မာကြာတော၊ ပုဏ္ဍရိက်ကြာတော၌ ကြာရုံတွေပေါက်နေလေရာ၏ ရေထည်းမှာသာ ပေါက်၍ ရေအောက်မှာပင် ကြီးပွားနေတုန်ဖြစ်လျက် ရေမှအပေါ် သို့ မထွက်လာသော ကြာတွေ ရှိကုန်၏၊ ထိုကြာတွေကို အမြစ်မှစ၍ အဖျားထိအောင် အေးမြသော ရေသည် စိုနေသကဲ့သို့၊ ထက်ဝန်းကျင် စိမ့်နေသကဲ့သို့၊ ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်နေသကဲ့သို့၊ ထက်ဝန်းကျင် ပျံ့နှံ့နေသကဲ့သို့၊ ထိုကြာများ၏ တစ်စုံတစ်ခုသောအရပ်မျှ အေးမြသော ရေဖြင့် မပျံ့နှံ့သာနေရာ မရှိသောသကဲ့သို့ ဖြစ်လေသည်။ [ဤ ဥပမာ၌ အေးမြသော ရေနှင့် တတိယစျာန်ချမ်းသာသည် တူ၏၊ ကြာရုံများ၏ အရပ်တိုင်း၌ ရေ၏ ပျံ့နှံ့ခြင်းနှင့် တတိယစျာန်ရပုဂ္ဂိုလ်၏ တစ်ကိုယ်လုံး၌ တတိယစျာန်ချမ်းသာကြောင့် စိတ္တဇရုပ်တွေ ပျံ့နှံ့နေပုံများ တူကြလေသည်။] မဟာရာဇာ… ဤ တတိယစျာန်ချမ်းသာသည်လည်း ရှေး၌ပြခဲ့သော ရဟန်းပြုရကျိုးထက် သာလွန် မွန်မြတ်သော ရဟန်းပြုရကျိုး (သာမညဖလ) တစ်မျိုးပေတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ [၁] ပီတိပါသော သုခသည် မငြိမ်သက်၊ ပီတိမပါသော သုခသည် ငြိမ်သက်၏၊ ထိုငြိမ်သက်မှုကြောင့် သာ၍ အရသာ ပေါ်လာသေသည်။

ပဥ္စမအကြိမ်

စတုတ္ထစျာန်ရမှု မဟာရာဇာ .. ရဟန်းပြုရ ကျိုး တစ်မျိုးရှိသေး၏၊ (တတိယစျာန် ရပြီးနောက် ဆက်လက် အားထုတ်သော) ရဟန်းသည် စတုတ္ထစျာန်ကို မရမီ ရှေးမဆွကပင် ကိုယ်၌ဖြစ်သော ချမ်းသာ သုခကိုလည်း ပယ်နိုင်ခြင်း ၊ ကိုယ်၌ ဖြစ်သော ဆင်းရဲ ဒုက္ခကိုလည်း ပယ်နိုင်ခြင်း ၊ စိတ်၌ ဖြစ်သော ချမ်းသာ သုခ(သောမနဿ)နှင့် စိတ်၌ ဖြစ်သော ဆင်းရဲဒုက္ခ (ဒေါမနဿ)တို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကြောင့် ဒုက္ခ သုခ လုံးဝမပါဘဲ ဥပေက္ခာကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော သတိ၏ ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်မှုရှိသော စတုတ္ထစျာန်ကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေပြန်လေသည်။

ထိုစတုတ္ထစျာန်ကို ရပြီးသော ရဟန်းသည်(မိမိ၏)ဤခန္ဓာကိုယ်ပင် ကိလေသာ အညစ်အကြေး မတင်သဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းသော စိတ်, ပြိုးပြိုးပြက်ပြက် အရောင်ထွက်သကဲ့သို့ ဖြူစင်သော စိတ်ဖြင့် (စိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်ဖြင့်) ပျံ့နှံ့စေလျက် နေလေသည် ထိုရဟန်း၏ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ထက်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းသော စိတ်, ပြိုးပြိုးပြက်ပြက် အရောင်ထွက်သကဲ့သို့ ဖြူစင်သော စိတ်ဖြင့် (စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ဖြင့်)မပျံ့နှံ့အပ်သော အရပ်ဟူ၍ မရှိတော့ချေ။

စတုတ္ထစျာန် ဥပမာ

မဟာရာဇာ... ဥပမာပြဦးမည်၊ (ရေချိုးပြီးသော ယောကျ်ားတစ်ယောက်သည် ဖြူစင်သန့်ရှင်းသော အဝတ်ခြုံထည်ဖြင့် ဦးခေါင်းနှင့်တကွတစ်ကိုယ်လုံး ခြုံ၍ ထိုင်နေရာ၏၊ (ထိုသို့ ထိုင်နေသော) ယောကျ်ား၏ တစ်ကိုယ်

လုံးမှ ထွက်သောကိုယ်ငွေ့သည် ခြုံထားသော အဝတ်တစ်ထည်လုံး၌ ပျံ့နှံ့သွား၏၊ ထိုခြုံထားသော အဝတ်ခြုံထည်မှာ ကိုယ်ငွေ့ မပျံ့နှံ့ရာ အရပ်ဟူ၍ မရှိတော့သကဲ့သို့ ဖြစ်လေသည် [ဤဥပမာ၌ အဝတ်ခြုံထည်နှင့် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ ခန္ဓာကိုယ်သည် တူ၏၊ ကိုယ်ငွေ့၏ ခြုံထည်တစ်ခုလုံးမှာ ပျံ့နှံ့ပုံနှင့် စတုတ္ထဈာန် စိတ်၏ (စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်၏ တစ်ကိုယ်လုံး ပျံ့နှံ့ပုံသည်တူ၏။] မဟာရာဇာ— ဤစတုတ္ထဈာန် သည်လည်း ရှေး၌ပြခဲ့သော ရဟန်းပြုရကျိုးထက် သာလွန်မွန်မြတ်သော ရဟန်းပြုရကျိုး (သာမညဖလ) တစ်မျိုး ပင်တည်း။

ဝိပဿနာဉာဏ်ရမှု မဟာရာဇာ—ရဟန်းပြုရကျိုး (သာမညဖလ) တစ်မျိုးရှိသေး၏၊ (ဤပြခဲ့သော ပဌမ ဒုတိယ တတိယဈာန် အစဉ်အတိုင်း တိုးတက်၍ ရအပ်သော) စတုတ္ထဈာန် သမာဓိဖြင့် ကောင်းစွာ တည်ကြည်နေသော စိတ်သည် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်လျက် ရှိ၏၊ ထိုသို့ စင်ကြယ်သည့်အတွက် ပြိုးပြိုး

မှတ်ချက်။ ၁။ * စတုတ္ထဈာန် စိတ်၌ သုခမပါသော်လည်း ဥပေက္ခာ ဝေဒနာပါ၏၊ ဥပေက္ခာနှင့် ဧကဂ္ဂတာ ၂ပါးကိုပင် စတုတ္ထဈာန် ဟု ခေါ်၏၊ ထိုဥပေက္ခာဝေဒနာ၏ ခံစားပုံမှာ သုခ ခံစားပုံ ထက်ပင် ငြိမ်သက်၍ အထက်တန်းကျလှ၏၊ ဥပမာ—ပျော်ပျော် ပါးပါး ခံစား ရခြင်းထက် အေးအေးမြမြ နေရခြင်းက သာ၍ အရသာ ရှိသကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့်ပင် အပျော် အပါး ခံစားမှု များနေသူတို့သည် နောက်ဆုံး၌ ဒုက္ခရ၍၊

(၁၃) သာမညဖလသုတ်

ပြိုက်ပြိုက် အရောင်ထွက်သကဲ့သို့ ဖြူစင်နေ၏၊ ရာဂ ဒေါသ မောဟ ကိလေသာ အညစ်အကြေး မရှိ၊ ထိုသို့ အညစ်အကြေး မရှိသည့်အတွက် ညစ်နွမ်းခြင်းမှ ကင်း၏၊ မိမိအလိုသို့ လိုက်ပါနိုင်လောက်အောင် နူးညံ့သည့်အတွက် (ထိုထို ကောင်းသောအမှုကို ပြုလုပ်ရာ၀ယ်) ခံနိုင်ရည်ရှိ၏။ [ဥပမာ - လျှော်ပြီး ဦးပြီး ဖြစ်၍ နူးညံ့သော ရွှေသည် ထိုထို တန်ဆာကို ပြုလုပ်ဖို့ရန် တူဖြင့် ထုရိုက်သည့်အခါ မကျိုးမပြတ်ဘဲ ခံနိုင်သကဲ့သို့တည်း။] ဤ ပြခဲ့သော ဖြူစင်မှုစသော ဂုဏ်တို့၌ ခိုင်မြဲတည်တံ့နေ၏၊ လှုပ်ရှား ပျက်ပြားခြင်း မရှိတော့၊ ဤမျှလောက်စိတ်အခြေအနေ ကောင်းမွန်နေလတ်သော် (ကောင်းမွန်နေသောအခါ) စတုတ္ထဈာန်ရပြီးသော ထိုရဟန်းသည် ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်ဖို့ရန် မိမိစိတ်ကို ဝိပဿနာဉာဏ်သို့ ရှေးရှု ပို့ဆောင်ပြန်၏၊ မိမိစိတ်ကို ရှေးရှုညွတ်စေပြန်၏၊ "ဝိပဿနာဉာဏ်ရအောင် ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ပြန်သည်" ဟူလို။ ။

အားထားမြဲမြဲ နေလေ့ရှိသူမှာ ဗုဒ္ဓ မဖြစ်နိုင် သကဲ့သို့တည်း။
[ဤ ဟေတုဖလရာ၏ ဥပမာ၌ အဋ္ဌကထာဋီကာဖွင့် လိုက်၍ မြန်မာပြန်ထားသည်။]

မှတ်ချက်။ * ဤပါဠိတော်အတိုင်းဆိုလျှင် ဈာန်ကိုရပြီး၍ သမာဓိ (သမထကမ္မဋ္ဌာန်း) ပေါက်ပြီးမှ ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို တိုးတက် စီးဖြန်းရမည် ဖြစ်သော်လည်း အခြား သုတ္တန်ပါဠိ-အဋ္ဌကထာ များ၌ ဈာန် မရမီပင် (အတော်အတန် သမာဓိ ရပြီးလျှင်) ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းနိုင်ပုံ အစီအစဉ်လည်း ရှိပေသည်၊ မည်သို့ပင် အဆိုအမျိုးမျိုး ရှိသော်လည်း ဤသုတ်၌

မိမိကိုယ်ကို ဆင်ခြင်ပုံ

မိမိစိတ်ကို ဝိပဿနာဉာဏ်သို့ ရှေးရှုပို့ဆောင် နေသော ရှေးရှုညွှတ်စေသော ထိုရဟန်းသည် ဤသို့ သိ၏၊ (အဘယ်သို့ သိသနည်း၊) ငါ၏ ကိုယ်သည် အဆင်းရှိခြင်း အပူမိခြင်းစသော အကြောင်းတို့ကြောင့် ဖောက်ပြန်လေ့ရှိ၏၊ တစ်ကိုယ်လုံး မဟာဘူတ် လေးပါးအတိ ပြီး၏၊ (တစ်ကိုယ်လုံး၌ ပထဝီ, အာပေါ, တေဇော, ဝါယော=မြေဓာတ်, ရေဓာတ်, အပူဓာတ်, လေဓာတ်, ဤဓာတ်ကြီး ၄ ပါးသာလျှင် အခိုင်အမာ ရှိ၏။) မိဘတို့၏ သုတ်သွေးကြောင့်ဖြစ်ရ၏၊ ထမင်း, မုယောမုန့် (ဂျုံမုန့်, တို့ကြောင့် ကြီးပွားရ၏၊ မမြဲသောသဘော ရှိ၏၊ (မကောင်းသော အနံ့ကို ပယ်ရှားဖို့ရာ) နံ့သာကျဲ, နံ့သာရည် သစည်တို့ဖြင့် ပွတ်ဘိုက်ပေးရခြင်း သဘောရှိ၏၊ (အညောင်း အညာ ပြေစေဖို့ရာ) ဆုပ်နယ်ပေးရခြင်း, (လက်ခြေ အင်္ဂါ လှပဖို့ရာ ငယ် ရွယ်စဉ်အခါ၌) နှိပ်နယ်ပေးရခြင်း သဘောရှိ၏၊ (မျှသောက် ယုယုယယ ပြုစုအပ်သော်လည်း နောက်ဆုံး တစ်နေ့ ၇၊ ၇၊င်) ။ ကျ စီးခြင်း သဘောရှိ၏၊ (ပျက်စီးရုံတွင်မက, ဘာမျှအသုံးမကျ ရှာမရ အောင်) ဖရိုးဖရဲ ပြိုကွဲခြင်းသဘောရှိ၏၊ ငါ၏ "ဝိညာဉ်" ဟု

ပြတော်မူနေသော ရဟန်းကား စောင့်ထိန်းမြဲသီလများ ပြည့်စုံ ရှိမက ဣန္ဒြေ ၆ ပါးကို စောင့်စည်းလျက် ရှာန်ရပြီး ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ပါး ဖြစ်၍ အလွန်ကြီးမားသော သမာဓိနှင့် ပြည့်စုံသော အရှင်တစ်ပါးဟု စိတ်ထဲမှာ ထင်မြင်လျက် ရှိပါစေ။

ခေါ် အပ်သော နာမ်တရားကား ဤအနိစ္စရုပ်ခန္ဓာပေါ်မှာ မှီနေရ၏၊)ဤအနိစ္စရုပ်ခန္ဓာကိုယ်၌ စပ်သွယ်နေရ၏၊ (မဖြစ်၍ ဖရိုဖရဲ ပြိုကွဲ ပျက်စီးရမည့် ခန္ဓာကိုယ်ကို မှီရသော ဝိညာဉ်မှာ သာ၍ပင် ပျက်စီးမှုယ် များနေတော့သည်-ဟူလို။) ဤသို့ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်နေလေသည်။ ။*

ဝိပဿနာဉာဏ် ဥပမာ

မဟာရာဇာ ...(ထို ရဟန်း၏ ဝိပဿနာဉာဏ် အမြင်ဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်၌ သိမြင်နေပုံကို) ဥပမာ ပြဦးမည်၊ အလွန် အရောင်ကောင်း၍ တွင်းထွက်အစစ် ဖြစ်သော ပတ္တမြား ကြောင်မျက်ရွဲ တစ်လုံး ရှိရာ၏၊ မှုံ့သဏ္ဍာန် ရှစ်မြှောင့်ရှိ၏၊ ငြိကပ်နေသော ကျောက်ခဲ

မှတ်ချက်။ ။* ဤ သိရာ၌ ရုပ်နှင့် နာမ် (ရုပ်ခန္ဓာနှင့် စိတ် ဝိညာဉ် နာမ်တရား) ကို ခွဲခြား၍ သိရုံမက ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်ကြီး၏ မိဘ သုက်သွေးကြောင့် ဖြစ်ခဲ့ရပုံ မြုစုခဲ့ရပုံတို့ကိုပါ ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်၏ ဖြစ်ဖို့ရာ အကြောင်းကိုလည်း သိ၏၊ ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်၏ မမြဲခြင်း အနိစ္စသဘော ပျက်စီးခြင်း ဒုက္ခသဘော ကိုလည်း သိ၏၊ ထိုသို့ အနိစ္စသဘော ဒုက္ခသဘောရှိသော ရုပ်ခန္ဓာ ကိုယ်ကို မှီနေရသော ဝိညာဉ်ကား သာ၍ပင် အနိစ္စ-ဒုက္ခ ထင်ရှားနေပြန်သည်၊ အနိစ္စနှင့် ဒုက္ခသဘောကို သိလျှင် အစိုးမရသော= မိမိအလိုအတိုင်း မဖြစ်နိုင်သော= အနှစ် အသား အခိုင်အမာ မဟုတ်သော အနတ္တသဘောလည်း အလိုလို ထင်ရှားလာပါ လိမ့်မည်။

ကျောက်မှုန့်များကို ပယ်ရှားသောအားဖြင့် ရေးမသွက ပြုဖွယ် ဟူသမျှကို ကောင်းမွန်စွာ ပြုပြင်ပြီးလည်း ဖြစ်၏၊ အခဲလည်း၍ ကြည်နေ၏၊ အထူး ကြည်လင်၏၊ အနောက်အကျု လုံး၀မရှိ၊ သွေးမှု့ကြိုးတပ်ဖို့ရန် ဖေါက်ထွင်းမှုစသော အခြင်းအရာအားလုံး နှင့်လည်း ပြည့်စုံပြီ ဖြစ်၏၊ ထိုပတ္တမြားကြောင်မျက်ရွဲ၌ အညိုရောင်၊ ဝါရွှေရွှေ အရောင်၊ အနီရောင်၊ အဖြူရောင်၊ ခပ်ဖြော့ဖြော့ အရောင်တို့တွင် အရောင်အမျိုးမျိုးရှိသော ကြိုးကိုလည်း သီ(တပ်) ထားရာ၏။

ထို ပတ္တမြားကို မျက်စိ အမြင်ကောင်းသော ယောကျ်ား တစ်ယောက်သည် လက်ဝါးပေါ်တင်၍ ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုသောအခါ ထို ပတ္တမြား၏ အရောင်တောက်ပုံ၊ (တွင်းကောင်းမှ ထွက်လာ သော) ပတ္တမြားစစ်ဖြစ်ပုံ၊ ရှစ်မြှောင့်ရှိပုံ၊ ကျောက်ခဲ စသည်ကို ပယ်ပြီးဖြစ်၍ သန့်စင်ပုံ၊ အရေလည်း၍ ကြည်နေပုံ၊ အထူး

အဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌ လာသည့်အတိုင်း ရုပ်နာမ် ခန္ဓာကို အကျယ် ချဲ့၍ မခွဲနိုင်သော်လည်း ဤမျှလောက် ခွဲခြား၍ သိဖို့ရန်မှာ မဖြစ် နိုင်စရာ မရှိ၊ ဤမျှလောက် သိလျှင်ပင် ရုပ်ခန္ဓာနှင့် စိတ်ဝိညာဉ် အပေါ်မှာ ထူးထူးခြားခြားသိမြင်သော ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်နေပြီ ဟု ဆိုရပေသည်၊ [ဝိ=ထူးထူးခြားခြား (အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောအားဖြင့်) + ပဿနာ=ရှုတတ် မြင်တတ်သော ဉာဏ်ကို "ဝိပဿနာဉာဏ်" ဟု ခေါ်၏။] "တရားရှာ ကိုယ်မှာတွေ့" ဆိုသည့်အတိုင်း ဤရဟန်းသည် မိမိခန္ဓာကိုယ်ပေါ်မှာ ဝိပဿနာ ဉာဏ်ဖြင့် တရားရှာသော ပုဂ္ဂိုလ်ပေတည်း။

ပဌမအကြိမ်

ကြည်လင်ပုံ၊ နောက်ကျခြင်း မရှိပုံ၊ သွေးမှု ဖေါက်ထွင်းမှုစသော အခြင်းအရာ အားလုံးနှင့် ပြည့်စုံမှုကို လည်းကောင်း၊ ထိုပတ္တမြား၌ အညိုစသော အဆင်းအမျိုးမျိုး ကြိုးတပ်ထားပုံကို လည်းကောင်း မြင်သကဲ့သို့ ထို့အတူ (ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်း အားထုတ်သော ရဟန်းသည် ပြခဲ့သော နည်းအားဖြင့်) မိမိခန္ဓာကိုယ်နှင့် စိတ်ဝိညာဉ်ကို (အထင်အရှား) သိမြင်လေ၏၊ * မဟာရာဇာ — ဤသို့ မိမိ ကိုယ်နှင့် မိမိစိတ်ဝိညာဉ်ကို (လက်ဝါးတင်ထားသော ပတ္တမြားကဲ့သို့) အထင်အရှား သိမြင်နိုင်သော ဝိပဿနာဉာဏ်သည်လည်း ရှေး၌ ပြခဲ့ပြီးသော ရဟန်းပြုရကျိုးထက် သာလွန် မွန်မြတ်သော ရဟန်းပြုရကျိုး(သာမညဖလ)တစ်မျိုးပေတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ * ဤဝိပဿနာဉာဏ်၏ ဥပမာ၌ ဤခန္ဓာကိုယ်သည် ပတ္တမြားနှင့် တူ၏၊ ဝိပဿနာဉာဏ်သည် ပတ္တမြားကို ကြည့်ခြင်းနှင့် တူ၏၊ ယောဂီ ရဟန်းကား မျက်စိ အမြင်ကောင်းသော ယောက်ျားနှင့် တူ၏၊ ယောဂီရဟန်း၏ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်စဉ် ဤ ခန္ဓာကိုယ်၏ ဖြစ်ပုံ ပျက်ပုံ ထင်ရှားနေခြင်းသည် မျက်စိကောင်းသော ယောက်ျား၏ ပတ္တမြားကို လက်ဝါးပြင်ပေါ်မှာ တင်၍ ကြည့်ရှုနေစဉ် ပတ္တမြား၏ အခြင်းအရာ အားလုံး ထင်ရှားနေခြင်းနှင့် တူ၏၊ မိမိ၏ ဝိပဿနာ ဝိညာဉ်စိတ်ကိုပါ မိမိ၏ နောက်နောက်စိတ်ဖြင့် ပြန်၍ မြင်နေခြင်းသည် ပတ္တမြား၌ တပ် (သီ) ထားသော ကြိုးကိုပါ မြင်နေရခြင်းနှင့် တူသည်၊ ပတ္တမြားကို မျက်ဝါးထင်ထင် မြင်နေရသကဲ့သို့ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်နှင့် စိတ်ဝိညာဉ်ကို ခွဲခြား၍ အဖြစ်

မဈနှာမယိဒ္ဓိရုံ

စိတ်ကြောင့် ကိုယ်တစ်မျိုးဖြစ်ခအောင် ဖန်ဆင်းပုံ

ဤ ပြခဲ့သော အစဉ်အားဖြင့် စတုတ္ထဈာန် ရပြီး၍ စတုတ္ထဈာန် သမာဓိဖြင့် တည်ကြည်သော စိတ်သည် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်လျက် ရှိ၏၊ ထိုသို့ စင်ကြယ်သည့်အတွက် ပြိုးပြိုး ပြက်ပြက် အရောင်ထွက်သကဲ့သို့ ဖြူစင်နေ၏၊ ရာဂ ဒေါသ စသော ကိလေသာ အညစ်အကြေး မရှိ၊ ထိုသို့

အပျက်ကို ဆင်ခြင်မှုကြောင့် တချို့ထက်မြက်သူမှာ အချိန်မကြာဘဲ မဂ်ဖိုလ် ပေါက်ရောက်နိုင်ရသော်လည်း တချို့တချို့ကား နာရီပေါင်း ရက်ပေါင်း လပေါင်း နှစ်ပေါင်း အတော်ကြာမှ မဂ်ဖိုလ်ရလောက်အောင် ကမ္မဋ္ဌာန်းပေါက်ပေလိမ့်မည်။

တိုက်တွန်းချက်။ ။ ဤကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာ အလုပ်ကား အဝိဇ္ဇာနှင့် တဏှာကို ပြတ်အောင် ဖြတ်ရသော အလုပ်ပင်တည်း၊ မည်သူမဆို မိမိကိုယ်ကိုသာ အချစ်ဆုံး အတွယ်တာဆုံး တဏှာအဖြစ်ဆုံးတည်း၊ မိမိကိုယ်၌သော်မှ တဏှာ မဖြစ်လျှင် အပြင်ပ၌ ဘယ်သူ့အပေါ် ဘယ်ပစ္စည်း အပေါ်၌မျှ တဏှာ မဖြစ်တော့ချေ၊ ထို့ကြောင့် "တရားရှာ ကိုယ်မှာတွေ့" ဟု ရှေးယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့ မိန့်တော်မူအပ်ခဲ့သော စကားသည် ဤသုတ္တန်ဒေသနာတော်နှင့် တစ်ထပ်တည်း ညီညွတ်ပေရကား ယောဂီသူတော်စင် ဟူသမျှတို့သည် မိမိကိုယ်ပေါ်၌သာ ရုပ်ခန္ဓာနှင့် နာမ်ဝိညာဉ်ကို ကွဲပြားအောင် ရှုစား၍ အဖြစ် အပျက်တို့ကို လေ့လာ ပွားများကြပါကုန်။

ပဥ္စမအကြိမ်မူ

ကြည်အကြား မရှိသည့်အတွက် ညစ်နွမ်းခြင်းမှ ကင်း၏၊ မိမိအလိုသို့ လိုက်ပါနိုင်လောက်အောင် နူးညံ့နေ၏၊ နူးညံ့သည့်အတွက် ထိုထိုကောင်းသော အမှုကို ပြုပြင်ရာဝယ် ခံနိုင်ရည် ရှိ၏၊ ဤ ပြုခဲ့သော စင်ကြယ်မှုစသော ဂုဏ်တို့၌ ခိုင်မြဲ တည်တံ့နေ၏၊ (ခိုင်မြဲသည့်အတွက်) လှုပ်ရှား ပျက်ပြားခြင်း မရှိတော့၊ ဤမျှလောက် စိတ်အခြေအနေကောင်းမွန်နေလေသော်(ကောင်းမွန်နေသောအခါ)၌ စတုတ္ထဈာန်ရပြီးသော ထိုရဟန်းသည် စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ကိုယ်ခန္ဓာတစ်မျိုးကိုဖန်ဆင်းခြင်းငှာ စိတ်ကို ကိုယ်ခန္ဓာအသစ်သို့)ရှေးရှုပို့ဆောင်နေ၏၊ ရှေးရှုညွတ်နေစေ၏၊(ကိုယ်ခန္ဓာအသစ် ဖြစ်ပေါ်

မှတ်ချက်။ ။ ဤဖန်ဆင်းမှုကို "မနောမယိဒ္ဓိ = စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော တန်ခိုး စိတ်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ရုပ်ခန္ဓာတစ်မျိုး)" ဟု မှတ်ပါ၊ ထိုသို့ ရုပ်ခန္ဓာတစ်မျိုး ပေါ်လာအောင် ဖန်ဆင်းရာ၌ ရှေးဦးစွာ စတုတ္ထဈာန်နှင့်တကွ အထက် အရူပဈာန်တွေပါ ပြီး ဖြစ်စေရမည်ဟု ဝိသုဒ္ဓိမဂ်စသည်၌ ဆို၏၊ ထိုသို့ဈာန်ရရှိသည့်အခါ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ စိတ်နှင့် မတူ၊ အာရုံတစ်ခုခုအပေါ်မှာ လွန်စွာ တည်မြဲသောစိတ် ဖြစ်နေ၏၊ ဤသို့ တည်မြဲမှုကို "သမာဓိရနေသည် = ဧကဂ္ဂတာကျနေသည်" ဟု ပြောစမှတ် ပြုကြ၏၊ ထိုသို့ သမာဓိ ရနေရုံဖြင့် မဖန်ဆင်းနိုင်သေး၊ ရပြီးဈာန်ကို အပြန်အလှန် ဝင်စားလျက် မိမိစိတ်ကို နိုင်နင်းအောင် ကြိုးစားရသေး၏၊ ထိုသို့ ကြိုးစားပြီး၍ စိတ်သည် (၁) အလွန် စင်ကြယ်, (၂) အလွန် ဖြူစင်, (၃) အလွန် အညစ်အကြေးကင်း, (၄) ညစ်နွမ်းမှု လုံးဝမရှိ, (၅) အလွန် နူးညံ့, (၆) ဖန်ဆင်းမှု၌ ခံနိုင်ရည် ရှိ, (၇) အလွန်စင်ကြယ်မှု

ယာအောင် အားထုတ်နေသည်— ဟူလို) ထို အားထုတ်သော ရဟန်းသည် နဂိုရှိပြီးသော မိမိ ခန္ဓာကိုယ်မှ တစ်မျိုးတခြား ဖြစ်သော ကိုယ်ခန္ဓာကို ဖန်ဆင်းနိုင်လေသည်၊ ထို ကိုယ်ခန္ဓာ အသစ်သည် ရုပ်အဆင်း၊ လက်ခြေစသော ကိုယ်အင်္ဂါနှင့် မျက်စိ နား နှာခေါင်းစသော ဣန္ဒြေများ အပြည့်အစုံပါ၏။ [သို့သော်အသက်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကား မဟုတ်။]

မနောမယိဒ္ဓိ ဥပမာ — မဟာရာဇာ….ခန္ဓာကိုယ်တစ်မျိုး ဖန်ဆင်းရာ၌ (နဂိုရှိနှင့် ဖန်ဆင်းရုပ်တို့ တူပုံကို) ဥပမာ ပြဦးမည်၊ ယောကျ်ားတစ်ယောက်သည် ဖြူဆန်မြက်မှ အညှောင့် (အတွင်း၌ရှိသော အနု)ကို ဆွဲနုတ်ရာ၏၊ ထို ဆွဲနုတ်သော ယောကျ်ားမှာ ဤသို့ သိရာ၏၊ (အဘယ်သို့ သိရာသနည်း၊) ဖြူဆန်မြက်နှင့် အတွင်းအညှောင့်ကို ခွဲခြားပြီးလျှင် ဤဟာသည် ဖြူဆန်မြက်, ဤဟာကား အတွင်းမှအညှောင့်, ဖြူဆန်မြက်သည် အညှောင့်မှ တခြား, အညှောင့်လည်း ဖြူဆန်မြက်မှ တခြားပင်တည်း၊ ဖြူဆန်မြက်ထည်းမှ အညှောင့်ကို နုတ်ယူထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု ခွဲခြား၍ သိအကဲ့သို့တည်း။

စသော ဂုဏ်၌ တည်တံ့, (၈) လှုပ်ရှား ပျက်ပြားခြင်း မရှိ၊ ဤအင်္ဂါ ၈ ပါးနှင့် ပြည့်စုံမှ (နိ်အာ ်းမှု အမျိုးမျိုး (တန်ခိုး) ပြနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် နေ က်နောက်၌လည်း စိတ်သည် ဤအင်္ဂါ ၈ ပါးနှင့် ပြည့်စုံရမည် ဟူ၍လည်း မှတ်ပါ။

(၁၄) သာမညဖလသုတ်

မဟာရာဇာ — ဥပမာတစ်မျိုး ပြဦးမည်၊ ယောကျ်ားတစ်ယောက်သည် သန်လျက်အိမ်မှ သန်လျက်ကို ဆွဲနှုတ်ပြီးနောက် ဤဟာသည် သန်လျက်, ဤဟာကား သန်လျက်အိမ်, သန်လျက်တခြား, အိမ်တခြား၊ သန်လျက်အိမ်မှ သန်လျက်ကို ထုတ်ယူထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု ခွဲခြား၍ သိသကဲ့သို့တည်း။

မဟာရာဇာ — ဥပမာတစ်မျိုးပြဦးမည်၊ ယောကျ်ားတစ်ယောက်သည် မြွေကို(လဲတော့မည့် အရေမှ) စိတ်ဖြင့် ထုတ်ယူ၍ စဉ်းစားသောအခါ “ ဤဟာသည် မြွေ, ဤဟာကား မြွေရေလဲ, မြွေတခြား, မြွေရေလဲတခြား, မြွေရေလဲမှ မြွေကို ထုတ်ယူထားခြင်းသာ ဖြစ်သည် ” ဟု ခွဲခြား၍ သိသကဲ့သို့တည်း၊ ဤသို့ မနောမယ ကိုယ်ခန္ဓာတစ်မျိုးကို ဖန်ဆင်းနိုင်ခြင်း သည်လည်း ရှေးရဟန်းပြုရကျိုးတို့ထက် သာလွန် မွန်မြတ်သော ရဟန်းပြုရကျိုး (သာမညဖလ) တစ်မျိုးပေတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ဤ ဥပမာ ၃ ချက်ဖြင့် ဘာကို ပြသနည်း၊ တန်ခိုးရှင်ရဟန်းနှင့် ဖန်ဆင်းထားသော မနောမယကိုယ်သည် အရွယ်ပုံသဏ္ဌာန်နှင့် အရောင်အဆင်းပါ အားလုံး တူမျှသည်ဟုလည်းကောင်း ၊ မနောမယ ကိုယ်ခန္ဓာကို ဖန်ဆင်းလိုသော ယောဂီသည် ရှေးဦးစွာ မိမိခန္ဓာကိုယ် အတွင်း၌ ကိုယ်ခန္ဓာ တစ်ခု ထင်ပေါ်လာအောင် ဖန်ဆင်းပြီးမှ ထိုခန္ဓာကိုယ်ကို လူအများ မြင်လောက်အောင် (မြူဆန်မြက် စသည်မှ အညှောင့်စသည်ကို ထုတ်သကဲ့သို့) အပြင်သို့ ထုတ်ပြရကြောင်းကိုလည်းကောင်း ပြသည်။

ပဉ္စမအကြိမ်

ဣဒ္ဓိဝိဓ အဘိညာဉ်ရပုံ

တန်ခိုးအမျိုးမျိုး ဖန်ဆင်းနိုင်ပုံ

ဤပြခဲ့သောအစဉ်အားဖြင့် စတုတ္ထဈာန်ရပြီး၍ စတုတ္ထဈာန် သမာဓိဖြင့် တည်ကြည်သော စိတ်သည် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်လျက် ရှိ၏၊ ထိုသို့ စင်ကြယ်သောကြောင့် ပြိုးပြိုး ပြက်ပြက် အရောင် ထွက်သကဲ့သို့ ဖြူစင်နေ၏၊ ရာဂ ဒေါသစသော ကိလေသာ အညစ်အကြေးမရှိ၊ ထိုသို့ အညစ်အကြေး မရှိသောကြောင့် ညစ်နွမ်းခြင်းမှ ကင်း၏၊ မိမိအလိုသို့ လိုက်ပါနိုင်လောက်အောင် နူးညံ့နေ၏၊ ထိုသို့ နူးညံ့သောကြောင့် ထိုသို့ ကောင်းသော အမှုကိုပြုရာဝယ် ခံနိုင်ရည်ရှိ၏၊ ဤပြခဲ့သော စင်ကြယ်မှု ဖြူစင်မှုစသော ဂုဏ်တို့နှင့် ခိုင်မြဲတည်တံ့နေ၏၊ ခိုင်မြဲတည်တံ့သောကြောင့် လှုပ်ရှားပျက်ပြားခြင်း မရှိတော့၊ ဤမျှလောက် စိတ် အခြေအနေ ကောင်းမွန်လတ်သော် (ကောင်းမွန်နေသောအခါ) စတုတ္ထဈာန် ရပြီးသော ထို ရဟန်းသည် တန်ခိုးအမျိုးမျိုး ဖြစ်ပေါ်လာဖို့ရာ စိတ်ကို တန်ခိုးအမျိုးမျိုးသို့ ရှေးရှု ဆောင်ပြန်၏၊ ရှေးရှု ညွှတ်စေပြန်၏၊ (တန်ခိုးအမျိုးမျိုး ဖြစ်ပေါ်လာအောင် အားထုတ်ပြန်သည်-ဟူလို၊) ထိုသို့ အားထုတ်ရသော ရဟန်းသည် များပြားလှစွာသော တန်ခိုးအမျိုးမျိုးကို ခံစားရ၏၊ ခံစားရပုံကား——

မှတ်ချက်။ ။ * တန်ခိုးအမျိုးမျိုး ဖန်ဆင်းနိုင်သော အသိညာဉ်ကို "ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဉ်" ဟု ခေါ်၏။ [ဣဒ္ဓိ=တန်ခိုး+ဝိဓ=အမျိုးမျိုး။]

[illegible]

(၁) တစ်ပါးတည်းက အများဖြစ်အောင် ဖန်ဆင်းနိုင်၏။

(၂) အများက တစ်ပါးတည်းဖြစ်အောင် ဖန်ဆင်းနိုင်၏။

(၃) အများမျက်မြင် အထင်အရှားဖြစ်အောင်လည်း ပြုပြင်ပြနိုင်၏။ [ကောင်းကင်၌ကြွသွားရာဝယ် အများမြင်အောင်လည်း ပြ၍ ကြွသွားနိုင်၏, ငရဲ နှင့် နတ်ပြည် ဗြဟ္မာ့ပြည် ကိုလည်း အများမြင်အောင် ပြနိုင်၏၊ အဘိဓမ္မာတရား ဟောပြတော်မူပြီး၍ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်မှ သင်္ကာသနဂိုရ်သို့ လပြည့်နေ့ဆင်းတော်မူရာ၌ ဤတန်ခိုးဖြင့် အများမြင်အောင် ပြတော်မူသည်။]

(၄) အများ မမြင်အောင်လည်း ပြုနိုင်၏။ [မိမိ ကိုယ်ကို ကွယ်ပျောက်နေအောင် တစ်ပုံတစ်ခုကိုလည်း ကွယ်ပျောက်နေအောင် ဖုံးကွယ်ထားနိုင်၏။]

(၅) ဟာလာဟင်းလင်း ပွင့်နေသောအရပ်၌ သွားရသကဲ့သို့ နံရံ၏ ဟိုမှာဖက်သို့ လည်းကောင်း, တံတိုင်း၏ ဟိုမှာဖက်သို့ လည်းကောင်း, တောင်၏ ဟိုမှာဖက်သို့ လည်းကောင်း, အငြိအတွယ် မရှိဘဲ သွားနိုင်၏။ [ထို တန်ခိုးရှင်ကို နံရံစသည်တို့က ပိတ်ဆီးခြင်း မပြုနိုင်-ဟူလို။]

(၆) ရေ၌ ငုပ်နိုင် ပေါ်နိုင်သကဲ့သို့ မြေ၌လည်း ငုပ်မှု ပေါ်မှုကို ပြုနိုင်၏။ [မြေလျှိုးနိုင်သည်-ဟူလို။]

(၇) မြေပေါ်၌ သွားရသကဲ့သို့ ရေပေါ်၌လည်း ပြိုကွဲနစ်မြုပ်ခြင်း မရှိဘဲ သွားနိုင်၏။

ပဋ္ဌမအကြိမ်

(၈) အတောင်ရှိသော ငှက်ကဲ့သို့ ကောင်းကင်၌လည်း တင်ပလ္လင်ခွေ၍ သွားလာနိုင်၏။

(၉) ကျွန်းကြီး ၃ ကျွန်းကို တစ်ပြိုင်နက် လင်းနိုင်လောက်အောင် တန်ခိုးအာနုဘော်ကြီးကုန်သော ဤလနေတို့ကိုလည်း လက်ဖြင့် သုံးသပ်နိုင်(ကိုင်နိုင်)၏ မှန်ကို ပွတ်သကဲ့သို့ ပွတ်ဘိုက်နိုင်၏၊

(၁၀) ဗြဟ္မာ့ပြည် တိုင်အောင်လည်း မိမိကိုယ်ဖြင့် မိမိအလိုသို့ လိုက်စေနိုင်၏၊ (မိမိကိုယ်၏ အလိုသို့ ပါလာစေနိုင်၏၊) [ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ရောက်အောင် သွားနိုင်၏, ဗြဟ္မာ့ပြည်ကို မြင်နိုင်, ဗြဟ္မာ့အသံကို ကြားနိုင်, ဗြဟ္မာတို့အား တန်ခိုးပြနိုင်သည်။]

မဟာရာဇာ.... ဥပမာ ပြဦးမည်၊ ကျွမ်းကျင်သော အိုးထိန်းသည် (သို့မဟုတ်) အိုးထိန်းသည်၏ တပည့်သည် ကောင်းစွာ ပြုပြင်အပ်ပြီးသော မြေညက်၌ အလိုရှိရာ အိုးကို ပြုလုပ်နိုင်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း, ကျွမ်းကျင်သော ဆင်စွယ်ရုပ်ထုလုပ်သော ဆရာ, ထိုဆရာ၏ တပည့်သည် ကောင်းစွာ ပြုပြင်အပ်ပြီးသော ဆင်စွယ်၌ အလိုရှိရာ အရုပ်ကို ထုလုပ်နိုင်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း, ကျွမ်းကျင်သော ရွှေပန်းထိမ်ဆရာ, ထိုဆရာ၏ တပည့်သည် လျှော်ပြီး ဦးပြီးသော ရွှေ၌ အလိုရှိရာတန်ဆာကို ပြုလုပ်နိုင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း, ထို့အတူပင် စိတ်ကို နိုင်နင်းစွာ ပြုပြင်ပြီးသော ရဟန်းသည် အလိုရှိရာ တန်ခိုးကို ဖန်ဆင်းနိုင်ပေသည်၊ ဤသို့ တန်ခိုးအမျိုးမျိုးကို

ပဉ္စမအကြိမ်

ဖန်ဆင်းနိုင်ခြင်းသည်လည်း ရှေး၌ ပြခဲ့သော ရဟန်းပြုရကျိုး တို့ထက် သာလွန် မွန်မြတ်သော ရဟန်းပြုရကျိုး (သာမညဖလ) တစ်မျိုးပေတည်း။

ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်ရပုံ

ဒိဗ္ဗသောတ ဤ ပြခဲ့သော အစဉ်အားဖြင့် စတုတ္ထဈာန် ရပြီး ဖြစ်၍ စတုတ္ထဈာန် သမာဓိဖြင့် တည်ကြည်သော စိတ်သည် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်လျက် ရှိ၏၊ ထိုသို့ စင်ကြယ် သောကြောင့် ပြိုးပြိုးပြက်ပြက် အရောင်သွက်သကဲ့သို့ ဖြူစင်နေ၏၊ ရာဂ ဒေါသ စသော ကိလေသာ အညစ်အကြေး မရှိ၊ ထိုသို့ အညစ်အကြေး မရှိသောကြောင့် ညစ်နွမ်းခြင်းမှ ကင်း၏၊ မိမိ အလိုသို့ လိုက်ပါနိုင်အောင် နူးညံ့နေ၏၊ ထိုသို့ နူးညံ့နေသော ကြောင့် ထိုထို ကောင်းသော အမှုကို ပြုရာဝယ် ခံနိုင်ရည်ရှိ၏၊ ဤ ပြခဲ့သော စင်ကြယ်မှု ဖြူစင်မှု စသော ဂုဏ်တို့၌ ခိုင်မြဲတည်တံ့ နေ၏၊ ခိုင်မြဲ တည်တံ့သောကြောင့် လှုပ်ရှား ပျက်ပြားခြင်း မရှိတော့၊ ဤမျှလောက် စိတ် အခြေအနေ ကောင်းမွန်နေလတ် သော် (ကောင်းမွန်နေသော အခါ) စတုတ္ထဈာန် ရပြီးသော ထို ရဟန်းသည် ဒိဗ္ဗသောတဓာတ် (အဘိညာဉ်) ဖြစ်ပေါ် လာဖို့ရာ စိတ်ကို ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်သို့ ရှေးရှု ဆောင်ပြန်၏၊ ရှေးရှု ညွတ်စေပြန်၏၊ (ဒိဗ္ဗ သောတ အဘိညာဉ်ကို ရဖို့ရန် အားထုတ်ပြန်သည် ဟူလို၊) ထိုသို့ အားထုတ်နေသော ရဟန်း သည် အလွန် သန့်ရှင်း စင်ကြယ်၍ လူတို့၏ ရိုးရိုးနားထက် သာလွန်

သော ဒိဗ္ဗသောတဓာတ်ဖြင့် လူသံ နတ် ဗြဟ္မာ့အသံ ၂-မျိုးလုံး၏ အဝေးသံ အနီးသံ(အကျယ်သံ အတိုးသံ)ကို ခွဲခြား၍ ကြားစွမ်းနိုင်လေသည်။ *

ဒိဗ္ဗသောတ ဥပမာ

မဟာရာဇာ— (ထိုဒိဗ္ဗသောတဓာတ်ဖြင့် ကြားသိရာဝယ် ကွဲကွဲပြားပြား သိနိုင်ပုံကို)ဥပမာပြဦးမည်၊ သွားရန် ခရီးကြာ၍ ဝင်သာခြင်းဖြင့် ခရီးရှည် တစ်ခုကို ဖြေးဖြေးသက်သာ သွားနေသော ယောကျ်ား တစ်ယောက်သည်(ထိုထို ခရီးခုနစ်၌ တီးမှုတ်၍နေသော)စည်ကြီးသံကို လည်းကောင်း, မုရိုးစည်သံကိုလည်းကောင်း, ခရုသင်းသံ ထက်စည်သံ စည်တိုသံကိုလည်းကောင်း ကြားရလေရာ ဤအသံသည် စည်ကြီးသံ, ဤအသံကား မုရိုးစည်သံ, ဤအသံကား ခရုသင်းသံ, ဤအသံကား ထက်စည်သံ, ဤအသံကား စည်တိုသံ ဟု ကွဲကွဲပြား ပြား ခွဲခြား၍ သိနိုင်သကဲ့သို့, ထို့အတူ ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်ကို ရပြီးသော ရဟန်းသည်လည်း လူ နတ် ဗြဟ္မာ ဘုံ၏ ဝေးသော

မှတ်ချက်။ ။ * နတ် ဗြဟ္မာ ဘုံ၏ နားသည် ဝေးသော အသံ တိုးသော အသံများကို ကြားနိုင်သကဲ့သို့, ထို့အတူ လူ နတ်တို့၏ အသံ, တိုးတိုးသံ တို့ကိုလည်း ကြားသိနိုင်သော ဉာဏ်ထူး တစ်မျိုးကို (နတ် ဗြဟ္မာတို့၏ နားနှင့် တူသောကြောင့်) ဒိဗ္ဗသောတဓာတ် (အဘိညာဉ်)ဟု ခေါ်၏။ [ဒိဗ္ဗသောတ = နတ်တို့ နားကဲ့သို့ ကြားနိုင်သော + ဓာတု = ဓာတ် တစ်မျိုး၊ အဘိ = လွန်လွန်ကဲကဲ + ဉာဏ = သိစွမ်းနိုင်သော ဉာဏ် (အဘိညာဉ်)။]

ပဥ္စမအကြိမ်

အသံ ဝေးသည်သော အသံများ ကို ကွဲကွဲပြားပြား သိနိုင်ပေသည်၊ ဤသို့ ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်ဖြင့် လူ နတ် ဗြဟ္မာတို့၏ အသံ (ဝေးသောအသံ နီးသောအသံ)တို့ကို ကွဲကွဲပြားပြား ခွဲခြား၍ ကြားသိနိုင်ခြင်း သည်လည်း ရှေး၌ ပြခဲ့သော ရဟန်းပြုရကျိုးတို့ ထက် သာလွန်မွန်မြတ်သော ရဟန်းပြုရကျိုး (သာမညဖလ) တစ်မျိုးပေတည်း။

စေတောပရိယ အဘိညာဉ်ရပုံ

သိနိုင်သော အဘိညာဉ်

သူတစ်ပါး၏စိတ်ကို ဤပြခဲ့သော အစဉ်အားဖြင့် စတုတ္ထဈာန်ရပြီး ဖြစ်၍ စတုတ္ထဈာန်သမာဓိဖြင့် တည်ကြည်နေသော စိတ်သည် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်လျက် ရှိ၏၊ ထိုသို့ စင်ကြယ်သောကြောင့် ပြိုးပြိုး ပြက်ပြက် အရောင်ထွက်သကဲ့သို့ ဖြူစင်နေ၏၊ ရာဂ ဒေါသ စသော ကိလေသာ အညစ်အကြေး မရှိ၊ ထိုသို့ အညစ်အကြေး မရှိသော ကြောင့် ညစ်နွမ်း ခြင်းမှ ကင်း၏၊ မိမိအလိုသို့ လိုက်ပါနိုင်လောက် အောင် နူးညံ့နေ၏၊ ထိုသို့ နူးညံ့သောကြောင့် ထိုထိုကောင်းသော အမှုကို ပြုရာဝယ် ခံနိုင်ရည်ရှိ၏၊ ဤပြခဲ့သော စင်ကြယ်သော ဖြူစင်မှုစသော ဂုဏ်တို့၌ ခိုင်မြဲတည်တံ့နေ၏၊ ခိုင်မြဲသောကြောင့် လှုပ်ရှားပျံ့ပြားခြင်း မရှိတော့၊ ဤမျှလောက် စိတ် အခြေအနေ ကောင်းမွန်နေလသော်(ကောင်းမွန်နေသော အခါ) စတုတ္ထဈာန် ရပြီးသော ထိုရဟန်းသည် စေတောပရိယဉာဏ် ဖြစ်စေပါလာဖို့ရာ

စိတ်ကို စေတောပရိယဉာဏ်သို့ ရှေးရှု ဆောင်ပြန်၏၊ ရှေးရှု ညွတ်စေပြန်၏။ * (စေတောပရိယဉာဏ် ရဖို့ရန် အားထုတ်ပြန်သည်– ဟူလို။)ထိုသို့ အားထုတ်သော ရဟန်းသည် အခြားပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါတို့၏ စိတ်ကို မိမိစိတ်ဖြင့် ပိုင်းခြား၍ သိနိုင်၏၊ သိပုံကား– (ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ကို ရပြီးသော ရဟန်းသည် အဘိညာဉ်ဖြင့် မိမိ ကြည့်လိုရာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကြည့်၍ "ဤသူ့မှာ ယခုအချိန်၌ အဘယ် စိတ် ဖြစ်နေပါလိမ့်မည်နည်း" ဟု စဉ်းစား၍ ဆင်ခြင်သောအခါ)–

၁။ သရာဂစိတ် ဖြစ်နေလျှင် သရာဂစိတ် ဖြစ်နေကြောင်းကို သိ၏၊ ဝီတရာဂစိတ် ဖြစ်နေလျှင် ဝီတရာဂစိတ် ဖြစ်နေကြောင်းကို သိ၏။ [လောဘမူစိတ်ကို "သရာဂ (ရာဂ လောဘနှင့်တကွ ဖြစ်သော) စိတ်" ဟု ခေါ်၏၊ ကုသိုလ် ဝိပါက် ကြိယာစိတ်များကို "ဝီတရာဂ (ရာဂကင်းသော) စိတ်" ဟု ခေါ်သည်။]

၂။ သဒေါသစိတ် ဖြစ်နေလျှင် သဒေါသစိတ် ဖြစ်နေကြောင်းကို သိ၏၊ ဝီတဒေါသစိတ် ဖြစ်နေလျှင် ဝီတဒေါသ စိတ် ဖြစ်နေကြောင်းကို သိ၏။ [ဒေါသမူစိတ်ကို "သဒေါသ

မှတ်ချက်။ * စေတောပရိယဉာဏ- စေတော=သူတစ်ပါး၏စိတ်ကို+ ပရိယ=ပိုင်းခြား၍ (ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်) သိသော + ဉာဏ = ဉာဏ်၊ ဤဉာဏ်ကို "ပရစိတ္တဝိဇာနန အဘိညာဉ်" ဟုလည်း ခေါ်သည်၊ ပရစိတ္တ= သူတစ်ပါးစိတ်ကို + ဝိဇာနန=အမျိုးမျိုး သိနိုင်သော ဉာဏ်။

(၁၅) သာမညဖလသုတ်

စိတ်'' ဟု လည်းကောင်း၊ ကုသိုလ် ဝိပါက် ကြိယာစိတ် များကို ''ဝီတဒေါသစိတ်''ဟုလည်းကောင်း ခေါ်သည်။]

၃။ သမောဟစိတ်ဖြစ်နေလျှင် သမောဟစိတ် ဖြစ်နေကြောင်းကို သိ၏၊ ဝီတမောဟစိတ်ဖြစ်နေလျှင် ဝီတမောဟစိတ် ဖြစ်နေကြောင်းကို သိ၏။ [မောဟမူစိတ်ကို ''သမောဟစိတ်'' ဟုလည်းကောင်း၊ ကုသိုလ်ဝိပါက် ကြိယာစိတ်များကို ''ဝီတမောဟစိတ်'' ဟု လည်းကောင်း ခေါ်သည်။]

၄။ သံခိတ္တစိတ် ဖြစ်နေလျှင် သံခိတ္တစိတ်ဖြစ်နေကြောင်းကိုသိ၏၊ ဝိက္ခိတ္တစိတ် ဖြစ်နေလျှင် ဝိက္ခိတ္တစိတ် ဖြစ်နေကြောင်းကို သိ၏၊ [တွန့်တိုဆုတ်နစ်၍ ကြုံ့ကြုံ့ကလေး ထိုင်နေသူကဲ့သို့ ကြုံ့နေသော ထိနမိဒ္ဓစိတ် (ထုံထိုင်းမှိုင်း ပျင်းရိ နေသော စိတ်) ကို ''သံခိတ္တစိတ်'' ဟု လည်းကောင်း၊ မငြိမ်မသက် ပြန့်လွင့်နေသော ဥဒ္ဓစ္စနှင့်ယှဉ် ဖြစ်သောစိတ်ကို ''ဝိက္ခိတ္တစိတ်'' ဟု လည်းကောင်း ခေါ်သည်။]

၅။ မဟဂ္ဂုတ်စိတ် ဖြစ်နေလျှင် မဟဂ္ဂုတ်စိတ်ဖြစ်နေကြောင်းကို သိ၏၊ မဟဂ္ဂုတ်စိတ်မှ တပါး အခြားစိတ် ဖြစ်နေလျှင် မဟဂ္ဂုတ် မဟုတ်သောစိတ် ဖြစ်နေကြောင်းကို သိ၏။ [ရူပစိတ် အရူပစိတ်ကို ''မဟဂ္ဂုတ်စိတ်'' ဟု လည်းကောင်း၊ ကြွင်းစိတ်များကို ''မဟဂ္ဂုတ် မဟုတ်သောစိတ်'' ဟု လည်းကောင်း ခေါ်သည်။]

၆။ သဥတ္တရစိတ် ဖြစ်နေလျှင် သဥတ္တရစိတ် ဖြစ်နေကြောင်းကို သိ၏၊ အနုတ္တရစိတ် ဖြစ်နေလျှင် အနုတ္တရစိတ် ဖြစ်နေ

ကြောင်းကို သိ၏။ [မိမိထက်မြတ်သောတရား ရှိသေးသော လေန်ကီစိတ်များကို "သဥတ္တရစိတ်"ဟုလည်းကောင်း၊ မိမိထက် မြတ်သော တရားမရှိသော လောကုတ္တရာစိတ်ကို "အနုတ္တရစိတ်"ဟု လည်းကောင်း ခေါ်သည်။]

၇။ သမာဓိစိတ် ဖြစ်နေလျှင် သမာဓိစိတ် ဖြစ်နေကြောင်းကို လည်းကောင်း၊ သမာဓိစိတ် မဖြစ်လျှင် သမာဓိစိတ် မဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း သိ၏။ [ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်၍ တည်ကြည်နေသော စိတ်နှင့် ဈာန်စိတ် မဂ်စိတ် ဖိုလ်စိတ် များကို "သမာဓိစိတ်" ဟု လည်းကောင်း၊ ထိုသို့ မတည်ကြည်သော စိတ်ဟူသမျှကို "သမာဓိ မရသော စိတ်" ဟု လည်းကောင်း ခေါ်သည်။]

၈။ ဝိမုတ္တစိတ် ဖြစ်နေလျှင် ဝိမုတ္တစိတ် ဖြစ်နေကြောင်းကိုသိ၏၊ အဝိမုတ္တစိတ် ဖြစ်နေလျှင် အဝိမုတ္တစိတ် ဖြစ်နေကြောင်းကို သိ၏။ [ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်၍ ကုသိုလ်စိတ် များစွာ ဖြစ်နေလျှင် ထိုကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်နေသမျှ ကာလပတ်လုံး အကုသိုလ် ကိလေသာတို့မှ ကင်းလွတ် နေသောကြောင့် ဝိမုတ္တစိတ် မည်၏၊ ဈာန် မဂ်ဖိုလ်စိတ်များ ဖြစ်နေသော အခါ ဝိမုတ္တစိတ် ဖြစ်နေကြောင်းမှာ အထူးဆိုဖွယ် မရှိပြီ၊ ထိုစိတ်မျိုး မဖြစ်လျှင် အဝိမုတ္တစိတ် ဖြစ်နေ၏။]*

ဝိမုတ္တိ ။ * တဒင်္ဂဝိမုတ္တိ၊ ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တိ၊ သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တိ၊ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိ၊ နိဿရဏဝိမုတ္တိ အားဖြင့် ၅ ပါးရှိ၏၊ မဟာကုသိုလ်စိတ်သည် ၎င်း ထိုကုသိုလ် အစိတ်အပိုင်းဖြင့် အကုသိုလ် အစိတ်အပိုင်းမှ ကျွတ်အကြွင်း

စေတောပရိယ ဥပမာ မဟာရာဇာ—သူတစ်ပါး ကိ၏ စိတ်ကို (သရာဂစိတ် ဝီတရာဂစိတ် စသည်ဖြင့် ခွဲခြား၍ သိနိုင်ရာ၌) ဥပမာပြဦးမည်၊ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ် နုနယ်ပျိုမျစ်၍ အဆင်အပြင် ဝါသနာပါသော မိန်းမ သို့မဟုတ် ယောကျ်ားသည် မှန်၌ဖြစ်စေ၊ သန့်ရှင်း ဖြူစင် ကြည်လင်သော ရေခွက်၌ဖြစ်စေ မိမိမျက်နှာရိပ်ကို ကြည့်ရှုဆင်ခြင်သောအခါ သွင်းတင်းတိတ် မှဲ့ ဝက်ခြံနှင့် မလှသော ပိုသဏ္ဌာန်စသော အပြစ်တစ်စုံ တရာရှိလျှင် အပြစ်ရှိကြောင်းကိုလည်း သိ၍၊ အပြစ်တစ်စုံတရာမရှိလျှင် မရှိကြောင်းကိုလည်း သိသကဲ့သို့ ထို့အတူ စေတောပရိယ အဘိညာဉ်ကိုရပြီးသော ရဟန်းသည်လည်း သူတစ်ပါး စိတ်ကို ခွဲခြား သိမြင်နိုင်ပေသည်၊ ဤသို့ သူတစ်ပါးစိတ်ကို သိနိုင်ခြင်းသည်လည်း ရှေး၌ပြခဲ့ပြီးသော ရဟန်းပြုရကျိုးတို့ထက် သာ၍ မွန်မြတ်သော ရဟန်းပြုရကျိုး (သာမညဖလ) တစ်မျိုးပေတည်း။

လွတ်သောကြောင့်) တဒင်္ဂဝိမုတ္တမည်၏၊ ဈာန် စိတ်သည် (အတော်ကြာမြင့်စွာ ကိလေသာတို့ကို ပယ်ခွာနိုင်သောကြောင့်) ဝိက္ခမ္ဘနဝိမုတ္တမည်၏၊ မဂ်စိတ်သည် (ကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမရှိအောင် ဖြတ်တောက်နိုင်သောကြောင့်) သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တမည်၏၊ ဖိုလ်စိတ်သည် (ငြိမ်းပြီး မီးကို ထပ်၍အေးစေသကဲ့သို့ ကုန်ပြီးကိလေသာကို ထပ်မံ၍ ငြိမ်းစေတတ်သောကြောင့်) ပဋိပဿဒ္ဓိ ဝိမုတ္တမည်၏၊ နိဗ္ဗာန်သည် (ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်ရာ ဖြစ်သောကြောင့်) နိဿရဏဝိမုတ္တမည်၏။

တိုက်တွန်းချက် ။ ။ အဘိညာဉ် မရသေးသော ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်သူသည် မိမိစိတ် ဖြစ်သမျှကို "ဤစိတ်သည် လောဘ (ရာဂ) ဗြဲမအကြိမ်

ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဉ်ရပုံ

ရှေးဖြစ်ဟောင်းကို အောက်မေ့နိုင်သော အဘိညာဉ်

ဤပြခဲ့သော အစဉ်အားဖြင့် စတုတ္ထဈာန်ရပြီး ဖြစ်၍ စတုတ္ထဈာန် သမာဓိဖြင့် တည်ကြည်သော စိတ်သည် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်လျက်ရှိ၏၊ ထိုသို့ စင်ကြယ်သောကြောင့် ပြိုးပြိုးပြက်ပြက် အခနုင်သွားသကဲ့သို့ ဖြူစင်၏၊ ရာဂ ဒေါသစသော ကိလေသာ အညစ်အကြေး မရှိ၊ ထိုသို့ အညစ်အကြေး မရှိသောကြောင့် ထိုထို ကောင်းသောအမှုကို ပြုရာဝယ် ခံနိုင်ရည်ရှိ၏၊ ဤပြခဲ့သော စင်ကြယ်မှု ဖြူစင်မှုစသော ဂုဏ်တို့၌ ခိုင်မြဲ တည်တံ့နေ၏၊ ခိုင်မြဲ တည်တံ့သောကြောင့် လှုပ်ရှား ပျက်ပြားခြင်းမရှိတော့၊ ဤမျှလောက် စိတ်အခြေအနေ ကောင်းမွန်နေလတ်သော် (ကောင်းမွန်နေသောအခါ) စတုတ္ထဈာန်ရပြီးသော

စိတ်, ဤစိတ်သည် ဒေါသစိတ်, ဤစိတ်သည် မာနစိတ်, ဤစိတ်သည် ဣဿာစိတ်, ဤစိတ်သည် မစ္ဆရိယစိတ်" ဤသို့ စသည်ဖြင့် အကုသိုလ်စိတ်များကို ခွဲခြား မှတ်သားသင့်၏၊ "ဤစိတ်သည် သဒ္ဓါစိတ်, ဤစိတ်သည် ပညာစိတ်, ဤစိတ်သည် မေတ္တာစိတ်, ကရုဏာ, မုဒိတာစိတ်" စသည်နှင့် ကုသိုလ်စိတ်များကိုလည်း ခွဲခြား မှတ်သားသင့်၏၊ ဤသို့ မှတ်သားဖန် များလျှင် မကောင်းသောစိတ် နည်းပါး၍ ကောင်းစိတ်တွေ တိုးပွားလာရုံမက စိတ်၏ မမြဲခြင်း အနိစ္စသဘော, ပျက်ခြင်း ဒုက္ခသဘော, သူ့သဘောအတိုင်း ဖြစ်နေခြင်း အနတ္တသဘောလည်း ထင်မြင်လာပါလိမ့်မည်၊ သို့သော် ဤသို့ မဆင်ခြင်မီ စိတ်တို့၏ သဘောကို နားလည်အောင် ဆရာသမားနှင့် ပွေ့လာရပေလိမ့်ဦးမည်။

ပွဲမအညွှန်း

ထိုရဟန်းသည် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်လာဖို့ရာ စိတ်ကို ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်သို့ ရှေးရှုဆောင်ပြန်၏၊ ရှေးရှုညွတ်စေပြန်၏ [ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်ကို ရဖို့ရန် အားထုတ်ပြန်သည်။] (၁) ထိုသို့ အားထုတ်သော ရဟန်းသည် များသော အပြားရှိသော (အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံဖြစ်သော) ရှေးရှေး ခန္ဓာအစဉ်(ဘဝအစဉ် ထိုထိုဘဝ၌ တွေ့ကြုံ၍ ဖြစ်ပျက်ခဲ့ရသော အကြောင်းအရာ)ကို အဆက်မပြတ် အောက်မေ့နိုင် မှတ်မိနိုင်လေသည်။

အဘယ်သို့သော ဘဝခန္ဓာတို့ကို မှတ်မိသနည်း၊ —လွန်ခဲ့ပြီးသော တစ်ဘဝ နှစ်ဘဝ သုံးဘဝ လေးဘဝ ငါးဘဝ ဆယ်ဘဝ, ဘဝ ၂၀, ဘဝ ၃၀, ဘဝ ၄၀, ဘဝ ၅၀, ဘဝ တစ်ရာ, ဘဝတစ်ထောင်, ဘဝ တစ်သိန်းနှင့် များစွာသော ကမ္ဘာတို့ကို မှတ်မိလေသည်။ (၂)

မှတ်ချက်။ ။(၁) ပုဗ္ဗေ=ရှေးရှေးဘဝ၌+နိဝါသ = နေထိုင်ခဲ့ဖူးသော ကြုံ၊ ခံစားခဲ့ရဖူးသမျှကို + အနုဿတိ=အစဉ်မပြတ် အမှတ်ရနိုင်၊ အောက်မေ့နိုင်သော သတိနှင့်ယှဉ်သော+ဉာဏ=ဉာဏ်၊ ဤဉာဏ်ကိုပင် ''ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဉ်''ဟု ခေါ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။(၂) ဤအဘိညာဉ်ဖြင့် ရှေးဖြစ်ဟောင်းကို ပြန်ပြောင်း၍ သိရာ၌ အဘိညာဉ်အစွမ်း လိုက်၍ သိရ၏၊ သာသနာတော်အတွင်း၌ အချို့ရဟန်းတော်များသည် မိမိပါရမီဖြည့်ခဲ့ရာ ကမ္ဘာတသိန်းလောက်ကို ပြန်၍ သိကြ၏၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တို့သည် ၂ သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းအထိ သိတော်မူ၏၊ ဘုရားရှင်သည် အဆုံးမရှိ သိတော်မူ၏၊ သာသနာပ ပျော်ရရသေ့တို့ကား အချို့မှာ ကမ္ဘာ ၄၀ အထိ သိနိုင်

[illegible]

ဘယ်ပုံ ဘယ်နည်း မှတ်မိသနည်း။ — ငါသည် မည်သည့်ဘဝ၌ ဖြစ်ခဲ့ဖူးပြီ၊ ထိုဘဝ၌ ငါ၏နာမည် ကား ဘယ်သူတဲ့၊ ငါ၏အနွယ်က ဂေါတမအနွယ်၊ သို့မဟုတ် ကစ္စာယနအနွယ်တဲ့၊ ငါ၏ အဆင်းက ဖြူသည်၊ သို့မဟုတ် မဲသည်၊ ငါသည် ထိုဘဝ၌ ဘယ်လို အစာမျိုးကို စားခဲ့ရသည်၊ ဘယ်လို ချမ်းသာခဲ့သည်၊ သို့မဟုတ် ဘယ်လို ဆင်းရဲခဲ့သည်၊ အသက် ဘယ်လောက် ရှည်ခဲ့သည်၊ ထိုဘဝမှ စုတေပြီးနောက် မည်သည့်ဘဝ၌ ဖြစ်ရပြန် သည်၊ ထိုဘဝ၌ အမည်က ဘယ်လို၊ အနွယ်က ဘယ်နည်း စသည်ဖြင့် မှတ်မိပြန်သည်၊ ဤသို့ အပြန်ပြန် အလှန်လှန် အောက်မေ့ပြီးနောက် ဤဘဝ၌ ဖြစ်လာရပုံကိုလည်း အောက်မေ့ပြန်၏၊ ဤသို့ အဆင်း, အစာ, ချမ်းသာပုံ, ဆင်းရဲပုံ, နာမည်, အနွယ်တို့နှင့်တကွ အမျိုးမျိုးသော ရှေးဖြစ်ဟောင်းကို အောက်မေ့နိုင် မှတ်မိနိုင်သည်။

ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ဥပမာ

မဟာရာဇာ — ပြန်၍ အောက်မေ့နိုင်ပုံကို ဥပမာ ပြဦးမည်၊ ယောကျ်ားတစ်ယောက်သည် မိမိရွာမှ အခြားရွာသို့ သွားရာ၏၊ ထိုရွာမှလည်း အခြားတစ်ရွာသို့ သွားပြန်ရာ၏၊ ထိုသို့ အလိုရှိသမျှ

သော်လည်း အချို့ကား လွန်ခဲ့ပြီးစ တစ်ဘဝလောက်ကိုသာ သိနိုင်သည်၊ (မြဟ္မဇာလသုတ်၌ ပြခဲ့သော တိတ္ထိများကို ပြန်၍ကြည့်ပါ၊) ယခုခေတ်၌ တချို့ကလေးများသည် လွန်ခဲ့သော ဘဝကို မှတ်မိကြ၏၊ ထိုမှတ်မိခြင်းကား ဤအဘိညာဉ်၏ အစွမ်းမဟုတ်၊ ဇာတိဿရ (ရှေးအဖြစ်ဟောင်းကို မှတ်မိနိုင်သော) သတိတစ်မျိုးသာတည်း။

ပဥ္စမအကြိမ်

သွားပြီးနောက် မိမိရွာသို့ ပြန်ရောက်ရာ၏၊ ထိုသို့ ပြန်ရောက်ပြီး နောက် မိမိသွားခဲ့သော ခရီးစဉ်ကို ပြန်၍ ဆင်ခြင်သောအခါ ထိုသူ့မှာ ဤသို့ မှတ်မိမှု ဖြစ်ရာ၏၊ (အဘယ်သို့ ဖြစ်ရာသနည်း၊) ငါသည် မိမိရွာမှ မည်သည့်ရွာသို့ သွားခဲ့၏၊ ထိုရွာ၌ ဤသို့ ရပ်နေခဲ့၏၊ ဤသို့ ထိုင်နေခဲ့၏၊ ဤသို့ စကားပြောခဲ့၏၊ ဤသို့ တိတ်တိတ် နေခဲ့၏၊ ထိုရွာမှတစ်ဖန် အခြားမည်သည့်ရွာသို့ သွားခဲ့၏၊ ထိုရွာ၌လည်း ဤသို့ ရပ်ခဲ့, ထိုင်ခဲ့, စကားပြောခဲ့, တိတ်တိတ်နေခဲ့၏၊ ထိုရွာမှ မိမိရွာသို့ ပြန်ခဲ့သည်၊ ဤသို့ မှတ်မိရာ၏၊ ထို့အတူ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဉ်ကို ရပြီးသော ရဟန်းသည်လည်း မိမိ၏ ရှေးဘဝတို့၌ တွေ့ကြုံခံစားခဲ့ရသမျှ အဖြစ်အပျက် အားလုံးကို ပြန်၍ အောက်မေ့နိုင် မှတ်မိနိုင်ပေသည်၊ ဤသို့ ရှေးဖြစ်ဟောင်းကို ပြန်ပြောင်း မှတ်မိခြင်းသည်လည်း ရှေး၌ပြအပ်ခဲ့ပြီးသော ရဟန်းပြုရကျိုးတို့ထက် သာလွန် မွန်မြတ်သော ရဟန်းပြုရကျိုး(သာမညဖလ)တစ်မျိုးပေတည်း။

ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ရပုံ

နတ်မျက်စိကဲ့သို့ မြင်နိုင်သော အဘိညာဉ်

ဤပြခဲ့သော အစဉ်အားဖြင့် စတုတ္ထဈာန်ရပြီး ဖြစ်၍ စတုတ္ထဈာန် သမာဓိဖြင့် တည်ကြည်သော စိတ်သည် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်လျက် ရှိ၏၊ ထိုသို့ စင်ကြယ်သောကြောင့် ပြိုးပြိုး ပြက်ပြက် အရောင်ထွက်သကဲ့သို့ ဖြူစင်နေ၏၊ ရာဂ ဒေါသ စသော ကိလေသာ အညစ်အကြေး မရှိ၊ ထိုသို့ အညစ်အကြေး မရှိသောကြောင့် ညစ်နွမ်းခြင်းမှ ကင်း၏၊ မိမိအလိုသို့ လိုက်ပါ

နိုင်လောက်အောင် နူးညံ့နေ၏၊ ထိုသို့ နူးညံ့သောကြောင့် ထိုထို ကောင်းသော အမှုကို ပြုရာဝယ် ခံနိုင်ရည်ရှိ၏၊ ဤ ပြခဲ့သော စင်ကြယ်မှု ဖြူစင်မှု စသော ဂုဏ်တို့၌ ခိုင်မြဲတည်တံ့နေ၏၊ ခိုင်မြဲတည်တံ့သောကြောင့် လှုပ်ရှား ဖောက်ပြားခြင်း မရှိတော့၊ ဤမျှလောက် စိတ် အခြေအနေ ကောင်းမွန် နေလတ်သော် (ကောင်းမွန်နေသော အခါ) စတုတ္ထဈာန် ရပြီးသော ထိုရဟန်းသည် စုတူပပါတဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာဖို့ရာ စိတ်ကို စုတူပပါတဉာဏ်သို့ ရှေးရှုဆောင်ပြန်၏၊ ရှေးရှုညွတ်စေပြန်၏၊ * "စုတူပပါတဉာဏ် ရဖို့ရန် အားထုတ်ပြန်သည်" ဟူလို။

ထိုသို့ အားထုတ်သော ရဟန်းသည် အလွန်စင်ကြယ်၍ လူတို့၏ မြင်ရိုးမြင်စဉ်ကို ကျော်လွန် မြင်စွမ်းနိုင်သော ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ဖြင့် စုတေခါနီး သတ္တဝါ, ပဋိသန္ဓေ နေပြီးခါစ သတ္တဝါ, အောက်ကျနောက်ကျ ဖြစ်နေရသော သတ္တဝါ, အထက်တန်းကျသော သတ္တဝါ, အဆင်းလှသော သတ္တဝါ, အရုပ်ဆိုးသော သတ္တဝါ, သုဂတိဘဝသို့ ရောက်ရသော သတ္တဝါ, ဒုဂ္ဂတိဘဝသို့

မှတ်ချက်။ * စုတူပပါတ-စုတိ+ဥပပါတ=(စုတိနှင့်ပဋိသန္ဓေကို)+ ဉာဏ = သိသောဉာဏ်၊ ဤစုတူပပါတ ဉာဏ်ဟူသည် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ် ပင်တည်း၊ ဤဉာဏ်ဖြင့် စုတေခါနီး သတ္တဝါတို့ကိုလည်း လှမ်း၍ မြင်နိုင်၏၊ ပဋိသန္ဓေနေပြီးခါစ သတ္တဝါတို့ကိုလည်း လှမ်း၍ မြင်နိုင်၏၊ ဤသို့ နတ်မျက်စိနှင့် တူစွာ ဝေးကွာသော အဆင်း သေးငယ်သော အဆင်းတို့ကိုလည်း မြင်နိုင်သောကြောင့် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ဟု အမည်ရလေသည်။

ရောက်ကြရသော သတ္တဝါ, (ကြွယ်ဝချမ်းသာသော သတ္တဝါ, ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော သတ္တဝါ၊) ဤသို့ အမျိုးမျိုးသော သတ္တဝါတို့ကို မြင်ရလေသည်၊ ဤသို့ သတ္တဝါ အမျိုးမျိုးကို မြင်ရသော အခါ သူတို့၏ရေးကံကို ဆင်ခြင်မှုန်သည် ရှိသော် အမျိုးမျိုးသော ကံကိုလည်း သိရပြန်သည်။

သိပုံကား-ဤသတ္တဝါတို့သည် ကာယဒုစရိုက် အားကြီးကုန်၏၊ ဝစီဒုစရိုက် အားကြီးကုန်၏၊ မနောဒုစရိုက် အားကြီးကုန်၏၊ ဤသတ္တဝါတို့ကား အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို (အရိယာမဟုတ် ဟူ လည်းကောင်း, သူတစ်ပါးကိုညာနေသူဟု လည်းကောင်း ဤသို့ စသည်ဖြင့်) စွပ်စွဲတက်ကဲ့ရဲ့တတ်ကြကုန်၏၊ ဤ သတ္တဝါတို့ကား မှားသော အယူ ရှိကြကုန်၏၊ ထို အယူမှားကြောင့် မကောင်းမှုကံ အမျိုးမျိုးကိုလည်း ဆောက်တည်မိကြ ပြုလုပ်မိကြကုန်၏၊ ထို သတ္တဝါတို့သည် လက်ရှိခန္ဓာကိုယ် ပျက်စီး၍ သေပြီးနောက်၌ ဖရိုဖရဲ ကျရောက်ရမည့် မကောင်းသော ဂတိဟု ဆိုအပ်သော အပါယ်ငရဲ၌ ဖြစ်ကြရလေသည်။

ဤ သတ္တဝါတို့ကား ကာယသုစရိုက်နှင့် ပြည့်စုံကြပေကုန်၏၊ ဝစီဒုစရိုက်နှင့် ပြည့်စုံကြပေကုန်၏၊ မနောသုစရိုက်နှင့် ပြည့်စုံကြပေကုန်၏၊ အရိယာတို့ကိုလည်း မကဲ့ရဲ့ မစွပ်စွဲတတ်ကြကုန်၊ မှန်သော အယူရှိကုန်၏၊ မှန်သောအယူကြောင့် ဆောက်တည်အပ်ပြုလုပ်အပ်သော ကုသိုလ်ကံ အမျိုးမျိုးလည်း ရှိကုန်၏၊ ထိုသတ္တဝါတို့သည် လက်ရှိ ခန္ဓာကိုယ် ပျက်စီး၍ သေပြီးနောက်၌ ကောင်းသော ဂတိ ဟု ဆိုအပ်သော လူ့ပြည် နတ်ပြည် ဗြဟ္မာ့ပြည်၌

ဖြစ်ကြရ၏၊ ဤသို့ သိနိုင်ခဲလသည်၊ ဤသို့လျှင် ထိုရဟန်းသည် အလွန်စင်ကြယ်၍ လူတို့၏ မြင်ရိုးမြင်စဉ်ကို ကျော်လွန် မြင်စွမ်းနိုင်သော ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ဖြင့် စုတေခါနီး စသော သတ္တဝါ အမျိုးမျိုးကို မြင်နိုင်, ကံအားလျော်စွာ ထိုထိုဘုံအဝ၌ ဖြစ်ကြရသော သတ္တဝါတို့၏ ရှေးကံကိုလည်း သိနိုင်လေသည်။

ဒိဗ္ဗစက္ခု ဥပမာ　　မဟာရာဇာ — ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် မြင်နိုင်ပုံကို ဥပမာ ပြဦးမည်၊ မြို့လည် လမ်းဆုံ၌ ပြာသာဒ်အမြင့် တစ်ဆောင်ရှိရာ၏၊ ထိုပြာသာဒ်၌ မျက်စိကောင်းသော ယောကျ်ား တစ်ယောက်သည် ရပ်တည်နေရာ၏၊ ထိုယောကျ်ားသည် (ဟိုဟိုသည်သည် ကြည့်လတ်သော်) မိမိဆိုင်ရာ အိမ်သို့ ဝင်သွားသူတို့ကိုလည်း မြင်နိုင်၏၊ အိမ်မှ ထွက်လာသူတို့ကိုလည်း မြင်နိုင်၏၊ (မြင်း ရထား စသော) ရထားတို့၏ သွားလာရာ လမ်းတစ်လမ်းမှ လမ်းတစ်လမ်းသို့ လှည့်လည် သွားလာ နေသူတို့ကိုလည်း မြင်နိုင်၏၊ မြို့လယ်လမ်းဆုံ၌ ထိုင်နေသူတို့ကိုလည်း မြင်နိုင်၏၊ ထိုသို့ မြင်ရသော ထိုယောကျ်ားမှာ (မြင်တိုင်းမြင်တိုင်း) ဤသို့ သိရာ၏၊ ဤသူတွေသည် အိမ်ထဲသို့ဝင်သွားကြ၏၊ ဤသူတွေသည် အိမ်ထဲမှ ထွက်လာကြ၏၊ ဤသူတွေသည် လမ်းတစ်လမ်းမှ လမ်းတစ်လမ်းသို့ လှည့်လည် သွားလာနေကြ၏၊ ဤသူတွေကား မြို့လည် လမ်းမ၌ ထိုင်နေကြသည်၊ ဤသို့ သိရာသကဲ့သို့, ထို့အတူပင် ဒိဗ္ဗစက္ခုကို ရသော ရဟန်းသည်လည်း သတ္တဝါတို့ကို မြင်နိုင် သိနိုင်သည်၊ ဤသို့ ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ဖြင့် သတ္တဝါတို့ကို သိနိုင်မြင်နိုင်ခြင်းသည်လည်း ရှေး၌ပြခဲ့သော ရဟန်းပြုရကျိုးထက် သာလွန်မွန်မြတ်သော ရဟန်းပြုရကျိုး (သာမညဖလ) ထင်ရှားပေသည်သာ

[illegible]

အာသဝက္ခယ အဘိညာဉ်ရမှု

အာသဝေါကုန်ရာ ဤပြခဲ့သော အစဉ်အားဖြင့် စတုတ္ထဈာန်ရပြီး
နိဗ္ဗာန်ကို ဖြစ်၍ စတုတ္ထဈာန် သမာဓိဖြင့် တည်ကြည်နေ
အာရုံပြုသောဉာဏ် သော စိတ်သည် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်
လျက် ရှိ၏၊ ထိုသို့ စင်ကြယ်သောကြောင့်
ပြိုးပြိုးပြက်ပြက် အရောင်ထွက်သကဲ့သို့ ဖြူစင်နေ၏၊ ရာဂ ဒေါသ
စသော ကိလေသာ အညစ်အကြေးမရှိ၊ ထိုသို့ အညစ်အကြေး မရှိ
သောကြောင့် ညွတ်နွှမ်းခြင်းမှ ကင်း၏၊ မိမိအလိုသို့ လိုက်ပါနိုင်
လောက်အောင် နူးညံ့နေ၏၊ ထိုသို့ နူးညံ့သောကြောင့် ထိုသို

မှတ်ချက်။ ၉* ဤဥပမာ၌ မြို့လယ် ပြာသာဒ်မြင့်ကြီးနှင့် ဒိဗ္ဗစက္ခု
အဘိညာဉ်ရသော ရဟန်း၏ ခန္ဓာကိုယ်သည် တူ၏၊ ပြာသာဒ်ပေါ်၌
တည်နေသော ယောကျ်ားနှင့် ဒိဗ္ဗစက္ခုရသော ရဟန်းသည် တူ၏၊
(ယောကျ်ား၏ ကောင်းမွန်သော မျက်စိနှင့် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်သည် တူ၏၊)
အိမ်ဝင်သူ လူများနှင့် အမိဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေ ဝင်ရောက်တည်နေသူတို့သည်
တူကုန်၏၊ အိမ်မှ ထွက်လာသူတို့နှင့် အဝဟောင်းမှ စုတေ ရွေ့ပြောင်း
လာသူတို့သည် တူကုန်၏၊ လမ်းတစ်လမ်းမှ တစ်လမ်းသို့ လှည့်လည်သူ
များနှင့် တစ်ဘဝမှ တစ်ဘဝသို့ ပြောင်းသွားသူတို့သည် တူကုန်၏၊
မြို့လယ်လမ်းဝယ် ထိုင်နေသူများနှင့် ထိုထို ဘဝဝယ် ဖြစ်နေသူတို့သည်
တူကုန်၏၊ ပြာသာဒ်ပေါ်က စီး၍ ကြည့်နေသူမှာ ထိုလူတွေ အားလုံး
ထင်ရှားပုံနှင့် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်၌ ဘဝအားလုံး ထင်ရှားပုံ တူများလေ
သည်။

ကောင်းသော အမှုကို ပြုရာဝယ် ခံနိုင်ရည်ရှိ၏၊ ဤပြခဲ့သော စင်ကြယ်မှု ဖြူစင်မှုရှိသော ဂုဏ် ဘိဋ္ဌ ခိုင်မြဲတည်တံ့နေ၏၊ ခိုင်မြဲတည်တံ့သောကြောင့် လှုပ်ရှားပျက်ပြားခြင်း မရှိဘော့၊ ဤမျှလောက် စိတ် အခြေအနေ ကောင်းမွန်နေလတ်သော် (ကောင်းမွန်နေသော အခါ) စတုတ္ထဈာန်ကိုရပြီးသော ထိုရဟန်းသည် အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ (အာရုံပြုလျက် ဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာရန် အကျိုးငှါ စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်ပြန်၏၊ ရှေးရှု ညွတ်စေပြန်၏၊ "အာသဝက္ခယဉာဏ်ကို ရဖို့ရန် အားထုတ်ပြသည်" ဟူလို။ *

ထိုသို့ အားထုတ်သောရဟန်းသည် တကျော်မှုဘစ်ပါး ဤအားလုံးသော လောကီ ရုပ်နာမ်တရားစုသည် ဒုက္ခသစ္စာ (မကောင်းဘာ အမှန်ဖြစ်သော တရားစုတည်းဟု ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏၊ ဤတဏှာသည် သမုဒယသစ္စာ (ဒုက္ခဖြစ်ဖို့ရန် အကြောင်းမှန်) တရားတည်းဟုလည်း ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏၊ အသင်္ခတ(ကံ စသည်တို့ မပြုအပ်သော)ဓာတ်တစ်မျိုး နိဗ္ဗာန်သည် နိရောဓသစ္စာ(ဒုက္ခ၏ ချုပ်ဆုံးရာ အမှန်) တရားတည်းဟုလည်း ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ စသော ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တရားအစုသည် မဂ္ဂသစ္စာ (ဒုက္ခနိရောဓ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ဖို့ရန် အကျင့်မှန်)တရားတည်းဟုလည်း ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏။

မှတ်ချက်။ ။ *အာသဝ = အာသဝေါတရား + ခယ = ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ + ဉာဏ = ဖြစ်သော ဉာဏ်၊ "အာသဝေါတရားတို့၏ ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်" ဟူလို။

[illegible]

ဤ လောဘ ဒိဋ္ဌိ မောဟတို့သည် ကြာမြင့်စွာ ထုံအပ်သော အရက် စိမ်ရည်ကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ ကြာမြင့်စွာ စွဲကပ် တည် ထုံနေသော အာသဝေါတရားတို့တည်းဟုလည်း ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏၊ ဤ တဏှာသည် အာသဝသမုဒယ (အာသဝေါတရားတို့၏ ဖြစ်ကြောင်း)တည်း ဟုလည်း ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏၊ ဤအသခ်တ ဓာတ် နိဗ္ဗာန်တရားမြတ်သည် အာသဝေါတို့၏ ချုပ်ဆုံးရာတည်း ဟုလည်း ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏၊ ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည် အာသဝေါ တို့၏ ချုပ်ဆုံးရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်တည်းဟုလည်း ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏။

ထိုရဟန်းသည် ဤပြခဲ့သော နည်းအားဖြင့် သိလတ်သော် ဤ ပြခဲ့သော နည်းအားဖြင့် မြင်လသော် ❋ ကာမာသဝမှလည်း စိတ် သည် လွတ်မြောက်တော့၏၊ ဘဝါသဝမှလည်း စိတ်သည် လွတ် မြောက်တော့၏ အဝိဇ္ဇာသဝမှလည်း စိတ်သည် လွတ်မြောက်တော့

မှတ်ချက်။ ။ ❋ အာသဝေါတရားဟူသည် အရက်ကို အနံ့ပြင်းအောင် ကြာရှည်စွာ ထုံထားရသကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ အထုံပါနေ သော လောဘ ဒိဋ္ဌိ မောဟတို့တည်း၊ ထိုတွင် ဒိဋ္ဌိကို သောတာ ပတ္တိမဂ်တုန်းကပင် ပယ်ပြီးဖြစ်၍၊ ဤနေရာမှာလည်း အရဟတ္တ မဂ်ကို ပြနေသောနေရာဖြစ်၍၊ ထို့ကြောင့် ဒိဋ္ဌာသဝကို ပြတော် မမူဟန် ဟူသည်။

ဘဝါသဝ ဟူသည် ရူပ အရူပဈာန်, ထိုဈာန်ကြောင့်ဖြစ်သော အကျိုး ဝိပါက်၌ နှစ်သက်သော လောဘတည်း၊ ထိုလောဘမှကြွင်းသော

မဟုစ်အဆိုသော

၏၊ [1] အာသဝေါတရားတို့မှ လွတ်မြောက်လတ်သော် (ငါ၏ စိတ် သည် အာသဝေါတို့မှ) လွတ်ပြီဟုလည်း အသိဉာဏ်ဖြစ်၏၊ (ငါ့မှာ) ပဋိသန္ဓေ နေရခြင်းသဘော ကုန်ခန်းပြီ၊ (နောက်ထပ် ပဋိသန္ဓေ မနေရတော့ပြီ၊) မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ (မဂ်တည်းဟူသော မြတ်သော အကျင့်)ကို ကျင့်သုံးအပ်ပြီ=ကျင့်သုံးပြီးပြီ၊ ပြုသင့် ပြုထိုက်သော (မဂ်ဖြင့် ကိလေသာကို ပယ်ခြင်း စသော) ကိစ္စကို ပြုအပ်ပြီ=ပြု၍ ပြီးပြီ၊ ဤသို့သော မဂ်ကိစ္စ ဖြစ်ပေါ်လာဖို့ရာ နောက်ထပ် ပြုဖွယ် မရှိတော့ပြီ ဟု သိနိုင်လေသည်။

အာသဝက္ခယဉာဏ်၏ ဥပမာ

မဟာရာဇာ ...— ထိုရဟန်း၏ သိမြင်ပုံကို ဥပမာ ပြဦးမည်၊ တောင်ထိပ် ပေါ်၌ ကြည်လင်၍ အထူးသန့်ရှင်းသော ရွှံ့ညွန် မရှိ၍ မနောက်ကျုသော ရေအိုင်တစ်ခုရှိ၏၊ မျက်စိအမြင်ကောင်း

လောဘကို ကာမာသဝမည်၏—ဟု နိက္ခေပကဏ္ဍ မူလဋီကာ ဖွင့်၏၊ ထိုဋီကာအလိုအားဖြင့် ကာမာသဝ ဘဝါသဝနှင့် အဝိဇ္ဇာသဝကို အရဟတ္တမဂ်ကျမှ အကြွင်းမဲ့ပြတ်အောင် ပယ်သတ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် အရဟတ္တမဂ်ကို ပြသော ဤနေရာ၌ အာသဝေါ ၃-ပါးကိုသာ ဟောပြတော်မူသည်ဟု ကြံသင့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ [1] အာသဝေါတို့မှ လွတ်မြောက်ကြောင်း စသည်ကို သိသော ဉာဏ်ကား မဂ်ရပြီးနောက် (ဖိုလ်စိတ်များလည်း ဖြစ်သင့်သမျှ ဖြစ်ပြီးနောက်မှ) ပြန်၍ ဆင်ခြင်သော ''ပစ္စဝေက္ခဏာ'' ဟု ခေါ်သော ဉာဏ်တစ်မျိုးတည်း။

မဇ္ဈိမအကြံ့မြိမ်

သော ယောကျ်ားတစ်ယောက် သည် ကမ်းပေါ်၌ ရပ်၍ ကြည့်လတ်သော် ထိုရေအိုင်၌ ကနုကမာနှင့် ယောက်သွားကိုလည်းကောင်း၊ ကျောက်စရစ် အိုးခြမ်းကိုလည်းကောင်း၊ ငါးအပေါင်းကို လည်းကောင်း သွားနေသည်ကို လည်း မြင်ရာ၏၊ ရပ်နေသည်ကိုလည်း မြင်ရာ၏၊ ထိုသို့မြင်ရသော ထိုယောကျ်ားမှာ ဤသို့ သိမှု ဆင်ခြင်မှု ဖြစ်ရာ၏၊ (အဘယ်သို့ ဖြစ်ရာသနည်း၊) ဤ ရေအိုင်သည် ကြည်လင်၏၊ အထူးသန့်ရှင်း၏၊ နောက်ကျုခြင်းမရှိ၊ ထိုရေအိုင်၌ ဤ ကနုကမာနှင့် ယောက်သွားတို့သည်လည်းကောင်း၊ ကျောက်စရစ်နှင့် အိုးခြမ်းကွဲတို့သည် လည်းကောင်း၊ ငါးအပေါင်းတို့သည် လည်းကောင်း သွားလည်းသွားကြ၊ ရပ်လည်း ရပ်ကြ၏၊ ဤသို့ ဆင်ခြင်မှုဖြစ်သကဲ့သို့ ထို့အတူပင် ထိုရဟန်းသည် ဤတရားသည် ဒုက္ခ၊ ဤတရားသည် သမုဒယ (စသည်ဖြင့်) သိမှု၊ ငါ့မှာ အာသဝေါတို့မှလွတ်ပြီ (စသည်ဖြင့်) ဆင်ခြင်မှု ဖြစ်လေသည်၊ ဤသို့ သစ္စာလေးပါးကို သိတတ်၊ အာသဝေါတရားတို့ကို ကုန်ခန်းစေတတ်သော ဉာဏ်သည်လည်း ရှေး၌ ပြအပ်ပြီးသော ရဟန်းပြုရကျိုးတို့ထက် သာလွန်မွန်မြတ်၍ လက်တွေ့ခံစားရသော ရဟန်းပြုရကျိုး (သာမညဖလ) တစ်မျိုးပေတည်း၊ ဤ လက်တွေ့ ခံစားရသော အာသဝက္ခယ (အရဟတ္တမဂ်) ဉာဏ်ထက် သာလွန်မွန်မြတ်၍ လက်တွေ့ခံစားအပ်သော သာမညဖလလည်း မရှိတော့ပြီ မဟာရာဇာ — ဟု မိန့်တော်မူလေသည်။

အဇာတသတ်မင်း၊ ဝမ်းမြောက်စွာ လျှောက်ပုံ

ဤသို့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ မိန့်တော်မူပြီးသောအခါ ဧဝေဒေဟီမိဖုရား၏ သားတော်ဖြစ်သော မဂဓတိုင်းကြီးရှင် ဘုရင် အဇာတသတ်မင်း သည် ဘုရားရှင်အား လျှောက်ထားသည်မှာ– အလွန်နှစ်သက်ဖွယ် ကောင်းပါပေသည် ဘုရား၊ အလွန် နှစ်သက်ဖွယ် ကောင်းပါပေ သည်ဘုရား၊ [ဝမ်းမြောက်လှသောကြောင့် ၂ကြိမ်လျှောက်သည်။]

မြတ်စွာဘုရား — ဥပမာ လျှောက်ရလျှင် မှောက်ထားသော အိုးကို လှန်၍ ပြလိုက်သကဲ့သို့ (တရားတော်ကို ပေါ်လွင် ထင်ရှား အောင် ပြအပ်ပါပေသည်ဘုရား၊) မြက်သစ်ရွက်စသည်ဖြင့် ဖုံးထား အပ်သော အရာဝတ္ထုကို ဖွင့်၍ ပြလိုက်သကဲ့သို့ (တရားတော်ကို ဖွင့်ပေါ် ဟောပြအပ်ပါပေသည် ဘုရား။)

မျက်စိလည် လမ်းမှားနေသူအား လမ်းမှန်ကိုပြသကဲ့သို့(ရဟန်း ပြုရကျိုး မရှိဟု ထင်မှတ်စွဲမှားသော ဒကာတော်အား ရဟန်းပြုရ ကျိုး ရှိကြောင်း လမ်းကောင်း လမ်းမှန်ကို ညွှန်ပြတော်မူပါပေ သည် ဘုရား၊) မျက်စိကောင်းသော လူတို့ မြင်နိုင်စေတော့ ဟု သဘောထား၍ အမှောင်ထဲ၌ မီးထွန်းပြသကဲ့သို့ ရဟန်းပြုရကျိုး ကို မသိရ၍ အမှောင်အတိ ဖြစ်နေသော ဒကာတော်အား ရဟန်း ပြုရကျိုးကို သိမြင်ဖို့ရာ ဤတရားတော် ဓာတ်မီးကို နည်းပရိယာယ် အသွယ်သွယ်တို့ဖြင့် ထွန်းပြတော်မူပါပေသည် ဘုရား။

(၁၇) သာမညဖလသုတ်

အဇာတသတ်မင်း သရဏဂုံယူမှု

ဤသို့ လျှောက်ပြီးလျှင် ဆက်လက်၍ သရဏဂုံ(ရတနာ ၃ ပါး ကိုးကွယ်ကြောင်း) လျှောက်ပြန်သည်မှာ — မြတ်စွာဘုရား… ထိုကဲ့သို့ တရားတော်ကို နားလည်ရသော ဒကာတော်သည် ရှင်တော်မြတ်ဘုရားကိုလည်းကောင်း, ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၏ တရားတော်ကိုလည်းကောင်း, အရိယာသံဃာတော်ကိုလည်းကောင်း ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဉာဏ်ဖြင့် အသိအမှတ် ပြုပါ၏, (ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်ပါ၏၊)ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည် ဒကာတော်ကို ယနေ့မှစ၍(အသက်ကို အပ်နှင်းလျက် ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်သူ ဟု ဆိုရလောက်အောင်) ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်သော ဥပါသကာ ဟူ၍ အသိအမှတ် ပြုတော်မူပါ၊ ဤသို့လျှောက်လေသည်။

အပြစ်ကို ဝန်ချမှု

မြတ်စွာဘုရား… တရားကိုလည်းကျင့်၍ တရားသဖြင့်သာ မင်းပြုနေရှာပေသော ခမည်းတော်ကြီးကို ထီးနန်း စိုးအုပ် မင်းလုပ်လိုသောကြောင့် သတ်မိပါပြီ၊ မိုက်သည့်အလျောက် မသိတတ်သည့်အလျောက် မလိမ္မာသည့်အလျောက် ခမည်းတော်သတ်မှု အပြစ်ကို ကျူးလွန်မိသော ဒကာတော်၏ ထို အပြစ်ကိုလည်း နောင်အခါ စောင့်စည်းဖို့ရာ အပြစ်ဟု လက်ခံတော်မူပါ၊ "ဒကာတော် ဝန်ချတောင်းပန်ပါသည်" ဟု လျှောက်လိုရင်း ဖြစ်သည်။

ပဉ္စမအကြိမ်

ထိုအခါ ဘုရားရှင် မိန့်တော်မူသည်မှာ — မဟာရာဇာ—တရားကို ကျင့်၍ တရားသဖြင့်သာ မင်းပြုရှာပေသော ခမည်းတော်ကို သတ်မိသော သင့်ကို မိုက်သည့် အလိုက်, မသိတတ်သည့် အလိုက်, မလိမ္မာသည့်အလိုက် အပြစ် လွှမ်းနေသည်မှာ အမှန်ပင် ဖြစ်ချေသည်၊ သို့သော် အပြစ်ကို အပြစ်မှန်း သိမြင်၍ တရားအား လျော်စွာ ကုစားသော (ဝန်ချသော) သင်၏ ထိုအပြစ်ကို ငါတို့ လက်ခံကုန်၏။

မဟာရာဇာ—အပြစ်ကို အပြစ်မှန်း သိမြင်၍ တရားအားလျော်စွာ ကုစားခြင်း (ဝန်ချခြင်း) နောက်နောင်အခါ ထိုအပြစ်မျိုး မဖြစ်ရအောင် စောင့်စည်းခြင်းသည် အရိယာ၏ ဝိနည်းတော်အလို အားဖြင့် ကြီးပွားကြောင်း ဖြစ်ပေသည်၊ ("သေးငယ်သော အပြစ် ဖြစ်လျှင် လုံးဝ လွတ်ကင်း၍, ကြီးကျယ်သော အပြစ် ဖြစ်လျှင် မကောင်းကျိုး အက်ဘာ၍ နောင်သံသရာ ချမ်းသာ ကြောင်း ဖြစ်သည်" ဟူလို။)

အဇာတသတ်မင်း ပြန်ခန်း

ဤသို့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ မိန့်တော်မူပြီးသော အခါ (အဇာတသတ်မင်းသည် လွန်စွာ စိတ်သက်သာရာရ၍) နန်းတော်ပြန်ဖို့ရန် ခွင့်ပန် လျှောက်ထားသည်မှာ — မြတ်စွာဘုရား ... လျှောက်ထားဖွယ်များ ကို လျှောက်ထားပြီး ဖြစ်ပါသောကြောင့် ယခု ဒကာတော်ပြန်ပါ ရစေ၊ ပြုရေးပြုဖွယ် အသွယ်သွယ်သော ကိစ္စတွေ များစွာ ရှိပါ သေးသည်၊ ဤသို့ လျှောက်ထား၍ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် "ပြန်ဖို့ရန် သင့်တော်သောအချိန်အခါကို သိပေတော့" ဟုခွင့်ပြုတော်မူသော

ဘုရားအကြိုက်

အခါ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ စကားတော် တရားတော်ကို အလွန် နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်စွာဖြင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဖက်သို့ လက်အုပ်ချီကာ နောက်ဆုတ် နောက်ဆုတ် ထွက်လာခဲ့၍ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ မြင်တော်မူလောက်သော အရပ် အဆုံးရောက်မှ အလွန် ရိုသေစွာ ရှိခိုးဝပ်ချပြီးလျှင် ပြန်လမ်းဖက်သို့ မျက်နှာလှည့်ကာ ပြန်သွား လေသည်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ မိန့်တော်မူပုံ

အဇာတသတ်မင်း ဖဲခွါပြန်သွား၍ မကြာမီပင် ဘုရားရှင်သည် ရဟန်းတို့အား မိန့်တော်မူသည်မှာ — ဘိက္ခုတို့... ဤ မင်းသည် မိမိကိုယ်တိုင် မိမိကိုယ်ကို တူးဖြို့ပစ်ခဲ့ပြီ၊ ဤမင်းသည် မိမိကိုယ်တိုင် မိမိကိုယ်ကို ဖျက်ပစ်ခဲ့ပြီ၊ (*) ဘိက္ခုတို့... ဤ မင်းသည် တရား ကျင့်၍ တရားသဖြင့် မင်းပြုရှာပေသော ခမည်းတော်ကို မသတ်မိ လျှင် (သာမညဖလသုတ်ကို နာယူရသော) ဤနေရာ၌ပင် အပါယ် ရောက်ကြောင်း ရာဂ ဒေါသ စသော မြူမှုန်အပေါင်းမှ ကင်းရှင်း၍ ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာ တိမ်သလာ အညစ်အကြေး မရှိသော သောတာ ပတ္တိဉာဏ်စက္ခု ဖြစ်လောက်ပါပေသည်။ “ယခုတော့ကား ခမည်း

မှတ်ချက်။ ။(*) ခမည်းတော် မသတ်မိလျှင် ဤသာမညဖလသုတ် တော် အဆုံးမှာ သောတာပန် တည်လောက်သော ကောင်းမှု ပါရမီ စုံညီပြည့်ဝနေသူ ဖြစ်၍ တည်ရာမှီရာ အလွန်ကောင်းသူ ဖြစ်၏။ သို့သော် ခမည်းတော်ကို သတ်သောအားဖြင့် ထိုတည်ရာ မှီရာကို တူးဖြို့ ဖျက်ဆီးပစ်သောကြောင့် ယခုအခါ တည်ရာမှီရာ ပျက်စီးနေပြီဖြစ်၍ သောတာပန် မဖြစ်နိုင်တော့ပြီ—ဟူလို။
[illegible]

တော်ကြီးကို သတ်မိသည့် အတွက်ကြောင့် ထိုဉာဏ်စက္ခုကို မရရှာတော့ ”ဟူလို၊ ဤသုတ်တော်ကို ဘုရားရှင် ဟောတော်မူပြီးသောအခါ ရဟန်းတော်အများလည်း ဤတရားတော်ကို ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ လက်ခံကြလေသည်။

ဤသို့ အဇာတသတ်မင်းသည် သောတာပန် မဖြစ်ရသော်လည်း တရားတော်ကို နာပြီးသည်က စ၍ (နဂိုက အိပ်မပျော်မှုများ ပျောက်၍ အိပ်ပျော်နိုင်၏၊ ရတနာသုံးပါး အား များစွာသော ပူဇော်မှုကို ပြု၏၊ ပုထုဇဉ် အဖြစ်၌,ဤမင်းလောက် ရတနာ ၃ ပါး ကို ကြည်ညိုသူမရှိ၊ ခမည်းတော် သတ်မှုအတွက် ကျရမည့်ငရဲမှာ ရှိးရ အားဖြင့် အဝီစိငရဲကြီးဖြစ်သော်သည်း ဤမင်းကား ရတနာ သုံးပါးကို လွန်စွာကြည်ညိုသောကောင်းမှု၏ ထောက်ပံ့မှုကြောင့် အဝီစိအခြံအရံဖြစ်သော လောဟကုမ္ဘီငရဲ၌သာ အနှစ်၆သောင်းမျှ ကျရဘော့မည်၊ ထိုမှ လွတ်မြောက်၍ ပါရမီပြည့်သည့်အခါ၌မူ “ ဝိဇိတာဝီ ”အမည်တော်ရှိသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အဖြစ်ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန် စံရပေလိမ့်မည်။

သာမညဖလသုတ် မြန်မာပြန်
ပြီး ပြီ။

မြန်မာပြန် နိဂုံး

၁။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အထံတော်သို့ အဇာတသတ်မင်း ချဉ်းကပ်လာချိန်၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို ဝန်းရံ၍ နေကြသော တစ်ထောင့်နှစ်ရာကျော် သံဃာတော်များတွင် တစ်ပါးတလေမျှ လက်လှုပ် ခြေလှုပ်နေသည်ကိုလည်း မတွေ့ရ၊ တိုးတိုး တိုးတိုးနှင့် စကားပြောနေသည်ကိုလည်း မတွေ့ရ၊ ရှပ်ဘုရင်နှင့် ရှင်ဘုရင်၏ ပရိသတ်ကို ကြည့်ရှုနေသည်ကိုလည်း မတွေ့ရ၊ အလွန်ငြိမ်သက် ကြည်လင်သော ရေအိုင်ကြီးကို မြင်ရသကဲ့သို့ အလွန်ငြိမ်သက်စွာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကိုသာ ဖူးမြော်လျက် ထိုင်နေကြသော သံဃာတော်များကို တွေ့ရသဖြင့် အဇာတသတ်မင်းမှာ သူ၏သားတော် မင်းသားကိုပင် ဤသံဃာတော်များကဲ့သို့ ငြိမ်သက်စွာ နေသော ရဟန်းတော်ကလေး ဖြစ်စေလိုသော စိတ်ဆန္ဒ ဖြစ်ခဲ့ရပေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤအချက်ကို ထောက်ထား၍ ဆွမ်း ခံဖွယ် ဘုဉ်းပေးရာဌာန, သံဃာစည်းဝေးရာဌာန, ပရိတ်ရွတ် တရားနာ စသောဌာန, အတူစီတန်း၍ သွားလာရာဌာန, သံဃာအများနှင့် သက်ဆိုင်သော ဌာန ဟူသမျှဝယ် အားလုံး သံဃာများ၏ ငြိမ်သက်မှု တည်ကြည်မှု ထူခြေ ရမှုသည် လူကြီး လူကောင်းတို့၏ စိတ်ကို ထူးခြားစွာ ဆွဲဆောင်နိုင်ကြောင်း သိရ၏၊ ငြိမ်သက် တည်ကြည်မှု ထူခြေရမှုသည် လူကြီး လူကောင်းတို့၏ စိတ်ဓာတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သကဲ့သို့ သံဃာတော် အများ စုပေါင်းရာဌာန၌ တစ်ပါးဖြစ်စေ, အများဖြစ်စေ ထူခြေမရမှု မငြိမ်သက် မတည်ကြည်မှုကို မြင်နေရပြန်လျှင်လည်း လူကြီး လူကောင်းတို့၏ အထင်သေး, အမြင်သေး

ဖြစ်မှုကို သံဃာတော်အားလုံးပင် ခံရတတ်လေသည်၊ ထို့ကြောင့် ခေါင်းဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသမျှသည် မိမိပရိသတ်ကို ငြိမ်သက်အောင် အုပ်ချုပ်နိုင်ဖို့ အရေးကြီးပေသည်။

၂။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် သာလွန်မွန်မြတ်၍ လူကြီးလူကောင်းတို့ ကျေနပ် ကြည်ညိုဖွယ် ကောင်းသော ရဟန်းပြုရကျိုးကို ပြတော်မူရာ၌ အမျိုးသားတစ်ယောက်၏—

(က) အဒ္ဒါတရား အက်သက်ဖြင့် ရဟန်းပြုလာပုံ၊

(ခ) ရဟန်းပြုပြီးနောက် ဝိနည်း သိက္ခာပုဒ်များကို စောင့် ရှောက်ပုံ၊

(ဂ) စက္ခုစသော ဣန္ဒြေ ၆ ပါးကို စောင့်စည်းပုံ၊

(ဃ) သွားမှု လာမှုစသော ပြုသမျှ ကိစ္စတို့၌ သတိသမ္ပဇဉ် (ဉာဏ်)အမြဲယှဉ်ပုံ၊

(င) ပစ္စည်းလေးပါးကို အပိုအမို မသိမ်းထားဘဲ ရသမျှနှင့် မျှတ တင်းတိမ်ပုံကို ပြတော်မူ၏။

မှတ်ချက်။ ။ယခုအခါ လွတ်လပ်ပြီးသော ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်ဝယ် သာသနာတော်ကြီးကို တိုးတက်အောင် ပြုစုရာ၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ညွှန်ပြတော်မူထားသော ထိုရဟန်း၏ လမ်းစဉ် သည် ကောင်း သာသနာတော်ကို တိုးတက်စေမည့်လမ်းစဉ်ပင်ဖြစ်၏၊ မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်မျှ မကြည်ညိုမကျေနပ်ဘဲ မနေနိုင်အောင် သေသပ် သိပ်သည်းလှစွာသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ လမ်းစဉ်ပင်ဖြစ်၏၊ထို့ကြောင့်

ပဌမအကြိမ်

ထိုလမ်းစဉ်ကို သာသနာပြုလိုကြသော ဆရာဒကာတို့ ကောင်းစွာ လိုက် သွားကြဖို့ရာ ထပ်မံ စဉ်းစားကြစို့။

(က) "အဒ္ဓါတရားနှင့် ရဟန်းပြုလာမှု" ဟူသော အဆင့်ကို စဉ်းစား၍ ရဟန်းဘောင်သို့ ဝင်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းအား "ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်လို၍လား၊ ဗုဒ္ဓတရားတော် ပိဋကတ် များကို တတ်သိနားလည်လို၍လား" ဟု စဉ်းစားစေသင့်၏၊ ထိုသို့ စဉ်းစားစေ၍ အဖြေမှန် ရသည့်အခါကျမှ ရဟန်းပြု ခွင့် ပေး၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်လိုလျှင် ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း တိုက်မှာ နေစေသင့်သည် [ဤစကားနှင့် စပ်၍ ကမ္မဋ္ဌာန်း တိုက် စာသင်တိုက်တို့မှာလည်း ဆိုင်ရာဌာနခွဲ စည်းကမ်း ကျနပြီး ဖြစ်နှင့်ဖို့ရန် အသင့်စီမံပြီး ဖြစ်ရပေမည်။]

(ခ) "ဝိနည်း၊ သိက္ခာပုဒ်ကို စောင့်စည်းမှု" ဟူသော ဒုတိယ အဆင့်၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်သောပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်စေ၊ ပိဋကတ် သင်ယူသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်စေ၊ ဝိနည်းတော်ကိုကား စောင့်သိ ရိုသေမှသာ သဒ္ဓါတရားဖြင့် ရဟန်းပြုလာကြောင်း ထင်ရှား စေနိုင်မည်၊ ထို့ကြောင့် မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်မဆို ဝိနည်း သိက္ခာပုဒ်ကို စောင့်သိရိုသေရပေမည်၊ သို့ဖြစ်၍ စာသင် တိုက် ဟူသမျှ၌ ဝိနည်းသိက္ခာကို စောင့်ရှောက် နိုင်ဖို့ရန် (စားသောက် နေထိုင်မှုမှ စ၍ ဝိနည်းတော်နှင့် မဆန့်ကျင် စေဖို့ရန်) အခြေခံ လုံလောက်ပြီး ဖြစ်ဖို့ အရေးကြီးပေ သည်။

မဥ္ဇမအကြိမ်

ဒုမေးဖွယ်။ ဤနေရာဝယ် "ဘာသာခြားတို့ သာသနာပြုရာ၌ ငွေကို အရင်းခံ၍ ပြုကြသကဲ့သို့, ဗုဒ္ဓသာသနာပြုရာ၌လည်း (ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက ငွေကို လက်မခံဖို့ရန် အတင်းအကြပ် သိက္ခာပုဒ်ပညတ်၍ ထားမြစ်စေကာမူ) ငွေကို အရင်းခံမှသာ (ရဟန်းတော်များ၌ ငွေရှိမှသာ) အထမြောက်ရာသည် မဟုတ်ပါလော" ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ ကျောင်းကန် ရရှိရေး, ဆွမ်းသင်္ကန်း စသော ပစ္စည်း ၄ ပါး ရရှိရေး၌ ငွေမရှိလျှင် မဖြစ်သည်ကား မှန်၏၊ သို့စသော် ထိုငွေကိုကား ရဟန်းတော်ထံ (ကိုယ်ပိုင်) ရှိစေမှုထက် တတ်သိ နားလည်သော ဒကာတို့ထံမှာ သို့မဟုတ် အသင်းအဖွဲ့ထံမှာ ရှိစေ၍ ထိုမှ တစ်ဆင့် ပစ္စည်း ၄ ပါးကို ထောက်ပံ့မှုသာလျှင် ဝိနည်းတော်နှင့် လည်းကောင်း, လောက ဖြစ်ပျက်တတ်ပုံနှင့်လည်းကောင်း အပြစ်ကင်း၍ သန့်ရှင်းသော သာသနာပြုနည်း, တိုးတက်သော သာသနာပြုနည်းဟု ဆိုရပေမည်၊ ငွေကို လက်ကိုင်ထား၍ သာသနာပြုခြင်းကား မူရင်းကပင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အမိန့်အာဏာ သာသနာတော်ကို တွန်းလှန် ဖြိုဖျက်လိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်သောကြောင့် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ သာသနာပြုဟု မဆိုထိုက်ချေ။ ထို့ကြောင့် အနာဂတ်သာသနာရေးအတွက် လက်ရှိ သာသနာ့ဒါယကာအလောင်းတို့ သာသနာပြုနည်းကို ခရီးမလွန်ခင် ကြိုတင်၍ လေ့လာသင့်ကြပေသည်။

(ဂ) "စက္ခုန္ဒြေ သောတိန္ဒြေ စသော ဣန္ဒြေ ၆ ပါးကို စောင့်စည်းခြင်း" ဟူသော တတိယ အဆင့်ကား ဝိနည်းတော်ကို စောင့်စည်း ရိုသေမှု အဆင့်မှ ကြီးမြင့် တိုးတက်လာသော အဆင့် ဖြစ်၏၊ မှန်၏—ဝိနည်း သိက္ခာပုဒ်များကို စောင့်စည်းမှုသည် ကိုယ်နှုတ်ကို အပြစ် မရှိအောင် ထိန်းသိမ်းမှုဖြစ်၏၊ စက္ခုစသော ဣန္ဒြေ

ပေါ်ပါးကို စောင့်စည်းမှုကား စိတ်ကို ချုပ်တည်းထားမှု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ကိုယ်နှုတ်ကိုမျှမစောင့်ထိန်းနိုင်သူသည် စိတ်ကို အဘယ်မှာ ထိန်းနိုင်တော့မည်နည်း၊ သို့ဖြစ်၍ စကြဝဠာစသော ဗုဒ္ဓနေ့စောင့်မှုသို့ တိုးတက်သွားဖို့ရာ အခြေခံ ဝိနည်းစောင့်မှုကို ဂရုစိုက်၍ ပြုကြမှသာ အနာဂတ်ခေတ်၌ လူအများ၏ လေးစားမှုကို ခံကြရပေမည်၊ သို့မဟုတ်လျှင် ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်တော်ကို မစောင့်စည်းမှုကြောင့် သာသနာ့ ဝန်ထမ်း ရဟန်းတော်များ၏ အဆင့်အတန်းသည် အလိုအလျောက် ကျဆင်း သွားတော့လတ့်။

(ဃ) " သွားမှု ရပ်မှု စသော ကိစ္စဟူသမျှ၌ သတိသမ္ပဇဉ် အမြဲယှဉ်ခြင်း " ဟူသော စတုတ္ထ အဆင့်အတန်းသည် ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်မှ ပြုရမည့်ကိစ္စမဟုတ်၊ ပိဋကတ်ကို သင်ယူ ပို့ချသော ဗရိယတ်ဝန်ဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း ပြုရမည့် ကိစ္စပင် ဖြစ်ပေသည်၊ ထို သတိသမ္ပဇဉ် အမြဲယှဉ်မှုကို စေ့ငုစုံလင် ဆင်ခြင်သောအခါ သာသနာရေးဆိုင်ရာဝယ်——

သားကြီး ရှင်ဖြစ် လူဒါန်းကြမို့၊

ကိုရင့် သိက္ခာကို မထင်နိုးသိမ်းငုံ့ဝံ့သေးသော ဆလေးကို ရှင်ပြုပေးကြမို့၊

အလွန် စည်ကားသော မြို့ပြဒေသ နေရာဌာနနှင့် ကျောင်းတိုက်တည်ကြမို့၊

စောင့်မည့်ပုဂ္ဂိုလ် မရှိဘဲလျက် ကျောင်းကြီးကျောင်းငယ် ထပ်တလဲလဲ ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းကြမို့၊

ပဉ္စမအကြိမ်

ရွှေဓကျောင်း ပြောင်ပြောင် ဝမ်းခေါင်ခေါင် ဖြစ်နေရပုံ၊

စာပေသင်ကြားရာ၌ အချိန်ဖင့်သလောက် အသိဉာဏ် မရင့်ပုံ၊

ပါဠိဘာသာကို အချိန်ကြာမြင့်စွာ သင်ကြားနေပါလျက် ပါဠိလို မပြောတတ် မရေးတတ်ပုံ၊

ပိဋကတ် တတ်ကျွမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ ဆိုပါလျက် ပိဋကတ်တော်မှ အဆီအနှစ်ကို ကိုယ်တိုင်လည်း မသုံးစွဲရ၊ သူတစ်ပါးကိုလည်း ဟောပြောပြသ မဝေငှနိုင်ပုံ၊

ဆရာသမား ကျောင်းထိုင်ပုဂ္ဂိုလ် မထေရ်ကြီးများ ဇကျန်း မမာ ဖြစ်နေစဉ် ဆေးဝါး ခါတ်စာ သတိမ[illegible]ကြဘဲ ဘုန်းကြီး[illegible] ရပ်ပနကျမှ ငွေကုန် လူပန်းခံကြပုံ၊

တစ်သက်လုံး ရဟန်းသိက္ခာနှင့် နေလာပါလျက် ပျံလွန်တော်မူခါနီးမှ တမလွန် အရေးကို မြော်တွေး ကြောက်ရွံ့ကြပုံ၊

ဤသို့စသော သာသနာ့တော်ရေး ဆိုင်ရာ အသုံးစုံ[illegible] အကုန်ဆစင် သတိနှင့် ဉာဏ်ယှဉ်ပါမှု မည်[illegible]သည့် ဘာသာခြင်း သာသနာမျှ ဤဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို ရှုံ့ချ ပြစ်တင်နိုင်မည် မဟုတ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် သတိသမ္ပဇဉ် ဉာဏ်ယှဉ်မှု ဟူသော အဆင့်အတန်းသည် ရဟန်းတော်တိုင်းသာမက သာသနာပြုမ[illegible] ဒကာ[illegible]ပင် ဆင်ခြင် လေ့လာရမည့် ကိစ္စထစ်ရပ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

(၆) "ပစ္စည်း ၄ ပါး အပိုအမို မထားဘဲ ရသမျှနှင့် မျှတ တင်းတိမ်ဘတ်မှု" ဟူသော ပဥ္စမ အဆင့်အတန်းလည်း ဧယာဂိပုဂ္ဂိုလ်များသာ မက ပရိယတ်ဝန်ဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း လိုက်နာ ကျင့်သုံးရမည့် ကိုယ်ကျင့်တစ်ရပ်ပင် ဖြစ်၏၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် "မတ္တညူ=အတိုင်းအရှည်ပမာဏကို သိရမည်" ဟု အမြဲ ဩဝါဒ ပေးတော်မူ၏ ထိုသို့ ပမာဏကို သိရန် ပစ္စည်းလေးပါးနှင့် စပ်၍ မိမိနှင့် သင့် - မသင့်ကိုလည်း နှိုင်း၊ ချိန်တတ်ဖို့ အရေးကြီး၏၊ ဒါယကာဒါယိကာမတို့က "အလိုရှိရာ တောင်းခံတော်မူပါ" ဟု ဖိတ်မံထားစေကာမူ မိမိ အပေါ်မှာ တကယ်သဒ္ဓါ - မသဒ္ဓါကိုလည်း နားလည်ဖို့ အရေးကြီး၏၊ တကယ်ပင် သဒ္ဓါရှိစေကာမူ မိမိမှာ မရှိလျှင် မဖြစ်လောက်အောင် အသုံးကျ-မကျကိုလည်း စဉ်းစားဆင်ခြင်၏၊ ဤ အားလုံးသော ပမာဏကို သိပြီးမှသာ ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း၊ ကျောင်း စသော ပစ္စည်းများကို ခံယူစေလိုတော်မူသည်။

ဤ အဘိုင်းသာ ကျင့်သုံးကြမည် ဆိုလျှင် သာသနာတော်ဝယ် ပိုလျှံနေသော ပစ္စည်းများကို တွေ့ရတော့မည် မဟုတ်ချေ၊ ရွှေကျောင်းပြောင်ပြောင် ဝမ်းခေါင်ခေါင်လည်း ရှိတော့မည် မဟုတ်ပေ၊ အပိုအလျှံထားဘဲ သုံးစွဲသောက်ရှုံကိုသာ ထား၍ ဆိုင်ရာကိစ္စ၌ ကြိုးစားနေတော်မူကြသော သံဃာတော်များကို စိတ်ကောင်းရှိသူမှန်လျှင် မည်သည့် အာသာဝင်မျှ မျက်မုန်းကျိုးကြလိမ့်မည်လည်း မထင်၊ ထိုကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓအမိန့်တော်အရ အတိုင်းအရှည် ပမာဏကို မသိကြ၍ သာမျှ ပျော့ဘက်ကြည့်မိ

နှင့် ရောင့်ရဲ တင်းတိမ်မှုကိုလည်း ဂရုမပြုကြဘဲ ခမ်းနားကြီးကျယ် ထယ်ထယ်ဝါဝါနှင့် အရာရာမှာ လူကုံတန်များလို သုံးစွဲ စားသောက် နေထိုင်ကြပါမူကား ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်လည်း ကျနပ်တော်မမူ၊ နောက်လာမည့် လူတို့၏ ပြုစုရှိခိုးမှုကိုလည်း ခံရကာ မကြာမီ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် အရှိန်သည် မှေးမှိန်ဖို့သာ ဖြင့်ရပါတော့မည်။

၃။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် သီလပြည့်စုံမှုမှ စ၍ ရဟန်းများနှင့် မျှတရောင့်ရဲနေပုံကို ပြတော်မူပြီးနောက် ထိုရဟန်း၏ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ဖို့ရာ ဆိတ်ငြိမ်သော ကျောင်းများကို ပြတော်မူ၏၊ ဆိတ်ငြိမ်သော နေရာသည် စိတ်တည်ကြည်မှု သမာဓိကို တိုးပွားစေ၏၊ တည်ကြည်သော သမာဓိသည် အသိဉာဏ်ကို တိုးပွားစေ၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် စာပေသင်ကြားမှု ပရိယတ် အလုပ်သည်လည်း အသိဉာဏ် တိုးပွားအောင် ကြိုးစားရသော အလုပ် ဖြစ်ရကား ထိုဉာဏ်၏ အခြေခံဖြစ်သော သမာဓိ ရဖို့ရာ အနာဂတ် စာသင်တိုက် ဟူသမျှ မြို့ရွာနှင့် ဝေးကွာ၍ ဆိတ်ငြိမ်သော နေရာ၌ တည်ထောင်သင့်ကြောင်း မှတ်ချက်တစ်ခု ယူသွားသင့်ကြ ပေသည်၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတိုက်များအတွက်မှာကား ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင်ပင် တိတ်ဆိတ်သော နေရာများကို ညွှန်ပြတော်မူပြီး ဖြစ်လေသည်။

၄။ ထိုသို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း နေရာများကို ညွှန်ပြတော်မူပြီးနောက် ထိုရဟန်း၏ နီဝရဏ ၅ ပါးမှ စိတ်ကို ခွာ်တည်ပုံ၊

လောကီချမ်းသာ ရဖို့, ရဟန္တာဖြစ်ပုံ, ဤအလုံးစုံကို ပြတော်မူကာ သာမညဖလ=ရဟန်းပြုရခြင်း၏အကျိုးကို ဟောပြတော်မူ၍ လာရာ အဇာတသတ်မင်းလည်း အကြိမ်ကြိမ် သာဓုခေါ်လျက် နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်စွာ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို ပုထုဇဉ်ဘဝတွင် နှိုင်းယှဉ်ဖွယ် မရှိအောင် ကြည်ညိုသွားလေသည်။

၂။ ဤ သာမညဖလသုတ္တန် မြန်မာပြန်ကို ဖတ်ရှုရသော ဆရာတော် သံဃာတော်များနှင့် သာသနာပြုလိုသော ဒါယကာ ဒါယိကာမ တို့လည်း ဗုဒ္ဓ သာသနာတော်ကို မိရိုးဖလာ ပြုစု ကိုးကွယ်နေရုံမျှဖြင့် အားရ တင်းတိမ်၍ မနေကြဘဲ "မနုဿတ္တ ဒုလ္လဘ" ဟု အသိအမှတ်ပြုအပ်သော လူ့ဘဝတွင် သာ၍ ကြိုးကြိုက်ခဲ့သော သာသနာတော်ကို ကြိုးကြိုက်ရကျိုး နပ်လေအောင် ကောင်းသည်ထက် ကောင်းအောင် သာသနာတော်ကို တည်ထောင်နိုင်ကြပါစေ။

ထိုသို့ တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်၊ ဘုန်းကြီးတို့ တစ်စုသည် ယခုလို ဘဝ၌ စိတ်ကောင်း နှလုံးကောင်း ထား၍ သာသနာတော်ကို ပြုစု ချီးမြှောက် ထောက်ပံ့နိုင်ကြပါလျှင် သာသနာပြုစုရသော ဉာဏ် ဝီရိယနှင့် ယှဉ်သော ကုသိုလ်စေတနာတွေသည် ယခုဘဝမှာ ဖြစ်စေ, ဒုတိယဘဝမှစ၍ဖြစ်စေ, မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် ပြုနိုင်လောက်အောင် ကောင်းမွန် အထောက်အပံ့ကြီး ဖြစ်နိုင်ပါပေသည်၊ ထို့ကြောင့်—

မဥပဆာကြိမ်

ပက္ခိနံ ယေမာနံ၀,ဥ ဥဏ္ဏတောနတ အာဂတံ၊
ဆာသနံ ပဂ္ဂဏှေယျာထ, သာဓုရူဟိ သမမန္တိယ။

ပက္ခိနံ-ငှက်အပေါင်းတို့၏ ယေမာနံ၀-နိမ့်တုံမြင့်တုံ ပျံသွားပုံကဲ့သို့၊ ဥဏ္ဏတောနတ အာဂတံ-မြူပြင်သူများ, ရှိ-မဲ့အားကြောင့်, ထက်ဖျားတိုင်တင့်, မြင့်တုံနိမ့်တုံ, အဖုံဖုံ အဆက်ဆက်, ဖြစ်ပျက်၍ လာခဲ့ရသော၊ သာသနံ-ယခုခေတ်တွင်, မပြုပြင်သော်, အစဉ် နိမ့်ကျ, ဖြစ်ပုံရသည့်, မြန်မာ့တိုင်းပျော်, သာသနာတော်ကြီးကို၊ သာဓုဟိ-သာသနာ့ဝန်, အားသွန်ကြိုးပမ်း, ထမ်းဖို့ရည်ရော်, ဆရာတော်တို့နှင့်၊ သမ္မမန္တိယ-ရက်လ ရှည်ကြာ, ညီတညာဖြင့်, ကြည့်ရှုသဘော, စောဒကြာစိုင်ပြင်, တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပြီး၍၊ ပဂ္ဂဏှေယျာထ-စွမ်းအားရှိသလောက်, အားကုန်ထောက်သည့်, မြှောက်ငှိလိုက်ကြပါကုန်လော။

မြန်မာပြန်နိဂုံး ပြီးပြီ။

သာမညဖလသုတ်တော် မြန်မာပြန်
ပြီးပြီ။

အာဝေဏိကဂုဏ်တော် ၁၈ ပါး
ဘုရားရှိခိုး

၁။ အတီတံသေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အပ္ပဋိဟတံ ဉာဏံ။

၂။ အနာဂတံသေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အပ္ပဋိဟတံ ဉာဏံ။

၃။ ပစ္စုပ္ပန္နံသေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အပ္ပဋိဟတံ ဉာဏံ။

ဣမေဟိ တီဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတဿ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော—

၄။ သဗ္ဗံ ကာယကမ္မံ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ။
၅။ သဗ္ဗံ ဝစီကမ္မံ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ။
၆။ သဗ္ဗံ မနောကမ္မံ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ။

ဣမေဟိ ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတဿ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော—

၇။ နတ္ထိ ဆန္ဒဿ ဟာနိ။
၈။ နတ္ထိ ဝီရိယဿ ဟာနိ။
၉။ နတ္ထိ ဓမ္မဒေသနာယ ဟာနိ။
၁၀။ နတ္ထိ သမာဓိဿ ဟာနိ။
၁၁။ နတ္ထိ ပညာယ ဟာနိ။
၁၂။ နတ္ထိ ဝိမုတ္တိယာ ဟာနိ။

(၁၉) ဆာနုညဖလသုတ်

ဣမေဟိ ဒွါဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတဿ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော—

၁၃။ နတ္ထိ ဒဝါ။

၁၄။ နတ္ထိ ရဝါ။

၁၅။ နတ္ထိ အဖုဋံ။

၁၆။ နတ္ထိ ဝေဂါယိတတ္တံ။

၁၇။ နတ္ထိ ဗျာဝဋမနော။

၁၈။ နတ္ထိ အပ္ပဋိသင်္ခါနုပေက္ခာ။

ဣမေဟိ အဋ္ဌာရသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတံ ဗုဒ္ဓံ ဘဂဝန္တံ အဟံ ဝန္ဒာမိ။

၁။ အတီတံသေ—ရှေးရှေးအဘဝ ရှေးကာလဝယ် ဖြစ်ကြလေပြီး တရားအထု အစုစု၌၊ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော—အလုံးစုံကို အကုန်သိမြင် ဘုရားရှင်၏၊ အပ္ပဋိဟတံ—အဝိဇ္ဇာမှ စ၍ များစွာ ကိလေသာတို့ မကွယ်ကာနိုင် မတားနိုင်သော၊ ဉာဏံ—သဗ္ဗညုတ မည်နာမဖြင့် ဓမ္မထိပ်သီး ဉာဏ်တော်ကြီး လည်းကောင်း။

၂။ အနာဂတံသေ—နောက်နောက်ဘဝ နောက်ကာလဝယ် ဖြစ်ရချေမည့် ရှိရှိသမျှ ဓမ္မအထု အစုစု၌၊ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော—အလုံးစုံကို အကုန်သိမြင် ဘုရားရှင်၏၊ အပ္ပဋိဟတံ—အဝိဇ္ဇာမှ စ၍ များစွာ ကိလေသာတို့ မကွယ်ကာနိုင် မတားနိုင်သော၊ ဉာဏံ—သဗ္ဗညုတ မည်နာမဖြင့် ဓမ္မထိပ်သီး ဉာဏ်တော်ကြီးလည်းကောင်း။

၃။ ပစ္စုပ္ပန္နံသေ-ယခုဘဝ, ခုကာလဝယ်, ဖြစ်ကြလေငြား, တရားအထူ, အစုစု၌၊ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော- အလုံးစုံကို, အကုန်သိမြင်, ဘုရားရှင်၏၊ အပ္ပဋိဟတံ-အဝိဇ္ဇာမှ, စ၍များစွာ, ကိလေသာတို့ မကွယ်ကာနိုင်, မဘားနိုင်သော၊ ဉာဏံ- သဗ္ဗညုတ, မည်နာမဖြင့်, ဓမ္မထိပ်သီး, ဉာဏ်တော်ကြီးလည်းကောင်း။

ဣမေဟိ တီဟိ ဓမ္မေဟိ — ဂုဏ်တော်တရား, ဤသုံးပါးတို့နှင့်။ သမန္နာဂတဿ — ကောင်းစွာ ကုံလုံ, ပြည့်စုံတော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော-အလုံးစုံကို, အကုန်သိမြင်, ဘုရားရှင်၏။——

၄။ သဗ္ဗံ ကာယကမ္မံ — ကိုယ်တော်ဖြင့်ပြု, အစုစု အဖုံဖုံ, ကာယကံ အလုံးစုံသည်၊ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ — ကြောင်းကျိုးစုံလင်, သိမြင်သောအား, ဉာဏ်တော်များက, ရှေ့သွားလျက်သာ, ရှိပါပေ၏၊ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ-ဉာဏ်တော်နောက်၌, ကာယကံ လိုက်၍, သိုက်မြိုက်သာယာ, ဖြစ်တော်မူတတ်ပါပေ၏။

၅။ သဗ္ဗံ ဝစီကမ္မံ—နှုတ်တော်ဖြင့် မြွက်, အဆက်ဆက် အဖုံဖုံ, ဝစီကံ အလုံးစုံသည်၊ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ - ကြောင်းကျိုးစုံလင်, သိမြင်သောအား, ဉာဏ်တော်များက, ရှေ့သွားလျက်သာ, ရှိပါပေ၏၊ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ—ဉာဏ်တော်နောက်၌, ဝစီကံလိုက်၍, သိုက်မြိုက်သာယာ, ဖြစ်တော်မူတတ်ပါပေ၏။

၆။ သဗ္ဗံ မနောကမ္မံ — စိတ်တော်ဖြင့်ကြံ, အတန်တန် အဖုံဖုံ, မနောကံ အလုံးစုံသည်၊ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ-ကြောင်းကျိုးစုံလင်, သိမြင်သောအား, ဉာဏ်တော်များက, ရှေ့သွားလျက်သာ, ရှိပါပေ၏၊

ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ-ဉာဏ်တော်နောက်၌, မစနောက်လိုက်၍, သိုက်မြိုက်သာယာ, ဖြစ်တော်မူတတ်ပါပေ၏။

ဣမေဟိ ဆဟိ ဓမ္မေဟိ-ဂုဏ်တော်တရား, ဤခြောက်ပါးတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတဿ- ကောင်းစွာ ကုံလုံ, ပြည့်စုံတော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော-အသုံးစုံကို, အကုန်သိမြင်, ဘုရားရှင်၏။ ......

၇။ ဆန္ဒဿ - ဝေနေယျအများ, ကျိုးစီးပွားကို, လိုလား ရှာမြှော်, ဆန္ဒတော်၏၊ ဟာနိ- ဆုတ်ယုတ် နည်းပါး, လျော့သွား ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ - ဘယ်ချိန်ဘယ်ခါ, ဘယ်နေရာဟူ, မှတ်စရာ ကြည့်လေ, မရှိပါချေ တကား။

၈။ ဝီရိယဿ - ဝေနေယျအများ, ကျိုးစီးပွားကို, လိုလား ရှာမြှော်, လုံ့လတော်၏၊ ဟာနိ-ဆုတ်ယုတ် နည်းပါး, လျော့သွား ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ - ဘယ်ချိန်ဘယ်ခါ, ဘယ်နေရာဟူ, မှတ်စရာ ကြည့်လေ, မရှိပါချေတကား။

၉။ ဓမ္မဒေသနာယ - ဝေနေယျ အများ, ကျိုးစီးပွားကို, လိုလားရှာမြှော်, တရားဟောတော်မူခြင်း၏၊ ဟာနိ - ဆုတ်ယုတ် နည်းပါး, လျော့သွား ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ - ဘယ်ချိန် ဘယ်ခါ, ဘယ်နေရာဟူ, မှတ်စရာကြည့်လေ, မရှိပါချေတကား။

၁၀။ သမာဓိဿ - သမာပတ်ဈာန်, အဘိညာဉ်ကို, ဝင်စံ၍ လျှင်, နေ့စဉ်မမေ့လျော်, သမာဓိတော်၏၊ ဟာနိ - ဆုတ်ယုတ် နည်းပါး, လျော့သွားခြင်းသည်၊ နတ္ထိ- ဘယ်နေ့ ဘယ်ခါ, ဘယ် နေရာဟူ, မှတ်စရာကြည့်လေ, မရှိပါချေ တကား။

ပဉ္စမအကြိမ်

၁၁။ ပညာယ—သိမ္ဗယ်မှန်က, မကျန်ရအောင်, မုချပိုင်ပိုင်, သိမြင်နိုင်သော ဉာဏ်ပညာ တော်၏၊ ဟာနိ– ဆုတ်ယုတ်နည်းပါး, လျော့သွားခြင်းသည်၊ နတ္ထိ – ဘယ်နေ့ ဘယ်ခါ, ဘယ်နေရာ ဟု, မှတ်စရာကြည့်လေ, မရှိပါချေ တကား။

၁၂။ ဝိမုတ္တိယာ – ကိလေသာ သိမ်းသိမ်း, လွတ်မြောက်ပြီးရှိ, ဖိုလ်ကြီး ဖိုလ်မြတ်, အရဟတ်၏၊ ဟာနိ – ဆုတ်ယုတ် ပျက်ပြား, လျော့သွားခြင်းသည်၊ နတ္ထိ–ဘယ်ချိန် ဘယ်ခါ, ဘယ်နေရာ ဟု, မှတ်စရာကြည့်လေ, မရှိပါချေတကား။

ဣမေဟိ ဒွါဒသဟိ ဓမ္မေဟိ–တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး, ဤဂုဏ်တော် တရားတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတဿ – ကောင်းစွာ ကုံလုံ, ပြည့်စုံတော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော–အလုံးစုံကို, အကုန်သိမြင်, ဘုရားရှင်၏။ ——

၁၃။ ဒဝါ – အကျိုးမဖက်, သက်သက် အပျော်, မလျော်လော်, ပြုမိသော အလုပ်သည်၊ နတ္ထိ–ဘယ်ချိန် ဘယ်ခါ, ဘယ် နေရာဟု, မှတ်စရာကြည့်လေ, မရှိပါချေတကား။

၁၄။ ရဝါ–အဆောတလျင်, မဆင်ခြင်ဘဲ, ရှောင်တခင်ဟု, ပြုမိသောအမှုသည်၊ နတ္ထိ – ဘယ်ချိန် ဘယ်ခါ, ဘယ်နေရာ ဟု, မှတ်စရာကြည့်လေ, မရှိပါချေတကား။

၁၅။ အဖုဋ္ဌံ – ဉာဏ်ဖြင့်တိတိ, မထိ မသိအပ်သော အမှုသည်၊ နတ္ထိ – ဘယ်ချိန် ဘယ်ခါ, ဘယ်နေရာ ဟု, မှတ်စရာကြည့်လေ, မရှိပါချေတကား။

ပဥ္စမအကြိမ်

၁၆။ ဝေဂါယိတတ္တံ - ကိုယ်ကြံ့ဘိ, ပြုဖွယ်ရှိသော်, ပျာယီပျာယာ, ဗျာပါမကင်း, ဖြစ်ထတ်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ - ဘယ်ချိန်ဘယ်ခါ, ဘယ်နေရာဟု, မှတ်စရာကြည့်လေ, မရှိပါချေတကား။

၁၇။ အဗျာဝဋမနော—အာကျိုးမရှိ, တွေးမိရာတွေး, ငေးမိငေးလျက်, အသေးအမွှား, စိတ်ခနစိတ်ထားသည်၊ နတ္ထိ-ဘယ်ချိန်ဘယ်ခါ, ဘယ်နေရာဟု, မှတ်စရာကြည့်လေ, မရှိပါချေတကား။

၁၈။ အပ္ပဋိသင်္ခါနုပေက္ခာ—မောဟတွက်ဆ, ဉာဏ်မပါဘဲ, ဥပေက္ခာပြု, လျစ်လျူရှုခြင်းသည်၊ နတ္ထိ — ဘယ်ချိန်ဘယ်ခါ, ဘယ်နေရာဟု, မှတ်စရာကြည့်လေ, မရှိပါချေတကား။

ဣမေ ဟိ အဋ္ဌာရသဟ် ဓမ္မဟိ-တာဒိဆယ့်ရှစ်ပါး, နယ်သီးခြားလျက်, အများမကြုံ, ဤ ဘုရားဂုဏ်တော်တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတ - ကောင်းစွာကုံလုံ, ပြည့်စုံတော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓံ - သိရန်မှန်က, မကျန်ရအောင်, ဆုံးစကုန်စင်, သိမြင်တော်မူသော၊ ဘဂဝန္တံ-ဘုန်းတော်ကံတော်, ရွှေဉာဏ်တော်ဖြင့်, ထင်ပေါ်ကျော်ကြား, ရှင်တော်ဘုရားကို၊ အဟံ - ဘုရားတပည့်တော်သည်၊ ဝန္ဒာမိ — ဂုဏ်တော်ထုံမွှန်း, ပုံတော်မှန်းလျက်, ရှင်လန်းကြည်ညို, ရိုသေမြတ်နိုး, လက်အုပ်မိုး၍, ရှိခိုး ကန်တော့ပါ၏ဘုရား။

အာဝေဏိကဂုဏ်တော် ၁၈ ပါး ဘုရားရှိခိုး
ပြီးပြီ။

ပဉ္စမအကြိမ်

အာဒေဝနီကဂုဏ်တော် ပါဠိ

မှတ်ချက်။ ။ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ နေရာဝယ် "ဉာဏာနုပရိဝတ္တိ"ဟု မူကွဲရှိ၏၊ နတ္ထိ ဒဝါတိ ခိဍ္ဍာဓိပ္ပါယေန ကြိယာ နတ္ထိ၊ နတ္ထိ ရဝါတိ သဟသာ ကြိယာ နတ္ထိ၊ နတ္ထိ အဖုဋ္ဋံတိ ဉာဏေန အဖုသိတံ နတ္ထိ၊ နတ္ထိ ဝေဂါယိတတ္တံတိ တုရိတကြိယာ နတ္ထိ၊ နတ္ထိ အဗျာဝဋမနောတိ နိရတ္ထကော စိတ္တသမုဒါစာရော နတ္ထိ၊ နတ္ထိ အပ္ပဋိသင်္ခါနုပေက္ခာတိ အညာဏုပေက္ခာ။ [ခန္ဓဝိဘင်း၊ မူလဋီကာ။]

ဘာသာရေးဆိုင်ရာ စာမူ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခွင့်
မှတ်ပုံတင်အမှတ် (၈၁၇)

စာအုပ်စာတန်း စာနယ်ဇင်း မျက်နှာဖုံး ပုံနှိပ်
ထုတ်ဝေခွင့်ပြုချက်အမှတ် (၁၄၈)

၁၃၅၅-ခုနှစ်၊ ပထမ ဝါဆိုလ

အုပ်ရေ	—	—	—	၃၀၀၀
အကြိမ်	—	—	—	ပဉ္စမအကြိမ်
တန်ဖိုး	—	—	—	( )

ထုတ်ဝေသူ... ဦးဒွေး၊ တက်နေလင်းစာပေ၊
(မြ-၀၁၀၈၈)၊ ၂၆-ဘီလမ်း၊ ပွဲကုန်း၊ မန္တလေးမြို့။

ပုံနှိပ်သူ... ဦးမောင်မောင်၊ နယူးဘားမား ပိဋကပုံနှိပ်တိုက်၊
(ယာယီ-၀၅၆)၊ မဟာဂန္ဓာရုံ ရပ်ဝင်း၊ အမရပူရမြို့။